

PROGRAM BEZPOŚREDNICH PRZELOTÓW CZARTEROWYCH
DO POLSKI NA SEZON 1992
NOWOCZESNYMI SAMOLOTAMI BOEING 767
POLSKICH LINI LOTNICZYCH LOT

Presented by

Exclusive Wholesaler

TORONTO-WARSZAWA	Round trip rates	
	Adult	Child (2-11)
MAY 3, 6, 10	899	599
MAY 13, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 30, 31	949	639
JUN 3, 6, 7, 10, 13, 14	999	699
JUN 17, 20, 21, 24, 27, 28	1099	799
JUL 1, 4, 5, 8, 11, 12	1099	799
JUL 15, 18, 19, 22	1099	749
JUL 25, 26, 29	1039	699
AUG 1, 2, 5, 8, 9, 12, 15, 16	999	699
AUG 19, 22, 23, 26, 29, 30	969	639
SEP 2, 5, 6, 9, 12, 13, 16, 20, 23, 27, 30	899	599
OCT 4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28	869	599
NOV 1, 8, 11, 15, 22, 25, 29	849	569
DEC 2	899	629
DEC 6, 9, 13	969	679
DEC 16, 20, 23	1039	739
JAN 3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27	829	579

WARSZAWA-TORONTO (Flexible Returns)	
MAY	3, 6, 10, 13, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 30, 31
JUN	3, 6, 7, 10, 13, 14, 17, 20, 21, 24, 27, 28
JUL	1, 4, 5, 8, 11, 12, 15, 18, 19, 22, 25, 26, 29
AUG	1, 2, 5, 8, 9, 12, 15, 16, 19, 22, 23, 26, 29, 30
SEP	2, 5, 6, 9, 12, 13, 16, 20, 23, 27, 30
OCT	4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28
NOV	1, 8, 11, 15, 22, 25, 29
DEC	2, 6, 9, 13, 16, 20, 23
JAN	3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31

UWAGA! Prosimy pamiętać, że dzieci poniżej 6 lat mogą podróżować tylko w towarzystwie osoby dorosłej.

Dziecko poniżej 2 lat (INF) podróżujące z jednym z rodziców nie podlega żadnej opłacie. Nie może jednak zajmować osobnego miejsca i mieć bagaż.

UWAGA! Ważny paszport i wiza są wymagane do przekroczenia granicy. Osoby podróżujące na paszportach innych niż kanadyjskie muszą posiadać dokumenty pozwalające na wjazd z powrotem do Kanady.

Dodatkowe Koszty
Podatek lotniskowy \$40.00
Ubezpieczenie biletu \$30.00

Pekao Travel

1610 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
Tel: (416) 588-1988
287 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2M3
Tel: (416) 588-2982
35 King St. E. #15, Miss., Ont. L5A 4E2
Tel: (416) 279-4331

Pekao Travel już dzisiaj czeka na Twoją rezerwację.

WARUNKI DOKONANIA REZERWACJI: Zadatek w wysokości \$100.00 plus koszty ubezpieczenia biletu na wypadek choroby musi wpłynąć do Pekao przed upływem 7 dni od zrobienia rezerwacji. Pozostała należność musi wpłynąć do Pekao nie później niż na 21 dni przed datą odlotu.

Prosimy zwrócić uwagę, że zarówno zadatek jak i pozostała należność jest niezwracalna.
Dozwolona ilość bagażu: 64 kilogramy (DWIE SZTUKI) PLUS PODRĘCZNY.

In accordance with NTA and Government approval
Lic. No. 2486303

Poleć z nami i skorzystaj z wysokiej klasy serwisu pokładowego.

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

•FRAGMENTY NAJNOWSZEGO BESTSELLERU
KSIĄŻKA I JEJ WYDAWCA
STR.20

•LUSTRACJA RUSZYŁA
NIE TAKA GRUBA KRESKA
STR.4

•SŁONINA DLA SŁONI
NAZIŚCI W ROSTOCKU
STR.22

•NIE MA SPRAWIEDLIWOŚCI
Z LUBINA STR.27

•W MOSTACH PIERWSI?
POLSKA ARCHEOLOGICZNA
SENSACJA
STR.36

•GRUPA NASTAWIA SIĘ NA
SUKCES
STR.37

•CO TAM U KRÓLÓW
STR.5

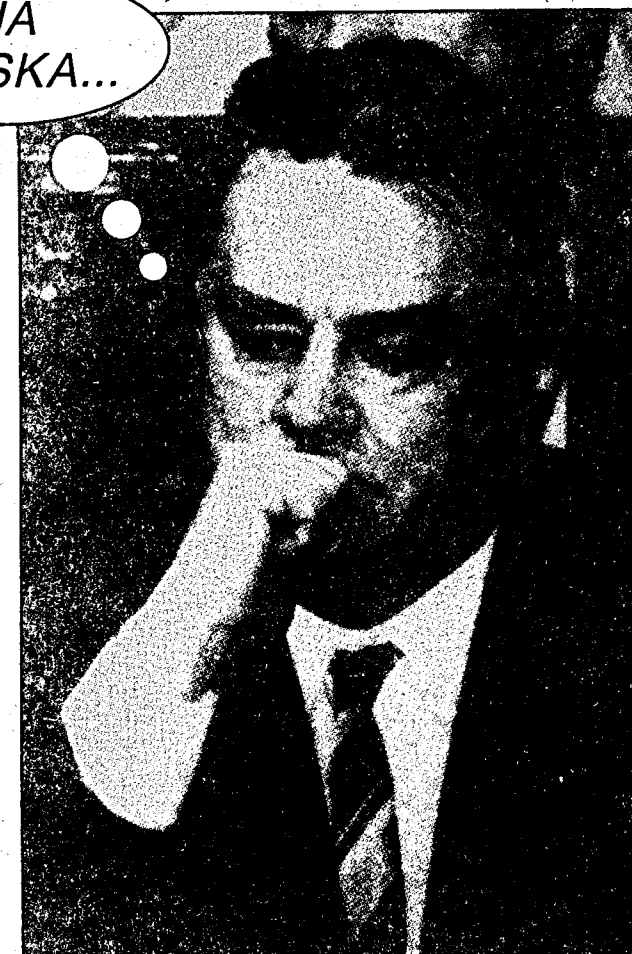
•CZEMU POGODA POD PSEM

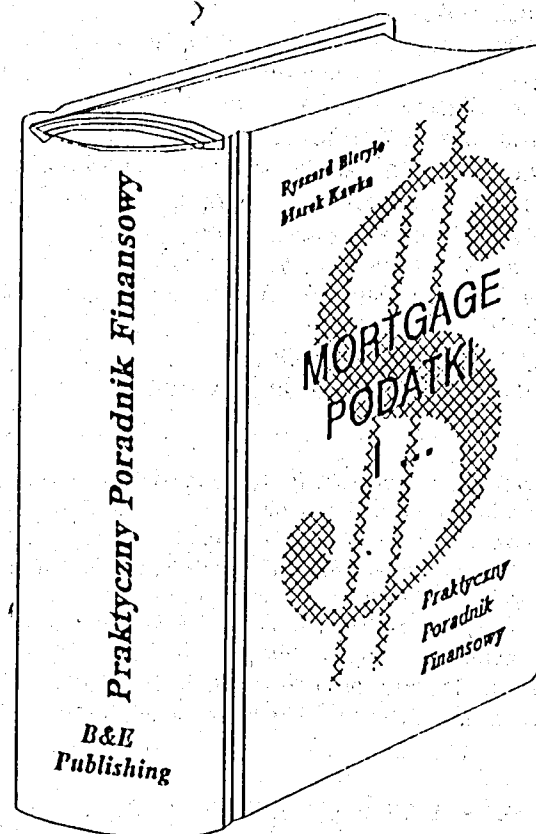
•NAJNOWSZY SERWIS
KRAJOWY

OLSZEWSKI

PRZERWANA PREMIERA

CZYJA
POLSKA...

KUPON
Proszę o przesłanie książki
"Mortgage, podatki i ...",

Imię i Nazwisko _____

Adres _____

Nr. telefonu _____

egzemplarzy * \$12.95 = \$ _____

Podatki i koszty przesyłki są wliczone w cenę.
Czek lub Money Order dla B & E Publishing proszę wysłać na adres:
B&E Publishing
c/o Universe Financial
150 Lakeshore Rd. West
Mississauga, Ont. L5H 3R2

Pierwsza na rynku polonijnym książka w kompleksowy sposób omawiająca sprawy finansowe, a jednocześnie napisana językiem zrozumiałym dla wszystkich.

Na ponad dwustu stronach można znaleźć informacje:

O NIERUCHOMOŚCIACH

- * Co trzeba wiedzieć przed zakupem domu?
- * Jak finansowany jest dom?
- * Jak obliczyć miesięczne raty hipoteki?

O PODATKACH

- * Jak zaoszczędzić na podatkach?
- * O czym należy wiedzieć mając własny biznes?
- * Co Revenue Canada sprawdza najczęściej?

O EMERYTURZE

- * Czego można oczekiwać od Rządu?
- * Co to jest RRSP i jak go efektywnie wykorzystać?

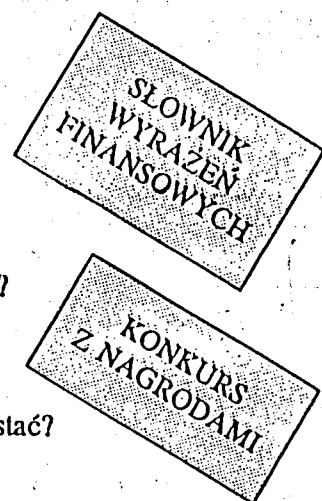
O INWESTYCJACH

- * Co to jest giełda
- * Jak pieniądz robi pieniądz
- * Najprostszy sposób inwestowania, czyli co to jest Mutual Fund

oraz **JAK ZAPEWNIĆ LEPSZĄ PRZYSZŁOŚĆ SWOIM DZIECIOM?**

JAK ZAOSZCZĘDZIĆ NA UBEZPIECZENIACH?

Informacje zawarte w tej książce pozwolą zrozumieć finansową rzeczywistość w Kanadzie - sukces zależy od ich umiejętnego wykorzystania!

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCA

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Leszek Szaruga	- Po mojemu
Stanisław Siekanowicz	- Kulisy światowej sceny
Tadeusz Pruss	- Faxem z Vancouver
Karolina Jankowska	- Lektury nieobojętne
Hania Sokolska	- Imigracja
dr Lidia Dobosz	- Zdrowie
Ryszard Bieryło	- Pieniądz robi
Marek Kawka	pieniądz
Janusz Pietrus	- Film
Danuta Kukulka	- Angielski dla ambitnych

WSPÓŁPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Ryszard Łada (Polska), Andrzej Kobos, Andrzej Stawicki, Nina Geysztor-Zawirska, Wacław Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław Dubiski, Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski, Iwona Majewska, A.Nike-Mineyko, Wojciech Wojnarowicz, Krzysztof Ostrowski, Jerzy Zieleniewski (WNP), Krystyna Niepokólczycka-Weber (Austria, Europa Zachodnia), Kazimierz Wodziński (Bliski Wschód), Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska), Marek Janik (RPA, Afryka)
Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz
Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer zamknięty jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na pocztę do wydziału II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek. Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje - maszyna. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

ADRES

POCZTOWY:

ADVERTISEMENTS:

GST

R120882998

SUBSCRIPTION

PRENUMERATA:

51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada

TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046

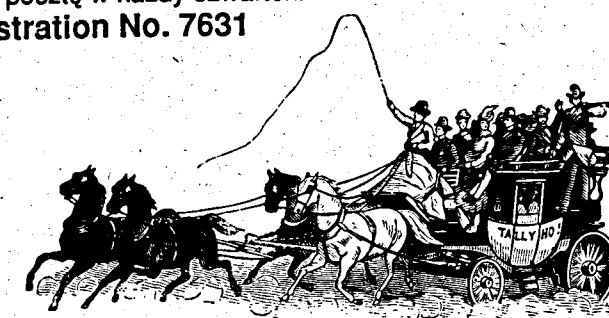
\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch. \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00. Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250.00. Add 7% GST to all prices.

Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów.

Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej.

Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek.

Publications Mail Registration No. 7631

NOWO PRZYBYLI!

BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO

(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymywały bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

PO 12 LATACH

Sierpnia 1980 i następnych kilkunastu miesięcy historia Polski i świata nigdy nie zapomni. Ale "Solidarność" obecna to nie to samo co wtedy. Przez lata wyłoniły się z niej różne wizje i siły. Porozumienie z komunistami, opcja okrągłego stołu, a następnie grubej kreski. To ta opcja sprawiła, że obaliliśmy ustrój komunistyczny, ale długo jeszcze będziemy mieli do czynienia z komunistami i postkomunistami. W wielu ważnych sferach naszego życia odgrywają oni rolę główną, zabezpieczając dla siebie i swych współtowarzyszy maksimum przywilejów. Gdybyż tylko oni zyskiwali! Niestety, im więcej mają oni, tym mniej ma szary człowiek i tym mniej ma Polska. Nowa ścieżka wyzyskiwaczy oparta o stare nomenklaturowo-agenturalne struktury trzyma kraj w śmiertelnym uścisku nie tylko i nie tyle politycznym. Jest to uścisk gospodarczy.

Uścisk ludzi byłego aparatu, którzy od 1989 roku dostali możliwość zorganizowania się w zespół, który opanował wszystko co potrzebne dla rządzenia krajem w imię własnych, prywatnych i partykularnych interesów. W sierpniu 1980 roku naród odkrył i zmanifestował swoją podmiotowość. Teraz jak na ironię to, co nie udało się komunistom przed 12 laty - uprzedmiotowienie i ubezwłasnowolnienie społeczeństwa - udaje się teraz.

JERZY ZIELENIEWSKI

TESTAMENT WRZEŚNIA

Jaki jest testament września? Aby ani 1 września, ani 17 nigdy się nie

powtórzył. Popatrzmy na mapę Europy w roku 1914, 1937, 1945, 1990, 1992. Granice zmieniały się jak w kalejdoskopie. Naród niemiecki jest obecnie zjednoczony. Za kilka lat będzie jednym z najpotężniejszych na świecie. Na wieść o powstaniu od 1993 roku Czech i Słowacji Niemcy sudeccy już akcentują prawo w tej zmienionej sytuacji do powrotu na swe tereny i możliwość zmiany granic. Za kilka lat Rosja otrząśnie się ze swych obecnych słabości, o wiele silniejsza będzie Ukraina. Tymczasem Polska, która w 1945 roku była w obozie zwycięzców, obecnie zżera na jest przez kryzys gospodarczy i właśnie elit politycznych. Społeczeństwo jest spauperyzowane. Państwo słabe i prawie bezbronne. Na niepodległość kładzie się cieniem także silne lobby prorosyjskie. Pozostaje wierzyć, że mądrość narodu i przywódców pozwoli na realizację wrześniowego testamentu.

ŚWIATOWIT

LUSTRACJA W "SOLIDARNOŚCI" POMINIĘTA MILCZENIEM

Trudno by znaleźć najważniejsze postanowienie z lipcowego Zjazdu Solidarności w sztabach gazetach. Uchwałę o zasadniczym znaczeniu przemilczała "Gazeta Wyborcza". Gdyby nie wizyta ECHA w jednym z oddziałów, nasi Czytelnicy pewno rychło by się o tym w końcu bardzo ważnym wydarzeniu nie dowiedzieli.

Komisja Krajowa postanowiła w dniu 22.07.92, że wszyscy jej członkowie, członkowie Krajowej Komisji Rewizyjnej, członkowie rad krajowych sekcji branżowych oraz jej branż,

delegaci na Krajowy Zjazd oraz sekcji branżowych złożą do 10 września 1992 r. na ręce przewodniczącego KK pisemną zgodę upoważniającą Go do wystąpienia do ministra spraw wewnętrznych o wydanie zaświadczenia, że wspomniane osoby nie były pracownikami ani tajnymi współpracownikami SB, UB, Zarządu Informacji Wojskowej, Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, WSW przed 10 maja 1990. Przewodniczący KK Marian Krzaklewski wystąpi do ministra spraw wewnętrznych o wydanie

takich zaświadczeń nie później niż do 30 września 1992 r.

Lustracja obejmie też członków Zarządów Regionów. Członkowie regionalnych komisji rewizyjnych, przewodniczący regionalnych sekcji branżowych, regionalnych rad branżowych, delegaci na regionalne spotkania, członkowie komisji zakładowych złożą pisemną zgodę na ręce przewodniczących Zarządów Regionów do dnia 30 września 92, którzy zobowiązani są wystąpić nie

ciąg dalszy na str. 32

CO SIĘ DZIEJE Z RODZINĄ KRÓLEWSKĄ?

Anglia jest wściekła. Rozpada się jej rodzina królewska. Bo rzeczywiście w Buckingham Palace skandal goni skandal. Niedawno rudowłosa Sarah Ferguson, znana jako Fergie, żona księcia Yorku Andrzeja, dała się przyłapać fotografowi z gołymi piersiami oraz w jednoznacznych pozycjach ze swym kochankiem. Na dodatek na opublikowanych przez prasę zdjęciach widać, że w pobliżu zakochanych kręci się jej dwuletnia córeczka.

W tych dniach sensacją stało się ujawnienie i ogłoszenie intymnej rozmowy telefonicznej księżnej Diany z wielbicielem (nieznany na razie). Rozmowę z noworocznego wieczoru 1989/90, odbytej podczas uroczystego obiadu rodziny królewskiej w Sandringham, nagrał przypadkowo 70-letni Cyril Reenan, krótkofalowiec. Jak wszyscy krótkofalowcy szukał kontaktu w eterze i natknął się na rozmowę Diany prowadzoną z bezprzewodowego telefonu. Przez dwa lata trzymał ją w ukryciu, wreszcie udostępnił prasie. Specjaliści ze Scotland Yardu nie mają wątpliwości. Przez telefon rzeczywiście flirtuje żona następcy tronu, księżna Walli Diana. Gazety brytyjskie (już nie tylko brukowe) pełne są spekulacji na temat przygód miłosnych nie tylko Fergie i Diany, ale także innych członków rodziny królewskiej. Źródła dobrze poinformowane w pałacu Buckingham twierdzą, że królowa Elżbieta jest nie tylko wściekła, ale także zrozpaczona. Po rozwodzie jej jedynej córki księżniczki Anny, separacji syna

Andrzeja, może teraz dojść do rozpadu małżeństwa następcy tronu! Ponoć Diana prze już stanowczo do rozwodu. A jak wyskoczą zapowiadane przez prasę zdjęcia księżniczki Diany w czulej pozie z trenerem jazdy konnej majorem Jamesem Hewitem?

Nie ulega dla nikogo wątpliwości, że brytyjska rodzina królewska przeżywa kryzys. Negatywnie o zjawiskach z nią związanych wypowiedzieli się także - co jest rzeczą

niebywała, ale świadczy jeszcze o bitnie o kryzysie - wysocy przedstawiciele Kościoła anglikańskiego. Sens ich wypowiedzi jest jednoznaczny - ta rodzina królewska nie może być wzorem, nie może być dumą Albionu. Także najnowsze sondaże opinii publicznej wskazują, że 80% Anglików jest za odebraniem rodzinie królewskiej jej najwyższego przywileju - niepłacenia podatków. Biedna królowa Elżbieta sprawuje tron już 40 lat. Zorientowani utrzymują, że gdyby uważała Karola za godnego dźwigania korony już dawno oddałaby mu berło. Z uporem powtarzana jest pogłoska, że królowa abdykuje nie na rzecz swego najstarszego syna, lecz na rzecz najstarszego syna Karola, swego wnuka, księcia Williama. Spełniłaby się wówczas przepowiednia, że księżniczka Diana nie będzie żoną, lecz matką króla.

Piszę to do Kanady. Wszak królowa Elżbieta II jest konstytucyjną głową państwa kanadyjskiego. Zawsze ciekawie wiedzieć, co się dzieje z rodziną królewską.

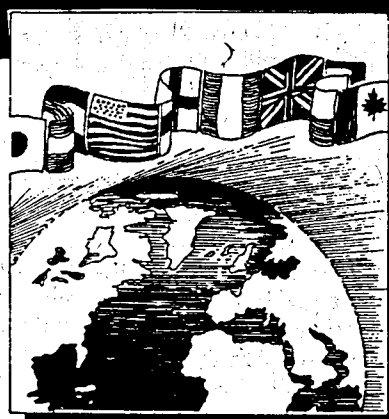
KISSES

Truth about...
richness and...
the Texan...
millionaire

Diana love tape

- An admirer reveals his ardour for her
- She accuses Queen Mother of staring
- Anguish about marriage to Charles

EXCLUSIVE
by Henry Hirst
A PASSIONATE
love tape said to
have been recorded
by Prince Charles
and Princess Diana
in the summer of 1981.
The tape was found
by a private investigator
working for a rival
of Prince Charles.
The tape is said to
be a recording of a
conversation between
the couple in which
they discuss their
relationship and the
future of their marriage.

ŚWIAT

W LONDYNIE BEZ

Zakończona w Londynie konferencja pokojowa w sprawie krajów byłej Jugosławii przyjęła 5 dokumentów tworzących ramy rozwiązania tragicznego konfliktu. Uzgodniono też zbiór zasad, które mają wytyczyć przyszłe porozumienie walczących stron.

Wśród 13 zasad akcentuje się nienaruszalność granic oraz nieuznawanie jakichkolwiek korzyści osiągniętych przemocą. Współprzewodniczący konferencji brytyjski premier John Major poinformował na zakończenie, że złożono wobec niego zobowiązanie podjęcia negocjacji w Bośni i Hercegowinie.

Konferencję, prowadzoną pod wspólną egidą ONZ i Wspólnoty Europejskiej postanowiono przekształcić w stały organ działający do czasu zakończenia kryzysu. Walczące strony zgodziły się na dalsze rozmowy, które rozpoczną się 3 września w Genewie, z byłym brytyjskim ministrem spraw zagranicznych i byłym sekretarzem stanu USA Cyrusem Vance'em jako współprzewodniczącymi.

Wyniki konferencji zreasumował w pięciu punktach premier Wielkiej Brytanii John Major: • strony jugosłowiańskiego konfliktu zobowiązały się "w oczach całego świata" do przestrzegania postanowień konferencji; • po raz pierwszy zapewnili, że będą respektować obecne granice i nie będą akceptować żadnych zmian terytorialnych dokonanych siłą; • przyjęto plan konkretnych działań w celu wprowadzenia w życie decyzji konferencji; • ustalono, że pomoc humanitarna zostanie znacz-

nie zwiększona; • strony konfliktu zobowiązały się do bezwarunkowego zlikwidowania obozów dla uchodźców.

Komunikat końcowy zobowiązuje też Serbię i Czarnogórę do przywrócenia "praw obywatelskich i konstytucyjnych" w zamieszkiwanym w 90 procentach przez Albańczyków Kosowie. Londyńskie porozumienia, które nowa Jugosławia (Serbia i Czarnogóra) musi respektować pod groźbą nowych sankcji ONZ, zostały zaaprobowane przez premiera.

Londyńska konferencja nie zapobiegła krwawym walkom na Bałkanach. Pomimo jednobrzmiących deklaracji przywódców zwaśnionych stron o pragnieniu pokoju, w Bośni Hercegowinie trwają zażarte walki.

Liberalna prasa turecka podała, że w Bośni walczy po stronie muzułmańskiej 1300-osobowy kontyngent mudżahedinów z krajów arabskich i z Turcji. Mieli oni przybyć do Słowenii i Chorwacji jako turyści, tam zostali wyposażeni w broń, a następnie udali się w rejony walk.

MASOWY GRÓB MUZUŁMANÓW I CHORWATÓW

W okolicach Mostaru (Hercegowina) odkryto zbiorowy grób około 200 Muzułmanów i kilkudziesięciu Chorwatów, zamordowanych prawdopodobnie przez Serbów.

"Znaleźliśmy blisko 200 zwłok ludzi, którzy zostali zamordowani około dwóch miesięcy temu. Wszyscy zostali zabici z broni maszynowej, ich ubrania były podziurawione. Większość ofiar to mężczyźni w średnim wieku. Byli ubrani po cywilnemu" - powiedział patolog dr. Osman Kadić z Mostaru.

Zbiorowy grób jest pierwszym, jaki odkryto w Bośni i Hercegowinie. Dwa miesiące temu ujawniono istnienie obozów koncentracyjnych, gdzie torturują się i zabijają jeńców.

MIECZ NAD GŁOWĄ DYKTATORA

Samoloty sojusznicze patrolują

przestrzeń powietrzną nad południowym Irakiem, ale jak dotąd nie stwierdziły żadnych oznak jakiegokolwiek nadzwyczajnej działalności ani na ziemi, ani w powietrzu - oświadczył generał porucznik Michael Nelson, dowódca sił Stanów Zjednoczonych w południowo-wschodniej Azji, odpowiedzialny za ochronę Szytów w południowym Iraku. Jak dotąd Irak nie pogwałcił zakazu lotów w strefie zastrzeżonej na południe od 32 równoleżnika - podkreślił on podczas spotkania z dziennikarzami na statku flagowym USS Lasalle w Zatoce Perskiej.

Tymczasem dziennik iracki AL-THAWRA napisał w niedzielę, że szycy dezercerzy z armii irackiej, których strefa zastrzeżona ma m.in. chronić przed prześladowaniami, masowo poddawali się władzom irackim w Basrze, deklarując wolę obrony ojczyzny przeciwko planom Zachodu, mającym na celu rozbiór Iraku. Gen. Nelson powiedział także, że według danych wywiadu w rejonie tym znajduje się około 8 dywizji irackich, w tym jedna dywizja pancerna.

Pentagon oświadczył, że samoloty wczesnego wykrywania lotnictwa Arabii Saudyjskiej biorą udział w patrolowaniu strefy zastrzeżonej, natomiast saudyjskie cysterny powietrzne zaopatrują sojuszników w paliwo podczas lotu.

Kuwejt, który wyraził swe poparcie dla ustanowienia strefy zastrzeżonej dla lotnictwa irackiego, oświadczył, że nie pragnie rozbioru swego północnego sąsiada.

KOHL HAŃBA DLA NIEMIEC

W Rostocku i Cottbus doszło do krwawych wielogodzinnych starć policji z członkami skrajnie prawicowych i neofaszystowskich ugrupowań atakujących azylantów z krajów III Świata i Europy Wschodniej.

Kancelarz Helmut Kohl podkreślił, że w obecnej sytuacji najważniejsze jest współdziałanie wszystkich sił demokratycznych i zademonstrowanie

światu, że nie akceptują one przejawów nienawiści wobec cudzoziemców. "To przynosi hańbę naszemu krajowi" - stwierdził kanclerz.

Większość Niemców zdecydowanie potępia ataki na cudzoziemców. Według sondażu opinii publicznej przeprowadzonego na zlecenie stacji telewizyjnej RTL Plus, 86 proc. ankietowanych Niemców dystansuje się od wydarzeń w Rostocku, a 14 proc. sympatyzuje z demonstrantami.

TADŻYKISTAN W OGNIU

Blisko 180 osób poniosło śmierć w wyniku starć na południu Tadżykistanu spowodowanych przez siły komunistyczne - oświadczyła opozycja demokratyczna. Tymczasem prezydent Tadżykistanu Bachrson Nabijew i naczelny dowódca sił zbrojnych WPN Szaposznikow zawarli wstępne porozumienie w sprawie rozmieszczenia sił pokojowych WPN w republice. Oddziały pokojowe będą

mogły przekroczyć granice Tadżykistanu dopiero wtedy, kiedy wyrażą na to zgodę wszystkie zwalczające się ugrupowania w republice.

HONECKER NIE PRZETRZYMA?

Chory na raka wątroby były przywódca partii państwa NRD, 70-letni Erich Honecker nie przetrzyma procesu sądowego. Takie orzeczenie wydali eksperci medycyny sądowej pod kierownictwem profesora doktora Volkmar Schneidera. W ekspertyzie zaznacza się jednak, że obecnie może on być przesłuchiwany i zeznawać przed sądem oraz przebywać w więzieniu.

PRZYSZŁE WOJNY WYBUCHNĄ NA WSCHODZIE

Ekspert amerykańskiego wywiadu twierdzą, że na terenie republik

byłego Związku Sowieckiego istnieje wiele niebezpiecznych ognisk konfrontacji mogących przerodzić się w konflikty zbrojne, które w skutkach będą o wiele bardziej krwawe, niż obecna wojna w Jugosławii.

Główne dowództwo amerykańskich wojsk stacjonujących w Europie poinformowało już wcześniej sojuszników z NATO o wynikach waszyngtońskich ekspertyz, według których na Wschodzie obecnie istnieje co najmniej 12 ognisk potencjalnego kryzysu zbrojnego. Specjaliści z Defence Intelligence Agency (DIA) przedstawili też dane dotyczące liczby ewentualnych ofiar tych konfliktów oraz uchodźców.

DIA prognozuje, że najpoważniejszym w skutkach konfliktem może stać się wojna rosyjsko-ukraińska, która pochłonie co najmniej 200 tys. ofiar i spowoduje 10-milionową falę uchodźców. Ponadto 40 milionom ludzi grozić będzie głód, a 2 mln umrze w wyniku epidemii i z braku należytej opieki medycznej.

Równie krwawy zdaniem amerykańskich ekspertów byłby konflikt zbrojny między Ukrainą a Mołdawią, w wyniku którego zginąć ma 67 tys. żołnierzy, zaś liczba uchodźców wyniesie 2,8 mln.

Amerykańska prognoza przewiduje, że w 12 regionalnych konfliktach na obszarze byłego ZSSR może zginąć ogółem 523 tys. żołnierzy, 88 mln osób umrze z głodu, a 4,21 mln z powodu epidemii. Liczbę ewentualnych uchodźców szacuje się na prawie 22 mln.

Prezydent Bush w przemówieniu ogłoszonym w Chicago na ogólnokrajowym zjeździe "Legionu Amerykańskiego", organizacji zrzeszającej weteranów wojennych, ostrzegł, że mimo zakończenia "zimnej wojny" należy być nadal przygotowanym na możliwość konfliktu zbrojnego. Prezydent podkreślił, że pomimo "wielkich zdobyczy wolności, obecny świat jest bardziej niepewny i bardziej nieprzewidywalny niż świat, który zostawiliśmy za sobą".

Nowe groby w Bośni.
Specjalny wysłannik ONZ na Bałkany, były premier RP Tadeusz Mazowiecki w swym raporcie stwierdza łamanie praw człowieka w Bośni i domaga się sądu nad zbrodniarzami wojennymi.

ŚWIAT

KRAWCZUK PRZECIW
KRYTYCE

Prezydent Leonid Krawczuk grozi wydaleniem z Ukrainy cudzoziemców krytykujących jego politykę. Ambasada amerykańska w Kijowie poprosiła urząd prezydencki o złożenie wyjaśnień w tej sprawie i wezwała Ukrainę do przestrzegania zasad demokracji. "Pewne zagraniczne organizacje działają na szkodę państwa ukraińskiego i ingerują w jego sprawy wewnętrzne. Sprzeciwiam się tym schizmatycznym aktom, występuję przeciwko separatyzmowi" - powiedział Krawczuk dziennikarzom we Lwowie. "Choć trudno jest zajmować niepopularną postawę centrową w tym trudnym okresie przejściowym, nie pozwolę, aby państwo było wciągane przez lewicę lub prawicę w konflikt, który może doprowadzić młodą republikę do upadku" - stwierdził. Reakcja Krawczuka nastąpiła po krytyce jego rządów sformułowanej na niedawnym Światowym Forum Ukraińców w Kijowie. Na kongresie tym odezwały się głosy oskarżające Krawczuka o zapędy dyktatorskie i wzywające do przeciwstawienia się prezydentowi.

3001 OFIAR KONFLIKTU
ULSTERSKIEGO

Zastrzelony przez zamaskowanych zamachowców 21-letni Hugh Me-Kibbin zamyka liczbę 3000 osób, które zginęły w Ulsterze w wyniku terrorystycznych akcji i odwetów od wybuchu tam "świętej wojny" latem 1969 r. Żniwa śmierci trwają. Wątek irlandzcy nacjonalści zastrzelili w miasteczku Crossmaglen brytyjskiego żołnierza. Od początku tego roku w tej prowincji brytyjskiej zostało zabitych 57 osób.

Według oficjalnych statystyk cywilni katolicy i protestanci zapłacili najwyższą cenę w konflikcie. Spośród 2082 zabitych cywilów największą liczbę stanowią osoby nie biorące udziału w porachunkach wyznaniowych czy politycznych.

W krwawych zajściach i zamachach w Irlandii i Północnej zostało rannych: 22 tysiące cywilów, 7 tys.

policjantów i ponad 5 tys. żołnierzy. W ciągu minionych 23 lat w Ulsterze zarejestrowano 14 tysięcy zamachów bombowych. 80 procent było zorganizowanych przez ugrupowania występujące przeciwko obecności brytyjskiej.

Od 1990 roku lojaliści nasilili zamachy na katolików. Mimo rozmów podjętych przez główne partie polityczne w Ulsterze, Londynie i Dublinie nikt nie umie przewidzieć, kiedy nastąpi kres krwawych porachunków.

ROLA KGB
W JUGOSŁAWII

Do lata 1991 r. sowiecki KGB pomagał w tajemnicy w przygotowywaniu operacji mających na celu "opanowanie" Jugosławii przez 70-80 serbskich oficerów armii federalnej i federalnej służby bezpieczeństwa oraz koordynował dostawy broni dla Serbii. Takie w każdym razie informacje zamieścił w dzienniku "Quotidien de Paris" znany dziennikarz Pierre de Villemarest, jeden z najlepszych znawców Europy Wschodniej we Francji.

Zdaniem de Villemaresta w latach 1990-1991 ZSSR wysyłał do Jugosławii czołgi T-55, działa 122 cm i pociski ARS-120 (o zasięgu 120 km używane obecnie przez Serbów przeciwko Sarajewu). Sprzęt był najczęściej transportowany Dunajem, a następnie Sawą do Belgradu i tam rozładowywany. Villemarest informował o tych faktach rząd francuski, ale nie spotkał się z najmniejszą reakcją. Według niego zarówno Francja, jak i Stany Zjednoczone preferowały raczej zachowanie komunistycznej Jugosławii niż rozpad sztucznej federacji.

PAPIEŻ
W DOLOMITACH

Papież Jan Paweł II, który po operacji jelita i woreczka żółciowego spędza wakacje w Dolomitach, odbył długą pieszą wędrówkę do niewielkiego schroniska na przełęczy Zovo i stwierdził, że czuje się bardzo dobrze.

Ojciec Święty ma pozostać w Lorenzago i Cadore, górskiej miejscowości wypoczynkowej w północno-wschodnich Włoszech, do 2 września.

KONIEC "ANDREW"

Huragan "Andrew", który spowodował jedną z największych katastrof naturalnych w USA, przestał istnieć. Szalał niemal przez tydzień, powodując śmierć 29 osób, 250 tysięcy mieszkańców zostało pozabawionych dachu nad głową, zaś straty materialne ocenia się na 30 miliardów dolarów. Zdevastowanym terenem południowej Florydy grozi plaga szczurów, które w poszukiwaniu jedzenia zmierzają w kierunku domów i osiedli. Rozplenili się także węże, dla których gryzonie są głównym pożywieniem.

SUDAN,
CZYLI NIESZCZĘŚCIE

Sudan jest drugim obok Somali krajem północno-wschodniej Afryki, gdzie bez wytchnienia toczy się wojna domowa. Z głodu umiera tam jednak więcej ludzi niż na polu bitwy. Oceniła się, że na południu tego kraju zmarło z głodu i chorób około 5 tys. uchodźców, którzy opuścili swe domy w poszukiwaniu bezpieczniejszych miejsc. Międzynarodowe organizacje mają trudności z dostarczeniem żywności dla głodujących z powodu działań wojennych. W rejonie miasta Dżuba zgromadziło się około 300 tysięcy uchodźców. Aby utrzymać ich przy życiu potrzeba miesięcznie 3 tys. ton ryżu. Tymczasem udało się dostarczyć im zaledwie 500 ton. Władze sudańskie nie troszczą się o tych rozbitków losu, dostarczając samolotami żywność jedynie dla 15 tysięcy żołnierzy wojsk rządowych w Dżubie. Eksperti ONZ obawiają się, że w Sudanie może powtórzyć się tragedia z 1988 roku, kiedy to z głodu zmarło tam ponad 250 tys. ludzi. W jednym tylko obozie uchodźców Al-Mairam, 483 km na południe od Chartumu, gdzie przebywa około 7 tys. ludzi, umiera dziennie 20 osób.

CZŁOWIEK NA MARSIE
OKOŁO 2000 ROKU

NASA - amerykańska Agencja Astronautyki i Badania Przestrzeni Kosmicznej - potwierdziła, że 16 września wysłany zostanie na Marsa statek kosmiczny "Mars Observer". Będzie to pierwszy krok w wielkim przedsięwzięciu wysłania na tę planetę człowieka. Może to nastąpić na początku przyszłego stulecia.

BRYTYJCZYKOM
USZŁO NA SUCHO

Londyński dziennik "The Independent" poinformował, że wbrew

embargu nałożonemu przez ONZ, niektóre brytyjskie koncerny (m.in. ICI, British Steel i Royal Ordnance) dostarczały w latach 1983-1988 Iranowi broń i sprzęt wojskowy i to ponoć z błogosławieństwem wysokich rangą urzędników Ministerstwa Obrony. Wartość ujawnionych kontraktów szacowana jest na ponad 800 mln dolarów. W aferę jest podobno zamieszanych około 30 brytyjskich firm.

PREZYDENT BRAZYLII
TRZYMA SIĘ STOŁKA

Mimo trwających przez cały ubiegły tydzień manifestacji, których

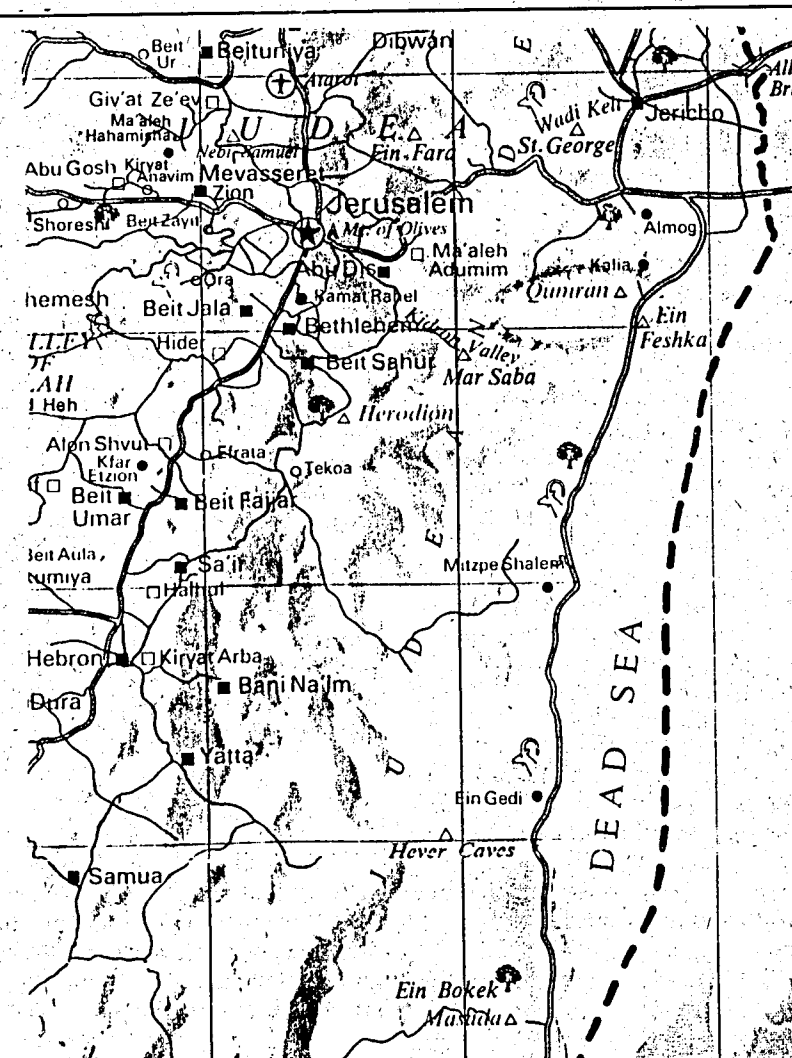
uczestnicy domagali się odsunięcia od władzy oskarżonego oficjalnie o korupcję prezydenta i postawienia go przed sądem, Fernando Collor de Mello nie zamierza ustąpić. W 20-minutowym przemówieniu do narodu transmitowanym przez radio i telewizję Collor wyraża przekonanie, że uda mu się zyskać poparcie większości parlamentarzystów i zastopować procedurę mającą doprowadzić do usunięcia go z urzędu. Prezydent oskarżony jest o przyjęcie od początku sprawowania urzędu łapówek w wysokości około 6,5 mln dolarów.

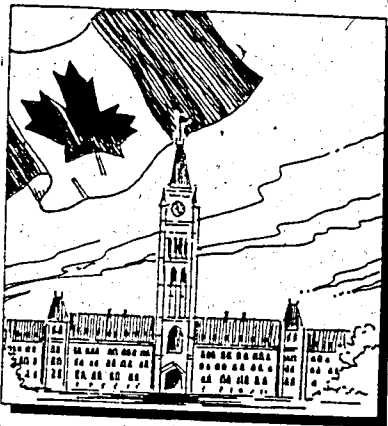
SZOKUJĄCE ODKRYCIE

Najstarsze rękopisy Starego Testamentu odnalezione w Qumran nad Morzem Martwym pozostawały dotąd tylko w rękach badaczy kultury hebrajskiej i chrześcijańskiej. Pano wało powszechne przekonanie, że zawartość tego bezcennego znaleziska potwierdza wierność kopii i przekładów Starego Testamentu. We wtorek z Londynu nadeszła wiadomość, że tamtejsza gazeta INDEPENDENT opublikowała nieznany fragment rękopisu, w którym jako Synów Bożych określa się różne osoby, w tym panującego w niesprecyzowanym okresie tyrańca. Za św. Łukaszem tytuł ten odnosił się w myśl doktryny chrześcijańskiej wyłącznie do Jezusa Chrystusa, choć używano również niesprecyzyjnie określenia Dzieci Boże odnosząc to do Ludu Izraela, Chrześcian, Ludzkości.

Jako jedna z osób która zwiedzała niedawno Qumran oraz oglądała rękopisy w muzeum w Jerozolimie przedstawię szerzej zagadnienie w reportażu w kolejnym numerze.

G.F

KANADA

CO UZGODNIONO W SPRAWIE KONSTYTUCJI

W ubiegłym tygodniu przedstawiciele rządu federalnego i prowincji na spotkaniu w Charlottetown uzyskali podstawową zgodę co do treści dokumentu reformującego konstytucję Kanady. Obecnie trwają poprawki edytorskie i kosmetyczne. Dokument powinien być ostatecznie przygotowany i przegłosowany w parlamencie w ciągu tygodnia.

Mówiąc najogólniej, najważniejsze od czasów Konfederacji zmiany w podstawowym dokumencie prawnym Kanady obejmują zwiększenie miejsc w parlamencie, równą liczbę miejsc senatorskich dla wszystkich prowincji, możliwość nie tylko mianowania, ale także wyboru senatorów, uznanie odrębności społecznej Quebecu oraz zgodę na utworzenie samorządu kanadyjskich autochtonów obszernie fragmenty dokumentu wstępnego opublikował wtorkowy "Toronto Star".

REFERENDUM 26 PAŹDZIERNIKA

Zdecydowano na dobre o terminie referendum w Quebec. Odbędzie się ono 26 października. I wbrew temu, co głosi uchwała parlamentarna nr 150, która spędzała resztkę Kanady sen z oczu, nie będzie to referendum o suwerenności prowincji. Do końca tego tygodnia wniesiona będzie powiedzmy "poprawka" w parlamencie prowincjonalnym, która sprawi, że referendum nie będzie dotyczyć tego, czy Quebec powinien się odłączyć od Kanady lub nie, lecz czy prowincja akceptuje czy

odrzuca ustalenia konstytucyjne. We wtorek odbyło się specjalne posiedzenie gabinetu premiera Bourassy. W ub. weekend miała miejsce konferencja rządzącej partii liberalnej, gdzie przewagę mieli zwolennicy federalizmu i pozostania Quebecu w obrębie Kanady. Przewaga zwolenników uznania propozycji konstytucyjnych była przynajmniej, co skłoniło zapewne Bourassa do szybkiego podjęcia działań na rzecz takiego a nie innego kształtu referendum.

9 września spodziewane jest kolejne posiedzenie parlamentu prowincji i wówczas nastąpi głosowanie nad przyjęciem przepisu o referendum.

Będąc w opozycji Partii Quebecois zapowiedziała ostrą walkę. Parizeau określił zamach na ustawę 150, jako poważne odstępstwo od praktyk parlamentarnych.

KTO ZA, KTO SIĘ WSTRZYMAŁ?

Na szczycie federalnym lider NDP Audrey Mc Laughlin zapewniła, że aktywnie poprze program jedności Kanady i uzgodnienia konstytucyj-

ne. Nieco bardziej krytycznie odniósł się do perspektywy przyjęcia propozycji pod groźbą rozpadu kraju. Nie wiadomo, jakie ostatecznie stanowisko zajmą związki zawodowe. Najprawdopodobniej pozostawią na okoliczność referendum wolną rękę głosującym.

Bob Rae przywódca NDP powiedział w rozmowie z reporterami, że przeprowadzenie krajowego referendum na temat zmian konstytucyjnych niesie wprawdzie ryzyko załamania długotrwałego procesu negocjacyjnego, ale jest to ryzyko warte podjęcia, bowiem utrwali w najbardziej demokratyczny sposób zasadnicze zmiany w podstawowym dokumencie Kanady.

WOLA WPIERW NAGRAĆ

Reformiści postanowili ponownie odwołać się bezpośrednio do opinii publicznej - jak ocenia uzgodnienia konstytucyjne. We wtorek 24 grudnia automatyczna linia odnotowywała zgłaszane przez zainteresowanych uwagi. Reformiści uważają, że przeciętny kanadyjski wyborca nie miał wpływu na kształt konstytu-

K U R S JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Rexdale Women's Centre oferuje bezpłatny kurs języka angielskiego sponsorowany przez RWC, Komisję Zatrudnienia i Imigracji oraz United Way of Canada. Zajęcia rozpoczną się 14 września i będą się odbywać 4 razy tygodniowo, w godzinach 9:30 - 11:30 rano, w budynku kościoła Baptystów, 3381 Lakeshore Blvd. West. Zapewniamy opiekę nad dziećmi oraz bilety TTC. Słuchaczami kursu nie mogą być: obywatele kanadyjscy, osoby z wizą turystyczną oraz osoby pracujące. Po szczegółowe informacje oraz w celu rejestracji prosimy telefonować do RWC pod numer 745-0062

I prosić Susanę (angielski) lub Danutę (polski).

KANADA

cyjnych ustaleń i powinien mieć szansę wypowiedzi, na podstawie których partia wysunie swą ocenę. Możliwość nagrania swej wypowiedzi bez obawy krytycznej reprimendy stwarza zdaniem reformistów szansę autentyczności opinii i komentarzy. Wypowiedzi były nagrywane na taśmę.

WIEKSZOŚĆ KANADYJCZYKÓW POPIERA UZGODNIENIA KONSTYTUCYJNE

Ostatnie badania opinii publicznej pokazują, że rząd federalny nie ponosi żadnego ryzyka w rozpisaniu referendum na temat osiągniętych już porozumień konstytucyjnych. Bardzo duża liczba w przebadanej próbie instytucji Insight Canada będzie za reformą (z badań wynika, że 67%), tylko 20% opowiada się zdecydowanie przeciw, a 13% wciąż nie jest pewne jak głosować. We wszystkich prowincjach Kanady wygrywają zwolennicy poprawek do konstytucji, przy czym najwięcej zwolenników mają one na preriiach (70%), 65% w Quebec, a najmniej, o dziwo, w Kolumbii Brytyjskiej (65%).

OKAZJE

NAD NIAGARĄ

Canadian Airlines trzymają się jakoś na przekór połączeniu i oferują nie lada atrakcję za psie pieniądze. W ramach zbiórki na fundusz kalekich dzieci (zwykle wielkanocnej, ale także i jesiennej) "Easterseals" organizuje znów doroczny, 14 z kolei, "Fly with Timmy and Tammy", czyli przelot odrzutowcem nad wodospadem Niagara. Loty z Pearson International Airport na pokładzie Boeing 767 odbywać się będą 20 września, trwać 45 minut. Bilety w cenie \$25 można nabyć w Canadian Airlines w Manulife Centre Bay 1 Bloor, Toronto Dominion Centre, Wellington i na Terminalu 3. Informacja: (416) 421-8377

ZJECHALI ZJAZD

W ubiegłym tygodniu zamieściliśmy reportaż ze Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy w Krakowie, obliczając zarazem omówienie niektórych dokumentów i rezolucji. Uzupełnieniem tego reportażu niech będzie list nadesłany przez Conference of Solidarity Support Organizations, których reprezentanci

spotkali się przed Zjazdem w Krakowie. List pozostał bez odpowiedzi. CSSO była jedyną światową strukturą poza Polską, nastawioną wyłącznie na poparcie ruchu Solidarności i działań na rzecz demokracji i niepodległości w kraju. Organizowała demonstracje, zbiórki, petycje, listy.

Kraków, 16 Sierpnia, 1992

Do: Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy w Krakowie.

Szanowni Państwo:

Reprezentujemy jeden z nurtów emigracji niepodległościowej, który przez cały czas swego istnienia działał na rzecz poparcia Solidarności i innych organizacji niepodległościowych w Polsce.

Nurt ten obejmował 46 organizacji rozsiadanych w czternastu krajach i na pięciu kontynentach skupionych w ramach CSSO (Conference of Solidarity Support Organizations).

W 1990-tym roku podjęliśmy próbę nawiązania współpracy między CSSO i Wspólnotą Polską, co nie spotkało się z żadną reakcją.

Z troską i niepokojem zauważamy przypadkowość w działaniach Wspólnoty Polskiej, która wyraża się wybiórczością w doborze partnerów do pracy wśród Polonii świata.

W polityce Wspólnoty Polskiej dostrzegamy niepotrzebne dzielenie Polonii na emigrację społeczną i polityczną. Organizacje reprezentujące emigrację niepodległościową są często pomijane w procesie tworzenia światowej wspólnoty Polaków.

Uważamy, że stowarzyszenie Wspólnota Polska powinno służyć jako platforma do działania wszystkich organizacji.

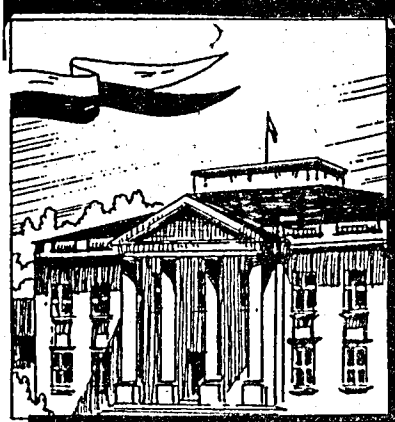
Proponujemy formę działalności animowaną oddolnie, gdzie inicjatywy wychodzą z terenu; w zebraniach biorą udział demokratycznie wybierani delegaci; a nie osoby imiennie zapraszane; gdzie kierunki działania są wypadkową wszystkich potrzeb a nie wynikiem realizacji oddolnych założeń, gdzie metodą na działanie są konkretne projekty oddolne, a nie programy odgórne.

Powyższa formuła sprawdziła się w działalności kilkudziesięciu organizacji skupionych w CSSO, działających w rozproszeniu kulturowym, politycznym, społecznym i geograficznym na całym świecie przez dziesięć lat.

Wnosimy o podjęcie tego tematu w czasie obrad Zjazdu Polonii.

Koordinator Światowy CSSO
Koordinator Europejski CSSO
Moderator CSSO

Józef Lebenbaum
Józef Lebenbaum
Aleksander Zajac
Andrzej Blaszczyński

POLITYKA

W zakładach gorąco Głodówki i wypowiedzenia

Trwają strajki w kopalni "Rozbark" w Bytomiu, w FSM w Tychach, w WSK Mielec i w "Ursusie". W "Rozbarku" 14 górników prowadzi głodówkę, w tym jeden - Jerzy Gryzek głoduje pod ziemią (do emerytury pozostało mu jeszcze 8 miesięcy pracy). Komisaryczny zarządca kopalni zapowiedział dyscyplinarne zwolnienia z pracy strajkujących.

Wymówienia mają dostać członkowie komitetu i uczestnicy strajku firmowanego przez "Solidarność 80". Gotowa jest już lista 17 nazwisk.

Podobna sytuacja jest w tyskiej FSM, gdzie zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami sporządzono listę 400 organizatorów i uczestników strajku. Są na niej 64 osoby z komitetu strajkowego. Mają oni zostać zwolnieni dyscyplinarnie. Według zapowiedzi dyrekcji pisma mają zostać rozsyłane do uczestników strajku w tym tygodniu.

To jeszcze nie koniec. Powstała bowiem alfabetyczna lista kolejnych 2400 osób spośród 3500 pracowników, którzy strajkują w zakładzie. Dyrekcja ma zamiar wysłać 400 zwolnień dziennie, ponoć po to, aby ci z dalszych miejsc mieli czas na zastanowienie. Strajkujący nie przyjmują do wiadomości ani zapowiedzi, ani samych wypowiedzeń. Strajk będzie trwał nadal - powiedziałano w Komitecie Strajkowym - o warunkach jego przerwania dyrekcja jest doskonale poinformowana.

Dwa główne hasła, zawieszone nad bramą fabryczną Ursusa, głoszą:

"Dość rządów kryptokomuny" i "Agenci we władzy - nędza w narodzie".

Decyzja o karaniu protestujących załóg wyrzuceniem na bruk jest najbardziej drastyczną formą tłumienia żądań pracowniczych przez obecne elity władzy - pisze w przekazanym prasie komunikacie OPZZ. Jej stosowanie w okresie obchodów 12 rocznicy robotniczego protestu z 1980 roku świadczy o lekceważeniu pracowniczych interesów przez tych, którzy wyniesieni zostali do władzy przez walkę robotników z totalitarnym systemem.

We wtorek strajkujący w tyskiej FSM zmniejszyli swe żądania płacowe (do tej pory żądali płacy miesięcznej w wysokości 7 mln zł) i wyrazili natychmiastową gotowość do rozmów z dyrekcją, co daje szansę na zakończenie trwającego od półtora miesiąca strajku (a od ponad dwóch tygodni strajku okupacyjnego).

Pół roku dla Suchockiej?

W rocznicę Sierpnia 80 L. Wałęsa nie jechał do Stoczni Gdańskiej przez historyczną bramę nr 2, gdyż czekała tam na niego kilkudziesięcioosobowa grupa strajkująca od 10 dni, wznosząca okrzyki "Precz z Wałęsą", "Bolek do pierdła", i "Wałęsa na szubienicę".

Prezydent spotkał się z byłymi kolegami z wydziału W-4, gdzie pracował blisko 20 lat.

- W ministerstwach siedzą komuchy jak siedzieli, w bankach siedzą komuchy. Strajki, bo ludzie nie mają za co żyć, a niektórzy chcą zrobić na tej biedzie polityczny interes. Panuje anarchia zamiast demokracji - wołali rozmówcy prezydenta.

Wałęsa przekonywał, że trzeba dać rządowi trochę czasu, że od początku istnienia rządu Hanny Suchockiej trwają strajki, co paraliżuje jakiekolwiek działania.

Stoczniovcy nie taili swojej niewiary w sukces. Skarżyli się na władze różnych szczebli, na ciężkie warunki życia. Oburzali się na rosnące rozwarstwienie materialne, raz po raz wracali do kwestii afer, korupcji i dekomunizacji. Przypominali Le-

chowi Wałęsie, jak to obiecywał pogonić aferzystów *stiekierką i puścić ich w skarpetkach*.

Prezydent tłumaczył, że demokracja i praworządność kosztują, mówił że tam jest skrepowany wymogami polityki i regułami prawa. Skarżył się, że odarto go z autorytetu, a jego koncepcje, jak na przykład koncepcja powszechnej prywatyzacji, według zasady *sto milionów każdemu*, nie są realizowane.

Stoczniovcy nie wykazali ani krzty współczucia dla prezydenta i mówili swoje: o upadku państwowego przemysłu, o nieprawidłowościach prywatyzacji, o tych, co się bogacą ich kosztem, o postkomunie i nowej nomenklaturze.

Zdaniem prezydenta rząd "ma fatalną sytuację". "Miejmy dla niego wyrozumiałość" - apelował Wałęsa. Zapowiedział jednak, że "jeśli do pół roku nie będzie rozstrzygnięć" prezydent, "będzie musiał objechać kraj i poprosić o zorganizowanie, aby wygrać wybory parlamentarne.

Jak wynikało z kontekstu, chodzi tu o zorganizowanie partii prezydenckiej. Obecne partie Lech Wałęsa uznał za niereprezentatywne, za elity pozbawione zaplecza i nie wyrażające konkretnych interesów.

- Ja też walczę o wyjaśnienie afer, ale problem w tym, że bezprawie trzeba zwalczać prawem, a nie bezprawiem. To długo trwa zanim zbierze się wszystkie papiery potrzebne, żeby kogoś zatrzymać - mówił Wałęsa.

Prezydent zapowiedział, że sam zone zamknąć, jeśli złotówkę państwową bezprawnie zabierze".

Prezydent zaproponował, aby lustrację zacząć od jego osoby. "W ostatniej godzinie, gdy rzucono ten pasztet, doszedłem do wniosku, że to jest zamach stanu. Musiałem zatrzymać to oszołomstwo. Jak chcieli przejąć władzę, to mogli się do niej przygotować. Skutek jest taki, że teraz chodzą pod Belwederem i skandują Bolek, Bolek" - mówił Lech Wałęsa.

Prezydent uczestniczył w nabożeństwie odprawianym w Bazylice św. Brygidy przez arcybiskupa gdańskiego Tadeusza Gocłowskiego. Zeb-

rani w świątyni powitali go oklaskami. Po mszy Lech Wałęsa na czele kilkusetosobowej grupy, złożonej m.in. z przedstawicieli władz resortu i delegacji gdańskich zakładów pracy, udał się pieszo pod pomnik Poległych Stoczniovców. Na miejscu złożono wianki kwiatów. Do przybyłych dołączyła kilkusobowa reprezentacja robotników okupujących bramę nr 2 Stoczni Gdańskiej.

Prezydent nie rozmawiał ze strajkującymi, choć pomnik położony jest w odległości niespełna 50 metrów od okupowanej bramy.

Suchocka i Krzaklewski o Sierpniu i Polsce

- Chcę takiej Polski, w której na krzywdę ludzką nie patrzy się z pogardą i obojętnością - mówiła premier Hanna Suchocka w czasie uroczystości, upamiętniających dwunastą rocznicę Sierpnia 1980 roku i czwartą rocznicę hutniczego protestu w Stalowej Woli.

Suchocka powiedziała, że jej rząd "nie chce działać w interesie grup, lecz dla dobra wszystkich Polaków". - "Solidarność" - stwierdziła - to poczucie wspólnego dobra społeczeństwa, a podstawą sukcesu jest dobrze zorganizowana praca.

Obok bramy kombinatu metalurgicznego odsłonięto pomnik patrona hutników świętego Floriana. Uczestniczący w uroczystości przewodniczący NSZZ "Solidarność" Marian Krzaklewski, nawiązał do strajków, które w sierpniu 1989 r. miały miejsce w hucie "Stalowa Wola". Powiedział, że były one przełomowym akcentem walki z komunistycznym totalitaryzmem, i że bez nich prawdopodobnie nie doszłoby do porozumienia Okrągłego Stołu.

Szef "Solidarności" oświadczył, że związek ten stoi po stronie pokrzywdzonych i w razie potrzeby jest w stanie wykorzystać swoje siły, by "wygłaskować ład i naprowadzić gospodarkę na właściwe tory".

Oderwać od Litwy

Wileńszczyznę?

Ambasador RP na Litwę Jan Widacki powiedział litewskiej gazecie "Pozičija": "Nasi rodacy znaleźli się w Ameryce i Kanadzie dobrowolnie, świadomie wyjeżdżając z Polski. Natomiast Polacy, którzy teraz tu na Litwie mieszkają, nigdy z Polski nie wyjeżdżali. To Polska stąd wyjechała".

Ambasador RP nie spodziewał się, że powyższe słowa zostaną odczytane przez niektórych litewskich polityków jako zapowiedź polskich roszczeń terytorialnych wobec Litwy. Vydmantas Povillonis, szef parlamentarnej Komisji Spraw Zagranicznych oceniając wypowiedź ambasadora dla rządowego dziennika "Lietuvos Aidas", powiedział, że oświadczenie: "To Polska stąd wyjechała", stanowi stwierdzenie, że nie tylko ekstremiści, ale i oficjalni przedstawiciele Polski "zajmują swe stare stanowisko: Ziemia Wileńska i Litwa należą do Polski". Povillonis ocenił więc, że sympatia z jaką litewskie zmagania o niepodległość spotykały się w Polsce oraz w Rosji brała się z wyrachowania.

"Gdy Litwa nie miała prawie nadziei, że wygra, zwyczajni ludzie z tych krajów współczuli nam jako słabemu sąsiadowi, który nie może stawiać oporu. Obecnie nasze państwo umacnia się. Sąsiedzi widzą, że nie wyciągną z nas dla siebie korzyści, nie przekształcą nas w swich satelitów. Dlatego rozpoczęli ukierunkowaną propagandę".

"Szczególna uwaga wobec Litwy - to gra polityczna. Polska obrała Litwę za cel. Polska sądzi, że stosując wobec nas nacisk może uzyskać na Litwie pozytywne dla siebie rozwiązania". A wszystko po to, aby oderwać od Litwy Wileńszczyznę.

- Tymczasem Litwa - mówi Povillonis - stara się zrozumieć ludzi, którzy historycznie są pochodzenia litewskiego, ale zmienili język i wyznają kulturę polską. Wszystkim natomiast konfliktom winna jest polska agresja z 1920 r.

Prezydent o strajkach i "zdrajcach" dla zagranicy

"Przez miesiąc czy dwa nie będę zbyt aktywny, oddając wszystkie możliwości gabinetowi" - stwierdził prezydent Lech Wałęsa udzielając wywiadu BBC oraz nowojorskiemu "Nowemu Dziennikowi". Zdanem prezydenta, nie może on odsuwać rządu od decyzji i od społeczeństwa i punktować go.

Oceniając obecną falę strajkową L. Wałęsa zauważył, że nie mamy do czynienia z kontrewolucją, gdyż ich celem nie jest dokonanie zmiany głównych kierunków polityki państwa. Natomiast, jego zdaniem, niektórzy przywódcy strajków wywodzący się ze starych ekip chcą powrócić na dawne pozycje i dlatego "przyklejają się" do słusznego społecznego niezadowolenia.

Mówiąc o Janie Olszewskim L. Wałęsa stwierdził: "To, co oświadczył ostatnio w wywiadzie Jan Olszewski, że od początku wiedział, że moja teczka jest sfabrykowana i na tej bazie oskarżył prezydenta RP, to jest po prostu świństwo. Jeśli dochodzi się do wniosku, że cała elita jest zła, to zanim się ją zniszczy, powinno się mieć inną. (...) Nie wolno było zostawiać Polski z podejrzeniami i niejasnościami, z brakiem przywódców do prowadzenia reform. To była głupota, zdrada". Ostatnie wystąpienia Jana Parysa i Antoniego Macierewicza na spotkaniu z Polonią w USA prezydent nazwał ohydny, smutnymi i upokarzającymi. "Ja bardzo się wstydę za tych ludzi - dodał. - Piorą oni wewnętrzne polskie brudy gdzie indziej i nie własnymi rękami. Gdybym był polonusem, to wygoniłbym tych asów miotłą, mówiąc, że brak im kultury i szacunku dla ojczyzny".

Prezydent niezadowolony z kształtu tzw. małej konstytucji, jeszcze nie wie, czy podpisze ten akt prawny. "Parę rzeczy trzeba jeszcze sprawdzić i przedyskutować" - stwierdził.

Olszewski odpiiera zarzuty Wałęsy

"W Polsce nie przeprowadzono lustracji, a jedynie próbowano ją zapoczątkować realizując uchwałę Sejmu. Dlatego trudno mówić o wynikach lustracji, jak to próbuje robić prezydent RP" - powiedział Jan Olszewski ustosunkowując się do wywiadu prezydenta Lecha Wałęsy udzielonego BBC i polonijnemu "Nowemu Dziennikowi". W tej sytuacji - zdaniem byłego premiera - zarzuty, że lustracja mogła doprowadzić do zniszczenia naszych elit politycznych przed powstaniem nowych, wydają się być daleko idącym nadużyciem.

Przed upadkiem gabinetu Olszewskiego zdążono tylko przygotować i przekazać do Sejmu odpowiednie materiały archiwalne z zasobów MSW. Decyzja co do dalszych ich losów, a więc samo przeprowadzenie lustracji była w rękach Sejmu - przypomniał Olszewski.

Olszewski oświadczył ponadto - "nic nie wiadomo mi na temat negatywnych dla naszego kraju wystąpień w USA byłych ministrów mojego rządu, Antoniego Macierewicza i Jana Parysa".

Według Olszewskiego nieprawdą jest twierdzenie prezydenta RP, jakoby w jednym z wywiadów oświadczył, że od początku wiedział, iż teczka Wałęsy jest sfabrykowana, a mimo to oskarżył prezydenta. Były premier zaznaczył - "w żadnym swoim wystąpieniu nigdy nie oskarżałem Lecha Wałęsę".

Olszewski zaapelował o większą rozagę i roztropność w udzielaniu publicznych wypowiedzi. Tego typu retoryka, jakiej używa pan prezydent nie służy stabilizacji i kulturze życia politycznego - stwierdził na zakończenie.

Rzecznik za wizami dla Rumunów

O wprowadzenie obowiązku wizowego dla obywateli Rumunii, którzy chcą przyjechać do Polski, zwrócił się w liście do premier Suchockiej, rzecznik praw obywatelskich Tadeusz Zieliński.

Zwrócił uwagę na szereg zagrożeń związanych z masową emigracją obywateli Rumunii do Polski i innych państw przez terytorium naszego kraju oraz konieczność likwidacji tych zagrożeń, m.in. na granicy zachodniej, gdzie od dwóch lat obywatele rumuńscy masowo usiłują nielegalnie przedostać się do Niemiec.

Warunki bytowania Rumunów w Polsce T. Zieliński uznał za niedopuszczalne z punktu widzenia praw człowieka. Podobnie za niedopuszczalne uznał metody, jakimi emigranci zdobywają środki na utrzymanie - prostytucja, kradzieże, żebractwo.

- Wprowadzenie wiz uważamy za absolutną ostateczność - powiedział dyrektor departamentu konsularnego MSZ Tomasz Lis - Generalnie opowiadamy się za otwarciem granic i pragniemy przestrzegać postanowień KBWE. Poza tym sami prowadzimy obecnie negocjacje z różnymi krajami o zniesieniu wiz dla Polaków.

MSZ domaga się natomiast wprowadzenia obowiązku posiadania poświadczonych przez MSW zaproszeń dla Rumunów przybywających do Polski - osoba zapraszająca musiałaby wtedy pokrywać koszty ewentualnej deportacji.

Skutki paktu R-M nadal żywe

Stronnictwo Wierności Rzeczypospolitej - KSN wydało oświadczenie, w którym zaznacza, że mimo uznania paktu Ribbentrop-Mołotow z 23 sierpnia 1939 r. za haniebny i niebyły przez wszystkie państwa, jego negatywne skutki dla Polski nie uległy likwidacji. Sprawa zaboru ziem Rzeczypospolitej przez ZSSR nie znalazła jak dotąd żadnych regulacji prawnych.

6 tysięcy osób w marszu na URM i Belweder

6 tys. pracowników "Ursusa" przeszło w marszu protestacyjnym pod URM i Belweder. Domagali się lustracji, odsunięcia od władzy komunistów i prawdziwej reformy gospodarczej - bez agentów.

Zegnął URM tłum wznosił okrzyki "Złodzieje". W kilka minut później protestujący dotarli do Belwederu, gdzie delegację przyjęli min. Wachowski, Drzycimski i Ziolkowski. Prezydenta nie było. W czasie trwających rozmów pozostali robotnicy krzykali: "Bolek, nie wstydź się" i "Precz z Wałęsą".

Sejm po wakacjach

Pierwsze po wakacyjnej przerwie posiedzenie Sejmu rozpocznie się 3 września.

Prawdopodobnie jeszcze w czwartek, po wysłuchaniu informacji o aktualnych pracach rządu, posłowie rozpatrzą w pierwszym czytaniu aż 6 projektów ustawy lustracyjnej. Można się spodziewać burzliwej dyskusji. Pięć projektów wniosły do łaski marszałkowskiej kluby poselskie - KPN, ZChN, KLD, PC i "Solidarność". Szósty jest projektem senackim, zatwierdzonym już w lipcu przez Senat.

Wbrew wcześniejszym zapowiedziom z własną inicjatywą ustawodawczą w tej kwestii nie wystąpił jak na razie prezydent Lech Wałęsa.

Równie dużo kontrowersji może wzbudzić punkt dotyczący powołania i wyboru składu osobowego Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektu ustawy o ochronie prawnej dziecka poczętego. Znowelizowana zostanie także prawdopodobnie ustawa o prawie celnym i odbędzie się pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Posłowie wysłuchają też informacji rządu i prezesa NBP w sprawie przeciwdziałania patologicznym zjawiskom niegospodarności, nadużyć i korupcji w gospodarce.

Trudno przewidzieć, czy w ciągu 3 dni posłowie zdążą wybrać oskarżycieli Mieczysława Rakowskiego przed Trybunałem Stanu i czy uda się przyjąć sprawozdanie Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej w kwestii tzw. afery alkoholowej.

Rys. M. HAJNOS

Raport Mazowieckiego

Wszystkie metody - od terroryzmu i przetrzymywania w obozach ludności cywilnej po zastraszanie i propagandę radiową - są codziennie wykorzystywane w byłej Jugosławii do realizacji idei "czystki etnicznej" - stwierdza raport Tadeusza Mazowieckiego opublikowany w Genewie.

Dokument zawiera ostre zarzuty, głównie wobec Serbów, ale również pod adresem pozostałych stron konfliktu. Jego autor przyznaje, że także w Chorwacji naruszane są prawa człowieka, ale podkreśla, że nie ma to porównania z tym, co dzieje się w Bośni i Hercegowinie, gdzie dochodzi do powszechnego i ciężkiego łamania praw ludzkich.

T. Mazowiecki zażądał w raporcie nt. sytuacji w b. Jugosławii podjęcia przez wspólnotę międzynarodową natychmiastowej i skoordynowanej akcji.

Raport T. Mazowieckiego - Informuje Reuter - został oceniony przez dyplomatów jako **autorytatywny**. Agencja określa jednocześnie propozycję rozszerzenia mandatu sił ONZ

jako **najbardziej kontrowersyjną**. Rzecznik Departamentu Stanu oświadczył, że USA badają zalecenia raportu, dotyczące neutralizacji broni ciężkiej w Bośni i Hercegowinie, na przykład pod kontrolą ONZ oraz rozszerzenia mandatu "błękitnych hełmów".

EDUKACJA I OŚWIATA

Dokąd zmierzasz szkoło?

Prawie 7,5 mln uczniów w całej Polsce rozpoczęło 1 września naukę. Do szkół podstawowych będzie uczęszczać 5,3 mln dzieci, 660 tys. z nich rozpoczyna naukę w klasach pierwszych.

W tym roku wyraźnie już widać kryzys szkolnictwa zawodowego. Jest to związane ze złą kondycją finansową zakładów patronackich, których nie stać w wielu przypadkach na utrzymywanie szkół.

Zapowiadana reforma szkolnictwa zmierza w kierunku rozszerzenia wiedzy ogólnej. Dotyczy to wszystkich

rodzajów szkół. Jednym z decydujących elementów staje się nauczanie języków obcych, co stanowi już teraz niezbędną umiejętność zawodową młodych ludzi.

Ostatni dzień wakacji wielu uczniów spędziło w kolejkach po podręczniki. Aby nabyć jeden komplet książek trzeba było wydać 200-300 tys. złotych.

Rzecznik proponuje kompromis

Rzecznik Praw Obywatelskich zaproponował usunięcie z rozporządzenia ministra edukacji, dotyczącego lekcji religii, przepisów niezgodnych - jego zdaniem - z prawem. Tadeusz Zieliński nawiązał do telewizyjnej wypowiedzi prymasa Józefa Glempa, który sugerował możliwość kompromisu bez postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. W piśmie do szefa MEN Zdobysław Flisowski Zieliński przypomniał, że już wcześniej inni ministrowie zmieniali własne rozporządzenia, usuwając przepisy, których zgodność z prawem kwestionował rzecznik.

OBRONNOŚĆ

Na nowo z armią komunistycznych Chin

Z pięciodniową wizytą w Polsce przebywa szef Sztabu Generalnego Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej, gen. Chi Heotian. General spotkał się z szefem MON - Januszem Onyszkiewiczem, szefem BBN - Jerzym Milewskim i szefem sztabu - gen. Tadeuszem Wileckim. Rozmawiano m.in. o możliwościach wymiany oficerów. Nieoficjalnie wiadomo, że wizyta chińskiego szefa sztabu w Polsce przygotowywana była jeszcze przed 1989 r.

MiG - 29 w szyku bojowym nad stolicą

Po raz pierwszy od wielu lat nad Warszawą przeleciał klucz bojowy samolotów MiG-29, wykonując akrobacje lotnicze na niskiej wysokości.

Według dowództwa Wojsk Lotniczych i Ochrony Pogranicza loty miały na celu oddanie czci lotnikom polskim poległym w trakcie II wojny światowej. Jednocześnie piloci mogli trenować loty na niskiej wysokości. Przedstawiciele wojsk lotniczych nie umieli jednak odpowiedzieć, czy zakaz lotów samolotów bojowych nad Warszawą został zniesiony.

GOSPODARKA

Włochy i Niemcy określają Polskę jako kraj ryzyka

Po 6 miesiącach analiz i prac redakcyjnych ABI i Bank Italia, czyli Stowarzyszenie Bankowości Włoskiej oraz jeden z największych banków krajowych, opracowały nową listę krajów największego ryzyka finansowego. Tegoroczny wykaz obejmuje 46 państw, w których nie warto inwestować albo inwestując ponieść ryzyko i to wielkie.

Według szacunków ekonomistów włoskich Meksyk i Rumunia należą już do krajów, gdzie biznesmeni mogą spokojnie lokować swe kapitały. Wyjście tych dwóch państw poza listę ryzyka to tegoroczna nowość. Wśród tych nadal niepewnych eksperci wymieniają: Argentynę, Brazylię, Wenezuelę, państwa postradzieckie, republiki byłej Jugosławii, Algierię, Egipt, Nigerię i Polskę.

Brak politycznej stabilności i słabe tempo prywatyzacji - to główne przyczyny niewielkiego jak do tej pory zainteresowania zagranicznego kapitału inwestowaniem w Polsce. Do takiego wniosku doszedł w swym najnowszym raporcie Bank Berliński. W ub. r. tylko 5% niemieckich inwestycji w Europie przypadało na Polskę. Dla porównania na Czechosłowację 55%. Według niemieckich ekonomistów, podstawową przyczyną tak małego zainteresowania inwestycjami w Polsce jest słabe tempo prywatyzacji średnich i dużych zakładów przemysłowych.

Roboty publiczne bez wzięcia

Dopiero w lipcu ruszyły roboty publiczne realizowane ze środków Funduszu Pracy. Do wykorzystania jest ponad 480 miliardów zł. Biura Pracy refundują 75% średniego wynagrodzenia zatrudnionych przy tych pracach, czyli ok. 2 mln złotych oraz składkę na ZUS. Mimo to w wielu miejscowościach, gdzie władze lokalne przygotowały roboty, brakuje chętnych do ich podjęcia. Zatrudnienie mogłoby znaleźć ok. 50 tys. osób, są jednak obawy, że pewna część pieniędzy pozostanie niewykorzystana.

MFW lawiruje

Przedstawiciele Międzynarodowego Funduszu Walutowego uważają, że deficyt budżetowy w br. mógłby być o ok. 20 bln większy od zaplanowanego - powiedział po rozmowach z przedstawicielami tej instytucji wiceminister finansów Stefan Kawalec. 1 września ponownie przybyła do Warszawy misja Międzynarodowego Funduszu Walutowego, której przewodniczy wicedyrektor departamentu europejskiego Funduszu Michel Deppler - poinformował szef warszawskiego biura MFW Mark Allen. Dyrektor departamentu zagranicznego w Ministerstwie Finansów Krzysztof Link zadeklarował dążenie do negocjacji na temat wznowienia współpracy z MFW.

Gminy zagrożone bezrobociem

Mielec i Starachowice oraz wszystkie gminy w woj. wałbrzyskim i łódzkim zostały zaliczone do gmin o szczególnym zagrożeniu bezrobociem. Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów gminy te otrzymują specjalne uprawnienia i przywileje. M.in. przedsiębiorstwa, działające na obszarze tych gmin mogą liczyć na szybszą amortyzację środków trwałych, co oznacza także niższe podatki. Przewidywane są także dotacje z budżetu na dofinansowanie inwestycji, tworzących nowe miejsca pracy oraz dodatkowe ulgi w podatku do-

chodowym dla osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą. Firmy opodatkowane kartą ryczałtową będą mogły zatrudniać większą niż dotychczas liczbę pracowników. Również firmy z udziałem kapitału zagranicznego mogą liczyć na większe ulgi podatkowe. Dla gmin tych przewidziano większe środki z Funduszu Pracy na pożyczki i przekwalifikowania.

PRAWO I ŻYCIE

Zamach na Jurczyka?

W czasie - zamkniętych dla prasy - obrad Międzyzwiązkowego Komitetu Negocjacyjno-Strajkowego w Szczecinie poinformowano o próbie zamachu na przewodniczącego "Solidarności '80" Mariana Jurczyka. Wiceprzewodniczący tego związku Daniel Podrzycki powiedział, że miała ona mieć miejsce w nocy z 20 na 21 sierpnia, gdy Jurczyk wracał z Tych ze spotkania ze strajkującą załogą FSM. Podrzycki nie chciał ujawnić żadnych szczegółów.

Wyrok za obrazę prezydenta

Na rok pozbawienia wolności w zawieszaniu na 3 lata i 3 mln zł grzywny skazał Sąd Rejonowy w Pińszowie 49-letniego Stanisława B., oskarżonego o publiczne lżenie prezydenta RP. Prokurator zarzucił Stanisławowi B., że w lutym br. stojąc na przystanku autobusowym wypowiadał się niepocholebnie o związku zawodowym "Solidarność" i prezydencie, a kiedy jechał z Radoszyc do Pińszowa użył pod adresem głowy państwa kilku wulgarnych epitetów. Stanisław B. został przebadany przez psychiatrę - uznano go za w pełni poczytalnego.

Złodzieje kabli telefonicznych

Zakład Telekomunikacji S.A. w Radomiu ocenia, że tylko w sierpniu w wyniku kradzieży kabli telefonicznych, stracił 600 mln zł. Policji jak dotąd udało się zatrzymać tylko jednego złodzieja. Okazało się, że pierwsze kradzieże były dokonywane

w biały dzień, a złodzieje podawali się za ekipy naprawcze. Śledztwo utrudnia fakt, że właściciele prywatnych skupów metali kolorowych, których w okolicy Radomia jest 20, nie mają obowiązku ewidencjonowania osób sprzedających brąz czy też miedź. Do czerwca łupem złodziei padały najczęściej napowietrzne linie telefoniczne z brązu - odnotowano 30 takich przypadków. W sierpniu złodzieje przerzucili się na miedziane kable biegnące pod ziemią. Najgorsza była połowa miesiąca, kiedy w wyniku kradzieży najpierw przestało dzwonić 2 tys. telefonów na osiedlu Borki, a po dwóch dniach 1200 telefonów w różnych dzielnicach Radomia.

Tejkowski w podziemiu

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy wystawi list gończy za Bolesławem Tejkowskim, przewodniczącym Polskiej Wspólnoty Narodowej - Polskiego Stronnictwa Narodowego. W tej chwili czekamy aż policja znajdzie Tejkowskiego - powiedział kierownik sekretariatu VI wydziału karnego tego sądu. Tejkowski ukrywa się od kwietnia, co uniemożliwia dalsze prowadzenie sprawy.

Proces przewodniczącego PWN rozpoczął się w marcu br. Prokuratura oskarżyła go o publiczne poniżanie prezydenta, parlamentu i rządu, poniżanie ludności narodowości żywońskiej, lżenie papieża Jana Pawła II, Episkopatu Polski oraz o publiczne nawoływanie do waśni na tle narodowościowym.

Urban obrażony za przyrównanie go do Goebbelsa

Jerzy Urban (redaktor naczelny tygodnika "Nie", rzecznik rządu w latach 80) pozwał do sądu senatora Ryszarda Bendera za obrazę czci.

W audycji telewizyjnej "Dekomunikacja po polsku" (21 kwietnia) Bender nazwał Urbana "Goebbelsem okresu stanów wojennych".

Urban wniósł do Wydziału Cywilnego Sądu Wojewódzkiego w Lublinie pozew przeciw Benderowi, w którym żąda, po uprawomocnieniu się wyroku, opublikowania w I programie

telewizji, bezpośrednio po "Wiadomościach" przeprosin za przyrównanie go do osoby ministra propagandy III Rzeszy. Sprawa odbędzie się 19 września.

Ryszard Bender stwierdził, że można odnieść wrażenie, iż Urban jest z góry przekonany o wydaniu przez sąd korzystnego dla siebie orzeczenia. Senator podtrzymał wcześniejszą opinię o byłym rzeczniku rządu: "Analogia jest niemal całkowita. Kłamałbym gdybym zmienił zdanie. Nie zrobię tego nawet pod presją pozwu sądowego Jerzego Urbana, gdyż biorąc pod uwagę to co czynił on w okresie stanu wojennego i wyczynia obecnie na łamach "NIE" powoduje, że nim gardzę... podobnie, jak mam nadzieję niejeden z Polaków".

CZERWONY KUR SZALEJ W tym roku spłonęło już 40 tys. hektarów lasu Zwęglone płuca Śląska

Tegoroczny sierpień był jednym z najcieplejszych od stu lat. 9 sierpnia w Słubicach zanotowano rekordową temperaturę na ziemiach polskich w tym stuleciu - 38,9 stop.C. Sierpień był też bardzo suchy niż zwykle - opady nie przekroczyły 45% normy dla tego miesiąca.

Takiej katastrofy jeszcze nie było. Od początku roku w Polsce spłonęło 40 tys. ha lasów. Największe i najtragiczniejsze w skutkach pożary wybuchły w woj. pilskim w Potrzebicach, gdzie ogień pochłonął 6 tys. ha w woj. zielonogórskim w Szprotowie - 3,3 tys. ha oraz w woj. katowickim, gdzie w Rudach Raciborskich pali się 10 tys. ha. W całym kraju ogłoszono stan podwyższonej gotowości bojowej, a w województwach objętych pożarami stan najwyższej gotowości. Na ok. 70 km frontu akcji pożarniczej w rejonie Kuźni Raciborskiej i Kędzierzyna Koźla skoncentrowano 8 tys. strażaków, żołnierzy, leśników i policjantów. Wspomaga ich 600 samochodów gaśniczych, 20 samolotów, 3 śmigłowce, 12 ciągników gaśnicowych i 30 cystern kolejowych. Pełna rekultywacja spalonego drzewostanu trwać będzie nawet od 50 do 100 lat.

WYRWAĆ POLSKĘ Z KOMPLEKSU WIĘZNIA

Od trzech już lat panuje w postkomunistycznym regionie dylemat, który paraliżuje tamtejszych polityków: CO W MIEJSCE KOMUNIZMU? Tę pustkę Zachód usiłuje gorączkowo zapełnić dwiema ideologiami. Pierwsza to materializm "Nowej dewizy", a druga - konkurencyjna, to bankokracja wolnorynkowa. Obie ideologie mają gorących zwolenników wśród niektórych przywódców i partii politycznych w regionie postkomunistycznym, ale wdrażanie ich w życie idzie opornie - społeczeństwo nie widzi szybkich efektów, bo też i efektów takich być nie może.

Drugą ideologią, czy może raczej koncepcją społeczno-ustrojową, hałaśliwie narzucaną Europie Wschodniej od trzech lat jest to wszystko, co określa się hasłem "gospodarka wolnorynkowa", która w swej radykalnej formie czyni także z człowieka nie podmiot, a przedmiot procesów ekonomicznych, produkcyjnych i politycznych, wskutek czego jest także wymierzona w godność osoby ludzkiej - choć w sposób zasadniczo odmienny niż czyniła to różne warianty socjalizmu.

Wylansowany przez uprzednio socjalistycznych ideologów socjalistycznego Harvardu program "gospodarki wolnorynkowej" wprowadził w błąd wielu, którzy odetchnęli z ulgą: "nareszcie idea prawicowa". Pułapka polega na tym, że w miejsce aktywności czy interwencjonizmu państwa w gospodarce wprowadza się rządy bankokracji, z centralnie ustalaną stopą procentową, sztucznym kursem walut oraz dyktaturą kredytową - co w sumie daje efekt taki, że kogo się chce to się feruje, a kogo nie - to się zniszczy. Ideolodzy socjalistycznego Harvardu sprzedali swoje koncepcje Międzynarodowemu Funduszowi Walutowemu, który od kilkunastu lat narzuca je krajom Trzeciego Świata (głównie Ameryce Łacińskiej), uzależniając od ich realizacji preferencje kredytowe lub częściowe umorzenie dawnych kre-

WOLNY RYNEK

Ciąg dalszy
z poprzedniego numeru

dytów. W wielu krajach, gdzie przyjęto tę politykę, zatrzymano inflację poprzez sztuczny kurs dolara. Ale **nigdzie** przez kilkanaście już lat nie wydobyto gospodarki z kryzysu. Wręcz przeciwnie - klasycznym przykładem Argentyna, kraj o kiedyś najtańszej żywności na świecie, marzenie emigrantów jeszcze w latach 60-tych - dziś nikt by nie chciał tam emigrować, lecz kto może ten próbuje uciec.

Zwolennicy tej koncepcji, zachowujący się po dyktatorsku - podobnie jak komuniści nie patrzą na efekty tylko na piękno ideologii. Koncepcję tę przewidziano dla Polski jeszcze w połowie lat 80-tych, kiedy komuniści rozglądali się za jakimś modelem na reformy systemu, który już w oczywisty sposób nie funkcjonował. Opracowano więc dla nich w Harvardzie program "gospodarki wolnego rynku". Proszę zwrócić uwagę na nazewnictwo - "wolnego rynku", ale nie "wolnej produkcji". Koncepcja więc zakładała, że wprowadzi się konkurencyjny handel, a produkcja pozostanie w rękach komunistycznych przedsiębiorstw państwowych. Doszło jednak do tego, że partia komunistyczna rozwiązała się i stanął problem: co zrobić z ogromnym majątkiem państwowym, zarządzanym

do tej pory przez komunistów. Harvard wytyczył Balcerowiczowi: nie nie robić, niech zgnije i rozleci się sam, a jeśli nomenklatura zechce go sobie wziąć na własność, to za bardzo nie przeszkadzać. Tak też trwało. Kto chciał organizować produkcję na bazie zakładu państwowego, a nie był z nomenklatury, stawiano przed nim gąszcz przeszkód biurokratycznych. Pozwolenie na działalność gospodarczą dawano komu chcieli - nie istniała więc zasada wolności produkcji. Zgodnie z hasłem "wolnego rynku" sprywatyzowano handel, na który wpuszczono bez ograniczeń towary z zachodnioeuropejskiego **dotowanego** rolnictwa przy zniesieniu dotacji dla rolnictwa rodzimego (MFW żądał zniesienia tych dotacji przy jednoczesnym zniesieniu cel na artykuły rolne). Cel jest jasny - uderzenie w polskie rolnictwo chłopskie, aby dobić to, czego nie zdołała dobić komuna. Drugi cel jest też oczywisty - zniszczenie wielkiej bazy przemysłowej, ze sprzedaży której w ręce prywatne rząd mógłby sfinansować (lub skredytować) budowę nowoczesnej infrastruktury, niezbędnej dla gospodarczego odrodzenia kraju: autostrady, lotniska, terminalne kontenerowe, chłodnie, przywrócenie żeglowności rzek,

nowoczesna sieć telekomunikacyjna itd. Tego jak nie było, tak nie ma, a 20 procent obywateli w wieku produkcyjnym (którzy powinni w tej chwili budować tę infrastrukturę) siedzi bezczynnie na głodowych zasiłkach za kolejny miliard z MFW, który też trzeba będzie spłacać.

Nie może nikogo dziwić, że taka idea gospodarki rynkowej odbierana jest wrogo przez społeczeństwa Europy Wschodniej, które oprócz utrzymania sztucznego kursu dolara, wpędzone zostały w poczucie bezradności. Próbuja to wykorzystać ekskomuniści i socjaldemokraci, wykpiwając głośno kapitalizm i domagając się rozwiązań socjalistycznych, ale - na całe szczęście do tej pory - społeczeństwo im też nie ufa.

Idea libertariańska, czyli idea głosząca całkowitą wolność gospodarki plus zniesienie wszelkich cel i ograniczenie podatków do minimum niezbędnego na obronność i policję, jest oczywiście całkowitym przeciwieństwem socjalizmu, ale jej efekty uzależnione są od miejsca i czasu, w którym zostanie wprowadzona. Nie można jej traktować jako fetyszu, celu samego w sobie, zamiast narządku w służbie dobra człowieka. Środowiska głoszące wolność gospodarczą często traktują ją właśnie jak fetysz, głosząc kult pieniądza i widząc w nim magiczny środek, który sam naprawi wszelkie problemy. Ten magiczny fetysz - wolny rynek, uznawany jest wtedy za wartość najwyższą, któremu ma być podporządkowany człowiek, a nie odwrotnie. Jeżeli, jak powiedzieliśmy już, obalenie komunizmu odbyło się pod hasłem "Jesteśmy ludźmi", nie podobna aby i ten fetysz mógł tam zastąpić znienawidzonego idola komunizmu - kolektyw. Są sytuacje - i okazuje się, że np. w Polsce ludzie to doskonale rozumieją - kiedy przejściowo potrzebne jest np. cło protekcyjne. Kto tego nie rozumie, niech porozmawia z pierwszym lepszym polskim rolnikiem. Również przemysł polski wymaga ochrony do czasu osiągnięcia poziomu gwarantującego mu konkurencyjność.

Hasłem dla Polski powinien być nie tyle **wolny rynek**, co **wolna produkcja**, z tymczasowym zachowaniem koniecznych regulacji w fazie dystrybucji. Regulacje te, to głównie korzystna dla krajowego producenta polityka celna. Szansą dla wydźwignięcia się każdego kraju z marazmu jest odbudowa produkcji, a nie akurat odbudowa handlu, gdyż ten ostatni zawsze będzie łatwiej sprzedawał tańsze w tej chwili towary zagraniczne, dobijając przez to do reszty rodzimy przemysł i rolnictwo, czyli wpędzając coraz większe rzesze własnych mieszkańców w bezrobocie.

Powie ktoś: na dobrze, czy jest jakakolwiek alternatywa oprócz socjaldemokratycznej "Nowej Lewicy"?

Musimy sobie uzmysłowić kilka istotnych faktów z obecnej sytuacji Polski i Europy Wschodniej. Jest ogromny potencjał ludzki, z dobrym na ogół przygotowaniem technicznym. Jest jeszcze jakaś baza produkcyjna, choć mocno zdewastowana i często przestarzała. Są ogromne surowce mineralne, nawet ropa i gaz, o których przez wiele lat było cicho.

Jest gęsta sieć rzek i kanałów. Jest bardzo gęsta (nawet jak na Europę) sieć kolejowa. A więc wszystko jest, aby jako tako ruszyć z miejsca. Dlaczego zatem to wszystko stoi, a ludzie siedzą na bezrobociu? To znaczy ni mniej ni więcej, tylko że od trzech lat są błędne koncepcje społeczno-gospodarcze.

Alternatywa jest tylko jedna - wzbudzić ludzki zapal wielkimi projektami, które postawią nas na czoło Europy, projektami na skalę Renesansu.

Ale najpierw - aby obecna produkcja przemysłowa i rolna miała zbyt, skierować ją na krajowy rynek umiętną polityką celną, a nadwyżki do krajów byłego Sojuza, gdyż tam jest wszystko drogie, a więc oplaca się sprzedać.

I następnie - armię bezrobotnych zatrudnić przy budowie infrastruktury. Ludzie muszą wiedzieć, że to dla nich i dla ich dzieci, że to budowie,

które wywindują Polskę do europejskiej czołówki. Wielkie pole do popisu dla projektantów, których mamy znakomitych.

Nie jest to program gospodarczy, lecz esej, dlatego nie będę tu tych budowli szkicował, bo mają to zrobić specjaliści. Ale dla przykładu kilka propozycji dla potwierdzenia, że jest co w Polsce robić:

1) Odzyskanie żeglowności rzek, m.in. Wisła już od regionu bielskiego, San już od Przemyśla, Warta od Sieradza, ogromna sieć kanałów - czerpaki są maszynami nieskomplikowanymi, a barki są proste w budowie i stnowią najtańszy środek transportu;

2) Budowa terminali kontenerowych na Wybrzeżu i w całej Polsce nad rzekami i kanałami (przy okazji - budować proste barki do przewozu kontenerów);

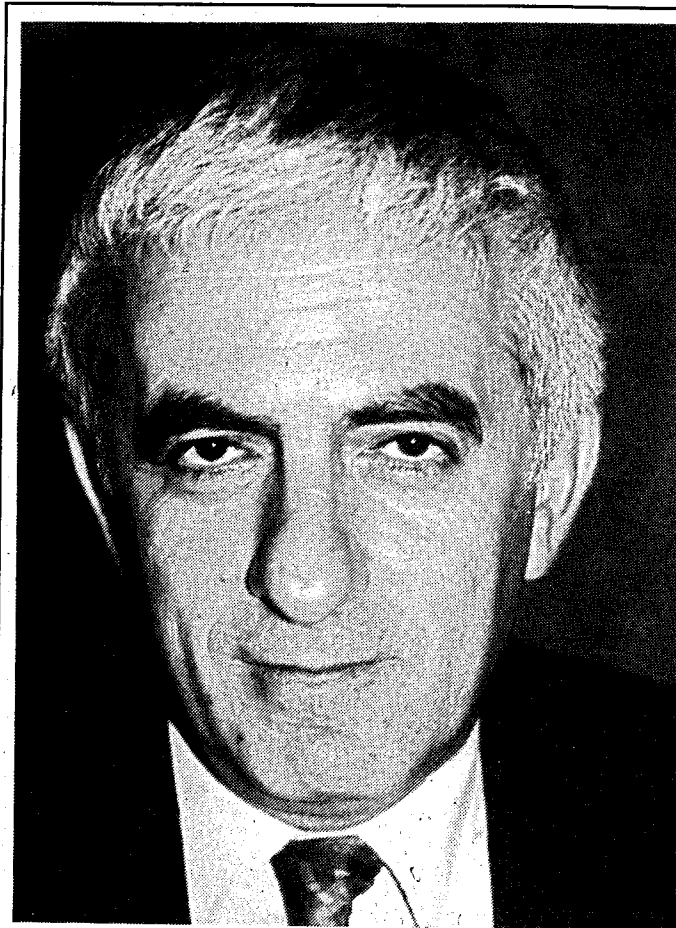
3) Fabrykę w Ursusie ustawić na budowę ciągników kontenerowych (zestawu "truck and trailer"), co pomoże przestawić transport krajowy na kontenery - transport tani i sprawny;

4) Wybudować sieć wielkich chłodni do przechowywania zimowego warzyw i owoców - nasze produkty również dlatego nie są w stanie konkurować z zachodnimi poza krótkim sezonem lata;

5) Program oczyszczenia przybrzeżnych wód Bałtyku - Polacy będą zachwyceni, gdyż przeżywają "kompleks zatrucia". Jednocześnie nad Bałtykiem rozwinąć strefy nowoczesnego przemysłu hotelowo-wypoczynkowego z myślą o Skandynawach (i krajach bałtyckich);

6) Program, który **musi** zelektryzować Polaków: ogromny rozmach w budownictwie wielo- i jednorodzinym według prostej i taniej technologii kanadyjskiej - drewno, płyta paździerzowa, izolacja i siding z cegły lub aluminiowy. Jeżeli każda rodzina będzie mogła mieć dom lub własnościowe mieszkanie za 2 lata - nie ma mowy, by naród nie był zapalony do pracy.

"PRZERWANA PREMIERA"

Andrzej Gelberg

Agent w każdym sejfie

- 4 czerwca na konferencji prasowej oświadczył pan, że w materiałach dostarczonych do Sejmu przez Macierewicza znajdują się również nazwiska podległych panu urzędników, i ten spadek po UB i SB jest ładunkiem wybuchowym podłożonym pod nowe państwo polskie. Czy może pan zinterpretować tę metaforę?

- Pozostała pewnego rodzaju siatka, obejmująca tysiące ludzi, w różnych sferach życia, szczególnie

gościa tam, gdzie są newralgiczne ogniwa aparatu państwowego.

- To znaczy?

- Bankowość, Ministerstwo Finansów, resorty związane z kontaktami zagranicznymi, pewne działy gospodarki, nie mówiąc już o wojsku, policji czy innych tego rodzaju służbach i także pewne elity intelektualne. Informacje o tych ludziach mogą służyć chociażby do szantażu. Można także próbować sprzedać je gdzieś na zewnątrz.

- Na ile gość jest ta pajęczyna?

- Odpowiem inaczej. Jest zupełnie nie do pomyślenia, żeby tego

To tytuł wywiadu-rzeki z b.premierem Janem Olszewskim, nawiązujący do "Przerwanej Dekady". Książkę zdecydował się wydać, wbrew przeróżnym naciskom i oporowi samego Olszewskiego, ANDRZEJ GELBERG - redaktor naczelny "Tygodnika Solidarność".

Wywiad przeprowadziło trzech dziennikarzy skupiając się głównie na przedstawieniu trudności i barier dekomunizacyjnych jakie napotkał premier i jego rząd. Jest to pierwsza, pełna wypowiedź polityka, który miał utrudniony dostęp do państwowej telewizji i kontrolowanej przez przeciwników prasy. Gelbert powiedział nam, że jednym z głównych błędów Olszewskiego było zbyt duże zachowanie lojalności wobec prezydenta w nlezmienianiu głównych szefów środków masowego przekazu. Również nlechęć do kreowania politycznego "image" poprzez różnych speców od reklamy i manipulacji. Książka zawiera szereg ciekawych faktów, chociaż nie jest nastawiona na wywoływanie nlezdrowej sensacji. Jest, jak rozmówca, ostrożna w opiniach i sądach, nlewykraczająca poza fakty. Odsłania jednak portret nleznanego ogółowi polityka, skazanego na nlepowodzenie i osamotnienie w czasach dekadencji i cynizmu. Wydawca twierdzi, że zdecydował się na tę książkę ze względów zarówno merkantylnych, jak i politycznych. Wierzy w jej duże powodzenie zarówno w kraju, jak i za granicą. Wierzy też w to, że jej publikacja przyczyni się do popularyzacji tego w pełni zasługującego na to polityka i przyczyni się do przyszłego zwycięstwa tych ugrupowań, które gotowe są na ostateczne rozprawienie się z agenturą w najwyższych władzach państwowych. W odwecie - jak mówi wydawca - mogą polecieć szyby. Poważnych szykan jednak się nie obawia.

Jeszcze w tym tygodniu spodziewamy się nadejścia pierwszych 100 egzemplarzy książki "Przerwana Premiera". Można ją zamawiać za zaliczeniem pocztowym w naszej redakcji. Kupon zamówienia znajdziecie Państwo na najbliższych stronach. Poniżej fragmenty książki, których prawo przedruku otrzymało ECHO od "Tygodnika Solidarność":

rodzaju afery, jak sprawa ART-B, opierająca się przecież głównie na kombinacjach bankowych, mogła być dokonana bez specjalnego, dodatkowego uruchomienia takiej właśnie siatki. Jest po prostu niemożliwe, by dwóch młodych ludzi, którzy nie reprezentują niczego, poza mniejszym czy większym talentem muzycznym, założyły firmę z niczego, bo suma wyjściowa była śmieszna, i w ciągu bardzo krótkiego czasu, zerując tylko i wyłącznie na kredytach udzielanych im przez bardzo różne banki bez żadnego zabezpieczenia, kredytach podpiśwanych przez bardzo różnych pracowników tych banków,

zgromadziło tak duże pieniądze i mogło nimi obracać, a potem lwia ich część wywieźć za granicę. I żeby to wszystko odbywało się tylko na zasadzie jakiegoś gapiostwa czy dobrych układów osobistych. Przecież panowie z ART-B w większości dostawali te kredyty od ludzi, których nie widzieli na oczy, z którymi nie mieli żadnych osobistych kontaktów i z którymi nawet nie bardzo technicznie mogliby się podzielić zyskiem. Musiało być gdzieś tam wydawane polecenie, że taką, a taką sprawę trzeba załatwić w taki, a taki sposób. Czyli działała jakaś siatka, a nie odbywało się to jedynie na zasadzie prostego przekupstwa urzędników bankowych.

- W czerwcu "Tygodnik Solidarność" opublikował tajny raport MSW o agentach w strukturze władzy. Padają tam konkretne nazwiska. Omawiana jest sprawa FOZZ i ART-B. Mówi się w tym raporcie, że afery gospodarcze były robione pod osłoną oraz z udziałem oficerów i agentury byłego Zarządu II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, a także Departamentu I MSW. Jako głównego podejrzanego w sprawie FOZZ wymienia się Grzegorza Ż., tajnego współpracownika Zarządu II Sztabu Generalnego, oraz kilku innych jego współpracowników. Pada także stwierdzenie, że prezes rady nadzorczej FOZZ wiceminister finansów, najpierw był tajnym współpracownikiem, a potem kadrowym pracownikiem wywiadu na etacie nlejawnym, a Grzegorz W., były prezes NBP, był tajnym współpracownikiem Departamentu I MSW. Czy mówiąc o tym, że przez byłych agentów obsadzone są również wysokie stanowiska państwowe, brał pan pod uwagę także te sprawy i nazwiska?

- Proszę nie żądać ode mnie, abym ustosunkował się do tego, bo nawet jeśli dokument ten był opublikowany, to po pierwsze, nie wiem, czy jest autentyczny, a po drugie, jeśli nawet byłby prawdziwy, to mimo jego publikacji mnie nadal obowiązuje tajemnica państwowa i w takich warunkach ani niczemu zaprzeczyc, ani niczego potwierdzić nie mogę.

K U P O N

Zamawiam książkę - wywiad z Janem Olszewskim

PRZERWANA PREMIERA

Załączam czek, Money Order na sumę \$15.00, płatny na ECHO, który pokrywa również koszty przesyłki książki.

Imię, nazwisko

Adres:

Prowincja i kod pocztowy

Zamówienia prosimy kierować na adres redakcji ECHA.

Natomiast dopóki nie zostanie przeprowadzona prawidłowo lustracja, taka sytuacja będzie trwała, a to zagraża żywotnym interesom państwa. Zdarzają się przypadki, kiedy urzędnicy państwowych banków, którym przedstawiano dowody na to, że dopuścili się nadużyć, powołują się na to, że otrzymali polecenia, które przekazywane były im niejako z tego tytułu, że byli poprzednio agentami i nadal działać mają na rzecz wywiadu czy też służb specjalnych. Stosowana jest tu pewna forma osłony, gdy stwierdza się, że jest to działanie wywiadu czy informacji wojskowej, a więc w stosunku do tego typu działań nie obowiązuje normalny układ przepisów, zależności i celowość działań gospodarczych. Odbywa się to na zasadzie: "macie to wykonać, bo jest to zadanie specjalne". Nie podlega to normalnym kontrolom, z tego się nikogo nie rozliczy,

bo chodzi to za działanie o charakterze szczególnym, podczas gdy w gruncie rzeczy jest to poślizg z poprzedniego systemu, który jeszcze funkcjonuje. Choć z punktu widzenia obecnego systemu jest już całkowicie nlelegalny. Są to działania prowadzone już tylko dla własnej korzyści. (...)

Inny fragment książki "Przerwana Premiera" - w kolejnym numerze

O NAZISTOWSKICH DEMONSTRACJACH W ROSTOCKU Z NIEMIEC:

LESZEK SZARUGA

SŁONINA DLA SŁONI

Hasło "Niemcy dla Niemców" nie jest, oczywiście, żadną nowością. Można je było słyszeć i czytać w dawnej RFN czy Berlinie Zachodnim już w latach osiemdziesiątych. Po sukcesie Republikanów w berlińskich wyborach roku 1989, gdy przekroczyli w niektórych dzielnicach granice 10%, czytywało się na murach napisy w rodzaju "Znów tu jesteśmy" opatrzone rysunczkiem swastyki.

Po zjednoczeniu Niemiec wpływy grup prawicowych wyraźnie rosły, co w oczywisty sposób skorelowane jest z kosztami połączenia obu części kraju, które to koszty ponoszą zarówno Niemcy ze wschodu i zachodu. Widać to było w czasie tegorocznych wyborów lokalnych w Berlinie, gdzie Republikanie co prawda nie odnieśli wielkiego sukcesu, lecz przecież wyraźnie zaznaczyli swoją obecność. Od miesięcy do zjawisk normalnych należą także sceny, jak zwrócone przeciw obcym tyrady podpitych jegomości, których w milczeniu, a nierzadko z przejawami aprobaty wysłuchują współpasażerowie w metrze czy autobusie. Wczoraj w jednej z włoskich restauracji na Weddingu, dzielnicy, w której wpływy Republikanów są stosunkowo wysokie, przez pół godziny wysłuchiwałem przemowy zwróconej przeciw Turkom, Polakom i wszelkim innym obcokrajowcom, którzy zalali Berlin. Do tego doszły pochwały wielkości Hitlera i porządków, jakie

zaprowadził w III Rzeszy. I znów - żadnego protestu, żadnej reakcji dość licznie zgromadzonych w lokalu gości. I znów: atmosfera jeszcze jakby bojaźliwej, lecz przecież wyraźnego poparcia.

Nikogo więc nie powinny zaskoczyć trwające od tygodnia ekscesy w Rostocku, gdzie grupki młodocianych prawicowych ekstremistów zaatakowały dom zamieszkały przez azyantów. Cudem tylko nie doszło do ofiar śmiertelnych. I tym razem, podobnie jak przed rokiem w Saksonii, wszystko to odbywało się w obecności obserwujących to z aprobatą tłumów mieszkańców. I znów, jak przed rokiem, opieszałość policji graniczyła z prowokacją. Tego rodzaju sceny będą się w Niemczech powtarzać, szczególnie na terenie byłej NRD.

Przyczyn jest wiele. Przede wszystkim mają one podłoże ekonomiczne. W kraju - bo "nowe landy" to wciąż jeszcze inny kraj niż dawna RFN - w którym do niedawna zapewnione było bezpieczeństwo socjalne i praca dla każdego, teraz pojawiło się masowe bezrobocie. Będzie ono wzrastało, gdyż - wbrew założeniom - Zachód wcale nie kwapi się z nowymi inwestycjami, zaś ruina gospodarki wschodniemieckiej jest zaskoczeniem nawet dla ekspertów. Niska jest też wydajność pracy w "nowych landach". Wschodni Niemcy czują się w zjednoczonym kraju jak obywatele drugiej kategorii

- zarabiają mniej, nie mają praktycznie wpływu na kształtowanie własnej sytuacji, gdyż wszystko odbywa się pod dyktando Bonn. Demoralizację powiększają ciągłe ujawniane nowe materiały świadczące o tym, że całe społeczeństwo dawnej NRD dosłownie przetkane było agentami Stasi. Każdy Niemiec ze wschodu traktowany jest na zachodzie jako potencjalny współpracownik tajnej policji komunistycznej. To, oczywiście, nie wpływa budująco na nastroje społeczne. Nic więc dziwnego, że grupy prawicowe zyskują w rozbitym i zdemoralizowanym kraju coraz większe wpływy - tak duże, iż szefowie Republikanów poważnie rozważali projekt przeniesienia swej centrali z Monachium do Lipska, znajdując tu dużo większą bazę dla swego programu.

Przeciwdziałanie czy nawet zapobieganie takim wydarzeniom jak te, które mają obecnie miejsce w Rostocku, jest o tyle utrudnione, że policja niemiecka, praktycznie rzecz biorąc, nie ma żadnego rozpoznania dopiero kształtującej się w "nowych landach" sceny politycznej. Nadto - co tu dużo ukrywać - składa się przecież w większości także z obywateli dawnej NRD, podlega więc podobnym nastrojom, jak całe społeczeństwo. Ale nie tylko o to chodzi. Chodzi także o to, że tego rodzaju służby nie nauczyły się jeszcze sa-

modzielności i nim podejmą jakąkolwiek decyzję, oczekują wciąż na polecenia z jakiejś "centrali".

Okazuje się teraz z całą wyrazistością, że Niemcy są zjednoczone jedynie formalnie. Przez lata trwać jeszcze będzie nie tylko wyrównywanie poziomu gospodarczego w obu częściach kraju, lecz - co o wiele trudniejsze - przebudowywanie mentalności i dostosowywanie struktur do tych, które na razie tylko mechanicznie zostały przeniesione z dawnej RFN. Ale czy takie przemiany mentalności są w ogóle możliwe? Nie jest w końcu tak, że proces zjednoczeniowy polegać będzie na jednokierunkowym - z zachodu na wschód - przenoszeniu zdobyczy dawnej Republiki Federalnej. Przeciwnie: ze wschodu na zachód przebiegają też istotne impulsy kształtujące postawy społeczne. Trwać więc będzie wyścig z czasem, w trakcie którego nierzadko będziemy mogli obserwować narastanie nastrojów ekstremistycznych - zarówno prawicowych i lewicowych. Tym bardziej, iż coraz częściej dochodzi do skandali kompromitujących partię należącą do politycznej elity Niemiec. Ostatnio właśnie ujawniono, iż przez ostatnie lata istnienia NRD socjaldemokraci zachodni Niemiec utrzymywali z reżimem Honeckera potajemne kontakty. Można przypuszczać, że nie tylko oni. I może się w końcu okazać, że ta zachodnia demokracja wcale nie ma tak czystych rącek, jak to do niedawna usiłowała ludziom wmawiać. Dość w końcu przypomnieć, że obecny więzień Moabit, Erich Honecker, był nie tak dawno podejmowany przez kanclerza Kohla jako poważny partner i mąż stanu. Można to, oczywiście, tłumaczyć zasadami Realpolitik, które nakazują czynić to, co możliwe i odrzucać wszelkie mrzonki.

Warto jednak w tym kontekście przypomnieć, że to właśnie owi specjaliści od Realpolitik niejednokrotnie głośno pouczali opozycjonistów w bloku komunistycznym - szczególnie w Polsce, - że ich żądania idą zbyt daleko i stanowią jakoby zagrożenie dla owocnej współpracy obu bloków. Dziś, mimo, iż okazało się, że to

WANTED

**FOR MURDER . . . FOR KIDNAPPING
FOR THEFT AND FOR ARSON**

ADOLF HITLER
ALIAS
Adolf Schickelgruber,
Adolf Hitler or Hilder

Last heard of in Berlin, September 3, 1939. Aged 45, height 5ft. 8 1/2 in., dark hair, frequently brushes one lock over left forehead. Blue eyes. Sallow complexion, stout build, weighs about 11st. 3lb. Suffering from acute monomania, with periods of melancholia. Frequently bursts into tears when crossed. Harsh, guttural voice, and has a habit of raising right hand to shoulder level. DANGEROUS!

Can be recognized full face by habitual snarl. Rarely smiles. Talks rapidly, and when angered screams like a child.

FOR MURDER
Wanted for the murder of over a thousand of his fellow countrymen on the night of the Blood Bath, June 30, 1934. Wanted for the murder of countless political opponents in concentration camps. He is indicted for the murder of Jews, Germans, Austrians, Czechs, Spaniards and Poles. He is now urgently wanted for homicide against citizens of the British Empire. Hitler is a gunman who shoots to kill. He acts first and talks afterwards. No appeal to sentiment can move him. This gangster, surrounded by armed hoodlums, is a natural killer. The reward for his apprehension, dead or alive, is the peace of mankind.

FOR THEFT
Wanted for the robbery of eighty million Marks, 1939. Wanted for the armed resources of the Czech State. Wanted for robbing march of peace, of his attempted speech on civilian theft. This dangerous man by speeches appeals to honour, to patriotism and to duty when his protestations of peace and friendship are of the kind he most likely to commit his snarl and grab. His tactics are known and easily recognized. But Europe-wide and plundered by the depredations of this armed man without scruple.

właśnie owi opozycjoniści mieli rację i że to ich "mrzonki" okazały się najbardziej realistycznymi z możliwych założeń, politycy zachodu nadal czują się dobrze. Szczególnie w Niemczech. Może jednak nadszedł czas przemyślenia na nowo zasad uprawiania polityki?

Ale to tak na marginesie. Zartów na temat "realizmu" zachodnich polityków, zaś polityków Niemiec przede wszystkim, można produkować dowolną ilość. Dziś jednak należy przed nimi postawić zupełnie nowe zadanie. To bowiem, co dzieje się w Niemczech, nie jest wyłącznie wewnętrzną sprawą tego kraju. Podobne napięcia obserwować można we wszystkich krajach postkomunistycznych. Jeżeli rzeczywiście ma w jakiegokolwiek formie dojść kiedyś do "zjednoczenia Europy", trzeba już dziś zastanowić się nad zasadami, jakim ten proces zjednoczenia winien podlegać. Nie może bowiem być tak, że społeczeństwa te będą wciąż

żyły w poczuciu kompleksu wobec bogatszych kuzynów, że staną się jedynie przedmiotem europejskiej polityki tak, jak społeczeństwo dawnej NRD stało się jedynie przedmiotem polityki Bonn. Coś tu trzeba zrobić, znaleźć jakiś klucz do wcale nie łatwej sytuacji.

W czasie jednej z demonstracji w Warszawie widziałem grupę wyrostków, którzy wznosili hasłko "Polska dla Polaków". Ja, oczywiście, pomyślałem sobie od razu "a słonina dla słoni", lecz żartami sprawy się nie zalać. Jeśli chcemy mieć Polskę dla Polaków, musimy zarazem wydać sami dla siebie zakaz podróży, zamknąć się w naszym grajdole i wzajemnie w końcu wydusić. Jak ci, którzy w innym kawałku Europy w imię "Serbii dla Serbów" wyrzynają wszystko, co się porusza. Wzrost nastrojów nacjonalistycznych jest bez wątpienia jedną z najbardziej widocznych cech współczesności, szczególnie w Europie wschodniej. To, co dzieje się w Niemczech, jest

Dokończenie na str. 26

POGODA POD PSEM? MOGŁO BYĆ GORZEJ!

Podczas Idów Marcowych roku 44 przed narodzeniem Chrystusa Gajusz Juliusz Cezar padł pod cio- sami spiskowców. Wkrótce Rzym miał przekonać się o gniewie bogów. Relacjonują o tym Plutarch i Owidiusz: "planeta Venus ukazywała się na niebie poza rdzawą zasłoną, a księżyc pokryty krwawymi plamami. Słońce było blade i pozbawione blasku. Zbiory zawiodły, a owoce na wół tylko dojrzałe wędliły na drzewach i krzewach". Jednakże gniew bogów dosięgnął nie tylko Rzym. W Kronikach chińskich roku 43 zanotowano: "w trzecim miesiącu spadł śnieg, wymarły owoce morwy. W czwartym miesiącu tarcza słoneczna była blade i niebieska, słońce nie rzucało cienia. W południe, cień był widoczny, lecz słońce pozbawione było blasku. W dziewiątym miesiącu przymrozki zniszczyły plony. Kłęska głodu. Plony pszenicy zniszczone, nie było co zbierać w jesieni". Co takiego stało się w roku 43? Dlaczego gniew bogów za śmierć Cezara dosięgnął również i Chiny?

Wysoko w Górach Skalistych na zachodzie Stanów Zjednoczonych rośnie *Pinus aristata*, po angielsku, "bristled pine", jedno z najbardziej długowiecznych drzew na świecie. Sosnom tym, jak każdym drzewom, co roku przybywa jeden pierścień wzrostowy, który można zobaczyć, zmierzyć i co najważniejsze umiejscowić w czasie. Datowaniem pierścieni wzrostowych zajmuje się specjalna nauka, zwana dendrochronologią. Dendrochronolodzy nie tylko potrafią ustalić w którym roku powstał dany pierścień, ale również, na podstawie wyglądu pierścienia, mogą powiedzieć, czy

dany rok był ciepły i sprzyjający wzrostowi, suchy, czy też zimny. Okazało się, że i w Górach Skalistych lato roku 42 było wyjątkowo zimne, a pierścienie wykazały zmiany spowodowane przymrozkami. Innym archiwum, w którym dane klimatyczne ubiegłych stuleci są zamrożone na wieczne czasy, są lodowce Grenlandii. Co roku, na powierzchni lodowca osadza się warstwa śniegu, która w następnych latach przykrywana jest przez kolejne nowe warstwy i pod ich ciśnieniem zamienia się w lód. Wiercenia pozwalają na wydobycie próbki lodu zawierającej warstwy wielu stuleci. Za pomocą specjalnych metod można dość dokładnie ustalić datę powstania danej warstwy. Badania próbek lodu nie tylko potwierdziły informacje źródeł rzymskich, chińskich kronikarzy i dendrochronologów, ale także wyjaśniły przyczynę tych katastroficznych, aczkolwiek przejściowych zmian klimatycznych: lód grenlandzki z okresu pomiędzy rokiem 80 a 20 przed narodzeniem Chrystusa zawiera wyjątkowo dużo kwasu siarkowego. Kwas w atmosferze może pochodzić tylko z wybuchu wulkanu. Rzeczywiście, historyczne źródła podają, że Etna na Sycylii wybuchła w roku 44. Oczywiście Chińczycy nie o tym nie mogli wiedzieć, ale historycy rzymscy powinni byli skojarzyć zmiany klimatyczne z wybuchem Etny, a nie ze śmiercią Cezara i gniewem bogów. Krwawy kolor Księżyca i Venus był spowodowany odbiciem światła słonecznego przez cząsteczki pyłu wyrzucone przez wulkan wysoko w stratosferę. Gdy po roku pył mniej lub więcej osiadł, zmiany w wyglądzie tarczy słonecz-

nej spowodowane były kropelkami kwasu siarkowego, które pozostały w stratosferze jeszcze przez dalsze dwa lata, rozpraszając światło słoneczne i powodując oziębienie klimatu.

Klimat naszej planety jest w zasadzie bardzo ustabilizowany. Wahań średnich rocznych temperatur wynoszą tylko kilka stopni, jednak te niewielkie wydawałoby się, wahań powodują różne katastrofalne lata lub zimy "stulecia". Nasze obecne chłodne i deszczowe lato zawdzięczamy wulkanowi Pinatubo na Filipinach. Pinatubo wybuchł w zeszłym roku i wyrzucił w powietrze około 20 milionów ton dwutlenku siarki. Kropelki kwasu siarkowego krążą obecnie w stratosferze na wysokości od 19 do 23 kilometrów i powodują deszcze w Kanadzie, nienotowane śniegi na Nowej Zelandii, wyjątkowo ostrą zimę na półkuli południowej, mimo że średnie ochłodzenie wynosi tylko pół stopnia! Meteorolodzy przewidują, że zeszłoroczny wybuch będzie wpływał na nasz klimat jeszcze przez następne trzy do pięciu lat. Jest również możliwe, że na zmiany klimatu na półkuli zachodniej złożyły się również wpływy prądu "El Nino", który pojawia się na zachodnich wybrzeżach Ameryki Południowej raz na kilka lat i powoduje globalne zmiany klimatyczne. Mechanizm i przyczyny powstawania El Nino nie są w pełni wyjaśnione.

Wybuchy wulkanów niejednokrotnie już wpływały nie tylko na klimat, ale i na historię cywilizacji. Wybuch wulkanu Santorini na Morzu Śródziemnym około roku 1600 przed Chrystusem przyczynił się do upadku kultury minojskiej na Krecie. Wulkan wybuchł z siłą przewyższającą dwa miliony razy wybuch bomby atomowej nad Hiroszimą. Oczywiście wyrzucił również masy pyłu i dwutlenku siarki. Na wyspie Santorini warstwa pyłu sięga 100 stóp grubości, w zachodniej Turcji, w odległości przeszło 300 kilometrów od wulkanu, spadło prawie 25 centymetrów pyłu! Również i w tym przypadku zapiski kronikarzy chińskich potwierdzają dane uzyskane z pierścieni drzewnych i lodów Grenlandii.

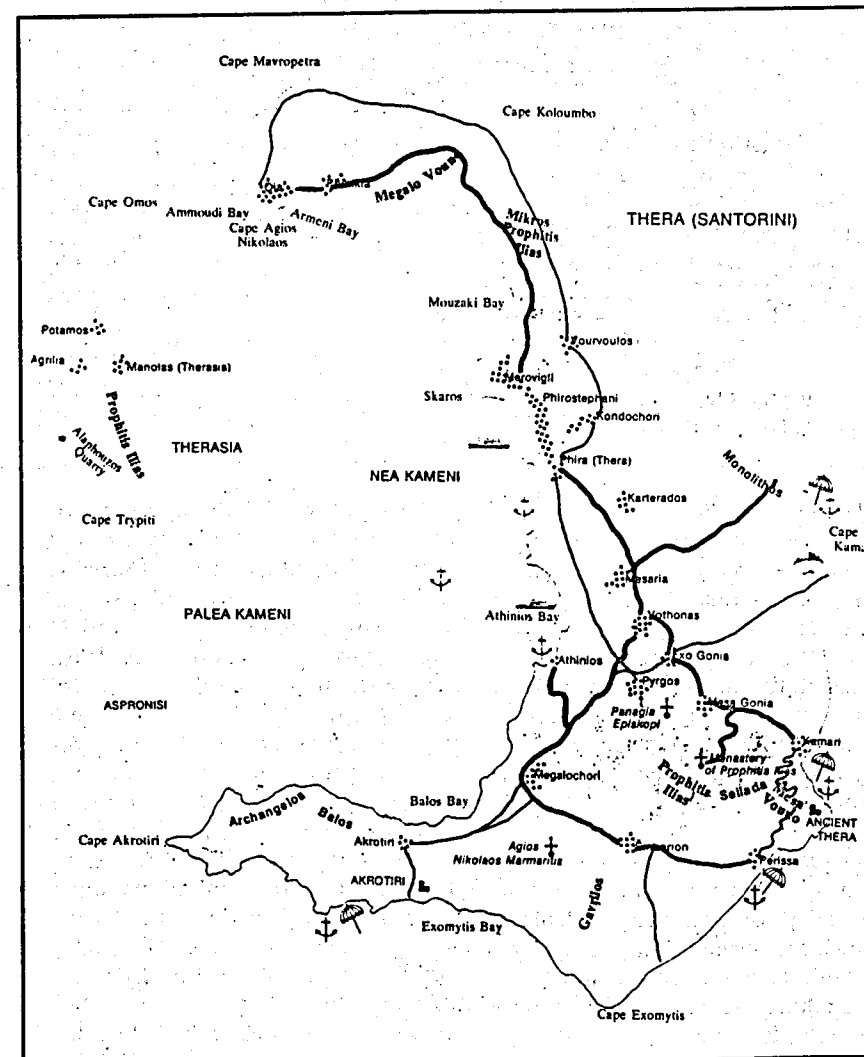
Chińczycy przez wiele stuleci niezwykle skrupulatnie prowadzili zapiski klimatyczne i wielokrotnie w ciągu tego czasu zanotowali katastrofalne ochłodzenia klimatyczne. Kroniki chińskie stanowią więc niezwykle cenne źródło do badań historyczno-meteorologicznych. Na przykład w latach 209 do 204 przed Chrystusem czytamy: "gwałtownie były widoczne przez trzy miesiące. Była wielka kłęska głodu, buszel ryżu kosztował 20,000 monet, ludzie zjadali się nawzajem, a cesarz zalegał z sprzedaż dzieci i nakazał przestąpienie ludności z północnych prowincji na południe. W czasie tej kłęski więcej niż połowa ludności cesarstwa wyginęła". Przyczyną był wybuch wulkanu na Islandii, a

chronologia chińska zgadzała się dokładnie z obserwacjami pierścieni wzrostowych sosn amerykańskich i grenlandzkiego lodu.

Wybuch Mount Pinatubo opóźnił nieco bardzo powolny, lecz nieublagany proces zmian klimatycznych spowodowanych wzrostem ilości dwutlenku węgla w atmosferze, czyli tak zwanym efektem cieplarnianym. Od czasu dziewiętnastowiecznej rewolucji przemysłowej ilość dwutlenku węgla w atmosferze stale rośnie. Dwutlenek węgla powoduje bardziej sprawne "przechwytywanie" promieni słonecznych przez naszą planetę, czego konsekwencją jest wzrastanie średniej temperatury. Jeżeli nie uda się zahamować wzrostu dwutlenku węgla w atmos-

ferze, za lat kilkadziesiąt, grozi nam prawdziwa kłęska gorąca. Jednym z głównych winowajców tego zjawiska jest samochód, produkujący nieprawdopodobnie duże ilości dwutlenku węgla, ale nie ustępują mu w tym... krowy. Podczas procesów fermentacyjnych w krowich żołądkach powstaje metan, palny gaz, który "bekające" Krasule wypuszczają do atmosfery, a który jest kilkakrotnie bardziej sprawny od dwutlenku węgla w powodowaniu efektu cieplarnianego. W skali globalnej metan wypuszczany przez miliony krow nie stanowi takiego zagrożenia jak dwutlenek węgla produkowany przez samochody, ale mimo to jest jednym z kilku głównych czynników stopniowego ocieplania się klimatu.

W prasie często czytamy o "dziurze ozonowej"; geneza jej nie ma jednak nic wspólnego z dwutlenkiem węgla, wulkanami i krowami. Wysoko nad Ziemią, w górnej stratosferze unosi się warstwa bardzo rozrzedzonego gazu zwanego ozonem. Ozon, jest bardzo reaktywnym gazem, który mimo, że składa się z trzech atomów życiodajnego tlenu, jest bardzo trujący. Ponieważ jednak "otoczka" ozonowa zlokalizowana jest w górnej stratosferze, zatrucie ozonem nam nie grozi. Przeciwnie, otoczka ozonowa jest niezwykle pożyteczna dla życia na Ziemi. Zatrzymuje ona bowiem najbardziej szkodliwe spośród całego wachlarza promieni ultrafioletowych powstających na Słońcu. Gdyby nie ozon w stratosferze, musielibyśmy wychodzić na ulice w maskach i ubraniach zakrywających każdy kawałek skóry. Ponadto, najprawdopodobniej przy pełnej ekspozycji na promienie ultrafioletowe życie na Ziemi w ogóle nie byłoby możliwe. Ochronna warstwa ozonu jest bardzo delikatna i łatwo się "dziurawi". Od kilku już lat nad Biegunem Południowym powstaje sezonowa "dziura ozonowa". Wprawdzie podczas lata na Półkuli Południowej dziura ta się zmniejsza lub zanika, jednak następnej zimy znów się pojawia i powiększa. Wydaje się, że dziura zaczyna się pojawiać również i nad Biegunem Północnym. Nie bardzo wiadomo co powoduje zwiększanie i zmniejsza-

Wyspa Santorini dzisiaj. Wybuch wulkanu około roku 1600 przed Chr. zniszczył większą część wyspy pozostawiając tylko część peryferyjną. Wybuch przyczynił się do upadku kultury kretańskiej.

nie się dziury, pewne jest jednak, że bardzo ważnym czynnikiem niszczącym ozon w stratosferze są gazy produkowane przez człowieka. Chlorkofluorowęglowce - gazy używane w kompresorach lodówkowych i klimatyzacyjnych, a także w puszkach - rozpylaczach, tak zwanych "sprayach", unoszą się do stratosfery i tam "dziurawią" warstwę ozonu. Obecnie wysiłki międzynarodowe zmierzają do zaprzestania produkcji tych niebezpiecznych dla ozonu gazów. Uчені przypuszczają, że jeżeli uda się zastąpić chlorkofluorowęglowce innymi, bezpieczniejszymi, a równie przydatnymi związkami, będzie można zaniechać ich produkcji, a wtedy dziura ozonowa stopniowo się zasklepi. Zanim to jednak nastąpi, musimy, bardziej niż przed laty, uważać, aby nie wystawiać się z nadmiarem na promienie słoneczne. Dotyczy to zwłaszcza miejsc, w których promienie słoneczne operują z dużo większą intensywnością niż w pochmurnym Toronto, a więc w krajach tropikalnych, a także w górach na dużych wysokościach.

A więc prognoza pogody: przez następne dwa lata marzniemy i mokniemy. Potem coraz cieplej. Niebezpieczeństwo ze strony promieni ultrafioletowych stale wzrasta. Mniej jednak nadzieję, że wzrost zawartości dwutlenku węgla w atmosferze uda się zahamować, produkcję chlorkofluorowęglowców zaprzestać i że w efekcie końcowym nasze dzieci lub wnuki znów będą mogły kiedyś cieszyć się umiarkowanym ciepłem i dobroliwymi promieniami słońca.

STANISŁAW DUBISKI

P.S. ECHO z przyjemnością informuje, że dostrzegło drukowane u nas popularno-naukowe teksty prof. Dubskiego w jednym z najbardziej popularnych tygodników polskich "PRZEKRÓJ". Miło. Widać z poziomem ECHA nie jest najgorzej.

Dalszy reportaż z tureckiego cyklu PODRÓŻE GULIWERA w następnym numerze

RADIO POLONIA

serdecznie zaprasza całą Polonię na

PIKNIK

w niedzielę, dnia 6 września b.r. w
Place Polonaise

w Grimsby

(ziądz na Casablanca Road)

OTWARCIE BRAMY godz. 10⁰⁰

MSZA POŁOWA godz. 13⁰⁰

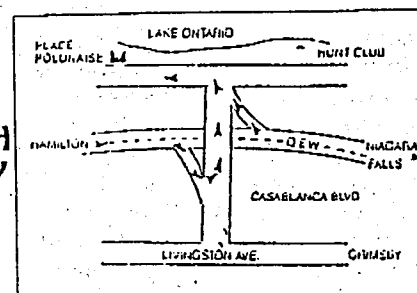
POKAZY SPORTOWE (Taekwondo)

GRY I ZABAWY Z NAGRODAMI

**WYSTĄPI JEDYNA
W SWOIM RODZAJU
FARIDA**

**W TAŃCACH EGZOTYCZNYCH
BAR OBFICIE ZAOPATRZONY
DO TAŃCA GRA ZESPÓŁ
REFLEX**

**WSTĘP 5 DOLARÓW OD OSOBY
DZIECI DO LAT 12 WSTĘP BEZPŁATNY**

Dalszy ciąg ze str. 23

Jedynie ograniczonym do jednego kraju modelem tego, co się dzieje na całym kontynencie. Coś z tym trzeba zrobić. Co? Oto jest pytanie dla polityków, którzy tymczasem zajmują się dziesiątkami spraw o mniejszej wadze lub próbą leczenia objawów bez najmniejszej chęci zrozumienia tego, co jest rzeczywistą przyczyną choroby.

Nie jestem wcale pewien czy Niemcom uda się zapanować nad tym, co się dzieje. Jak na razie, z miesiąca na miesiąc sytuacja staje się coraz bardziej skomplikowana. Nie twierdę, że już jest powód do dramatyzowania, lecz z całą pewnością to, co ma miejsce w Rostocku to ostry sygnał alarmowy. Zachodnia demokracja stanęła przed co najmniej

podwójnym wyzwaniem: opanowania narastającej fali ekscesów i upowszechnienia własnych wzorców. Nie tylko demokracja niemiecka. Także cały Zachód. Jak pogodzić koszty transformacji na wschodzie z zachowaniem i ocaleniem wartości demokracji? Albo trzeba zapłacić przejściowym - mam nadzieję - ogólnym obniżeniem stopy życiowej, na co żadne społeczeństwa się nie godzą potulnie, albo należy pozostawić wschód samemu sobie, a wówczas długofalowe skutki takiej postawy mogą doprowadzić do dramatu na skalę globalną. To jest najbardziej ostry dylemat współczesności. Każdy, kto chce obecne wydarzenia w Niemczech traktować wyłącznie jako wewnętrzny problem tego kraju, demonstrować nie tylko naiwność, lecz po prostu niebotyczną głupotę.

KORESPONDENCJA Z LUBINA RYSZARDA LADY

POMNIK JEST - SPRAWIEDLIWOŚCI NIE MA

Centralne obchody 12 rocznicy powstania "Solidarności" odbyły się w niedzielę, 30 sierpnia w Lubinie. Głównym punktem obchodów było odsłonięcie i poświęcenie pomnika ku czci robotników oraz demonstrantów zastrzelonych, poranionych i pobitych przez ZOMO w Lubinie 31 sierpnia 1982 roku. Manifestanci protestowali przeciwko stanowi wojennemu. Śmierć poniosło trzech robotników: Michał Adamowicz, Mieczysław Poźniak i Andrzej Trajkowski. Kilkanaście osób zostało rannych. Śledztwo w sprawie zabójstwa w latach 80 zostało umorzone. Wzniesione w 1991 roku trwa do dzisiaj. Właśnie ofiarom Lubina 1982 r. poświęcony został pomnik odsłonięty przez wdowy po Andrzeju Trajkowskim i Michale Adamowicz, matkę po Mieczysławie Poźniaku oraz przewodniczącego NSZZ "Solidarność" Mariana Krzaklewskiego. Czterometrowej wysokości monument, zaprojektowany przez Zbigniewa Frąckiewicz, tworzy 11 granitowych skał, na których wyryto po jednej literze napisu "Solidarność". Z granitowych skał wyrasta także pod kątem - jakby niesiony przez Chrystusa - metalowy krzyż. Na łące wokół pomnika w różnym od niego oddaleniu porozrzuconych jest kilkanaście innych skał granitowych spoczywających, tam, gdzie trafieni zostali przez zomowskie kule protestujący.

Mechanizm zbrodni jest, gdzie są mechanicy?

Na uroczystość do Lubina nie przyjechał ani prezydent Wałęsa (a zapowiadał się), ani premier Suchocki. Prezydenta reprezentował Andrzej Zakrzewski, rząd - szef Urzędu Rady Ministrów Jan Maria Rokita. Było także wielu posłów i senatorów. Wśród zaproszonych gości był także były szef MON-u Romuald Szeremietiew. Zakrzewski przeczytał ogólnikowy sympatyzujący z ofiarami i oddający im cześć oraz potępiający ówczesne nieprawości list od prezydenta. Jan Maria Rokita podkreślił, że stał na czele komisji, która wznowiła śledztwo w sprawie zbrodni w Lubinie i zapewnił, że niewątpliwie wykrył już mechanizm tej zbrodni. Nie odpowiedział jednak wcale na wyraźną potrzebę około dwóch tysięcy zgromadzonych - kim byli mechanicy zbrodni lubińskiej i gdzie się obecnie znajdują. W trakcie jego wystąpienia taki właśnie okrzyk padł z tłumu. Rokita pewnie tego nie słyszał. A gdyby nawet to i tak puścił by to chyba mimo uszu. Nie omieszkał jednak zapewnić, że rząd pani premier Suchockiej zrobi wszystko, aby w miarę możliwości (ciekawe jak dużych) i w zgodzie z prawem (ciekawe jakim i czym) sprawcy takich zbrodni zostali ujawnieni, sprawiedliwie osądzeni i ukarani.

**"Krzaklewski!
Ty komuchu!"**

Podczas wystąpienia Mariana

Krzaklewskiego rozległ się donośny okrzyk "Krzaklewski! Ty komuchu!" Szef "S" z pewnością go usłyszał. Wyglądało nawet na to, że się zmieszał. Zwłaszcza, że reakcja tłumu była więcej niż życzliwa. Potem, gdy apelował o jedność polityków z rodowodem "Solidarności" i o odrzucenie działań, które mogłyby ją rozbić, rozległ się ponownie potężny okrzyk: "Dobijcie nas". Tym razem służba porządkowa ruszyła energicznie w stronę skąd dobiegł okrzyk i usunęła krzyczącego.

Mszę połową odprawioną przez metropolitę wrocławskiego, kardynała Henryka Gulbinowicza, w kościele z kilkoma biskupami, zakończył apel poległych w walce przeciwko komunizmowi.

Bonzowie na górze, maluczcy na dole

Fatalne wrażenie zrobiło na mnie wysokie podium, gdzie obok ołtarza ustawiono dwie trybuny, na której zasiadli i patrzyli srogim okiem na doły centralni i lokalni bonzowie. Organizatorzy nie zaprosili w górę nawet przedstawicieli rodzin ofiar Lubina 1982 roku! Na coś się zdały piękne słowa Krzaklewskiego, że "S" pozostaje wierna zasadom wyrosłym z uniwersalnych wartości chrześcijańskich, tym samym co przed dwunastu laty. Przecież było widać wyraźnie, że kariery dziś w Polsce robią znowu wąskie elity, wyalienowane ze społeczeństwa, unikające dialogu społecznego.

JAK TO ZROBIĆ ?

Dość tej wylczanki, gdyż fachowcy mogą znaleźć jeszcze sto możliwości dla wielkich projektów - i to na pewno projektów na miarę Renesansu, bo takich warta jest Polska i jej sąsiedzi w nagrodę za obalenie komunizmu.

Jak to zrobić? Pesymistom przypomnę, że Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną, nie występując o łaskę do żadnych międzynarodowych funduszy. Wyszedł z założenia; ludzie są, surowce są, to reszta się znajdzie. Cóż to jest ta reszta? Pieniądzel! A kasa nie śmierdziała za bardzo gotówką. Zrobił więc najprostszą i najmańdrzejszą rzecz, jaką można w tej sytuacji zrobić. Wydrukował z własną podobizną tyle pieniędzy ile było trzeba, aby opłacić ludzi do swych wielkich projektów. Teraz panuje mit, że nie wolno pieniędzy drukować, bo nam się wszystko zawali. Już się nie zawali więcej, jak się zawaliło. A co robiono w pierwszych latach niepodległości Stanów Zjednoczonych, by opłacić budowę ogromnych miast i linie kolejowe od Atlantyku do Pacyfiku? Pożyczano pieniądze od korony brytyjskiej?

Z kołami związanymi z MFW nie tylko, że nie trzeba walczyć, ale pokazać im, że najlepiej zapewnią sobie spłatę należnych im długów, kiedy poprą wielkie projekty, wyzwajające o gromną energię uśpioną w społeczeństwach Europy Wschodniej. Obalenie komunizmu wynikało z odrodzenia moralnego tych społeczeństw, które uzmysłowiły sobie godność i prawa człowieka. I tylko koncepcje budowane na tym fundamencie mogą zyskać powszechną aprobatę w regionie postkomunistycznym, aprobatę - bez której niemożliwe jest odrodzenie gospodarcze.

Ale najpierw otrząsnąć się muszą

z marazmu ludzkiej elity. W tej chwili powinno być już nie sto, ale kilkaset takich programów, obejmujących wielkie projekty Polskiego Renesansu. Zapelniona powinna być nimi prasa krajowa, zamiast gmeraniem o cięciach budżetowych i popiwku. Póki co, wielkie projekty gigantyczne dla Polski i regionu mogą powstawać wśród fachowców polonijnych, których tu nie brakuje. Panowie, do desek kreślarskich! Kraj stoi przed historyczną szansą, przed swym drugim Renesansem, a was może zabraknąć w historii z powodu wrodzonego pesymizmu.

P.S. O ile znam Naczelną, nie poska- pi ona miejsca na wydrukowanie sensownego projektu Polskiego Renesansu. Tak to już jest, ktoś musi zacząć, i często spada to na nią. A swoją drogą - zapraszam do dyskusji na temat "Co zrobić, by Polska ruszyła z kopyta?". Adres ECHA - na początku numeru. Dawcom wielkich pomysłów, w miarę swych możliwości zapewnimy kontakt z uczciwymi politykami w Polsce.

Wszystkie te wielkie plany, na które czeka Polska, nie mogą być realizowane z pogwałceniem elementarnych praw człowieka i narodu. Dlatego opisałem w I części eseju system spartanizmu (na przykładzie b. NRD), czy jak kto woli - komunofaszyzmu, aby uzmysłwić nieszczęście takich przyszłych "projektów uzdrowienia gospodarki", które byłyby kontynuacją totalitaryzmu państwowego pod zmienioną flagą i przy innej retoryce sloganów. Jeżeli stawia się państwo ponad narodem i jako cel sam w sobie - flaga i slogany są zawsze zasłoną dymną. Niech się nikt nie ludzi, że jakkolwiek totalitaryzm uszanuje godność ludzką i wyzwoli inicjatywę. Okrzyk "Jesteśmy ludźmi", wzniesiony był przeciwko wszelkiej barwyspartanizmowi, także i temu spod znaku "Nowej Lewicy".

Na drugim biegunie stoi liberynizm i wolny rynek - także jako cel sam w sobie. Jako drugi koniec tego samego kija, którym wywijają globaliści zamroczeni utopią nakazowo-rozdziałczego sterowania wszystkimi narodami. Społeczeństwo

polskie, mające po dziesięcioleciach komunofaszyzmu niezwykle wyostrzony instynkt samoobronny odrzuca obie formy utopii niczym obcy przeszczep. I w tym jest wielka nadzieja, że potrafi zaufać modelowi gospodarczemu, nie wymierzonemu w godność i podstawę biologiczną narodu. Ci, którzy wymachują kijem, nie rozumieją hasła "Jesteśmy ludźmi!" i zdobywają się na obelgi, że Polak pracować nie potrafi. Wmawiali nam to nie tylko komuniści.

Polak po prostu nie nabiera się na hasło "Arbeit Macht Frei". Powinien o tym pamiętać, ktokolwiek pracuje nad planami dla naszego kraju. Wyrwać Polskę z kompleksu więźnia można tylko w taki sposób, aby kompleksu tego już bardziej nie prowokować.

A "nie prowokować kompleksu" to znaczy nie stosować wobec wypuszczonego więźnia jednej z dwóch metod: A) puszczenia na łaskę międzynarodowej bankokracji; B) zapędzenie na powrót do więzienia (metodę "B" proponuje ostatnio m.in. St. Tymiański w Planie "X"). Trzecia droga (której nieistnienie wmawiają nam rzecznicy obu końców wspomnianego kija) polega na stworzeniu byłemu więźniowi silnych (realnych) bodźców ekonomicznych.

Na koniec istotna uwaga. Bez sensu byłoby zapędzanie armii do cywilnych projektów produkcyjnych (takie pomysły dziś się słyszy), w sytuacji, gdy trzeba stworzyć miejsca pracy prawie dwóm milionom bezrobotnych. Armie można - i należy - użyć do projektów obronnych, zwłaszcza tak pilnych jak budowa nie istniejącej ciągle wschodniej linii obronnej. W koncepcji Polskiego Renesansu jest więc znakomite miejsce także i dla mundurowych.

Teraz już tylko sęk w tym, aby powstały rozumne mega-projekty i aby w polskiej prasie nie zabrakło miejsca na ich propagowanie. I to przed kolejnymi wyborami, które mogą być przyspieszone. Ufam, że pomoże Opatrzność.

St.S.

BEZPŁATNY PRENUMERATORZE!

Jeszcze przez 3 tygodnie otrzymywać Państwo będą bezpłatną prenumeratę "na osiedlenie" dla nowo przybyłych.

Wierzmy, że polubiliście nasze pismo. Sięgniecie po nie, by zasięgnąć niezależnej opinii, uzyskać informacje, które trudno znaleźć w prasie kanadyjskiej czy polonijnej. Są na pewno wśród Państwa osoby, które nie chciałyby stracić z nami kontaktu, nawet na jeden numer. Warunkiem ciągłego otrzymywania pisma pocztą po zakończeniu bezpłatnej wysyłki jest wykupienie płatnej prenumeraty.

Sami niedawno byliśmy nowo przybyłymi. Wiemy, co znaczy liczyć się z każdym groszem. ECHO w sklepie kosztuje \$1.75 - rocznie \$87.50. Prenumerata półroczna zwykła kosztuje \$34.20, roczna zwykła kosztuje \$59.92. TYLKO nowo przybyłym korzystającym z bezpłatnej prenumeraty oferujemy dalszą zniżkę. Prenumerata półroczna \$29.90 (25 numerów), roczna \$53.90. To w skali roku oszczędność ponad \$33. To wydatek tylko około dolara na tydzień!

Jeśli czek lub Money Order dotrze do nas przed wygaśnięciem prenumeraty, gwarantujemy, że otrzymają Państwo następny numer.

ECHO jest pismem finansowanym wyłącznie przez Czytelników i Ogłoszeniodawców. Jedynym magazynem tygodniowym w języku polskim, rozchodzącym się po całej Kanadzie. Czytany przez elitę Polonii! Pismem z głową!

ZOSTAŃ PRZY ECHU!

WAŻNA INFORMACJA

RYSZARD PIOTROWSKI, producent polskich programów radiowych "RADIO POLONIA" informuje wszystkich Radiosłuchaczy i całą Polonię,

że z dniem 1 września 1992 r. dzienny program Radia Polonia na fali FM 100,7 będzie przesunięty o godzinę, zaczynając się o g. 11:30 i kończąc o g. 12:30, a niedzielna retransmisja Mszy Świętej zostanie skrócona i będzie nadawana od 19-tej do 19:30.

Od początku września, stacja CHIN ze względu na większy transmitter, poszerza zasięg i jakość emisji, dzięki czemu będziemy odbierani i słyszani LEPIEJ I DALEJ!

Przepraszamy za zmiany, które nastąpiły z przyczyn od nas niezależnych.

Uwagi i spostrzeżenia na temat naszych programów prosimy kierować pod numer 568-1489 lub listownie na adres:

Radio Polonia, P.O.Box 26, Station "A",
Mississauga, Ont. L5A 3A1

CITY OF YORK PUBLIC LIBRARY JANE-DUNDAS BRANCH ZAPRASA

WSZYSTKIE DZIECI POLSKIE NA PROGRAM P.T.
"GODZINA POLSKA"
w każdy czwartek o godzinie 17:00

W PROGRAMIE:

10 września
17 września
24 września

WITAJ SZKOŁO
WIERSE JULIANA TUWIMA
BABIE LATO

01 października
08 października
15 października
22 października
29 października

KRASNOLUDKI SĄ NA ŚWIECIE
IDZIE JESIEŃ
ABECADŁO
ŚMIESZNE WIERSZYKI
MOJA ULUBIONA KSIĄŻECZKA

05 listopada
12 listopada
19 listopada
26 listopada

BAJKI O ZWIERZĘTACH
ŚWIĘTO POLSKI
MOJA RODZINA I JA
PRZED HALLOWEEN

03 grudnia
10 grudnia
17 grudnia

MY SIĘ ZIMY NIE BOIMY
MY SIĘ ZIMĄ NIE NUDZIMY
ŚWIĘTY MIKOŁAJ I KOŁĘDY

ADRES BIBLIOTEKI:
620 JANE STREET, TEL. 394-1014

IMIGRACJA

Pytanie: Jaka jest różnica między "Family Class" i "Assisted Relative"?

Odpowiedź: Do "Family Class" zaliczają się wyłącznie najbliżsi: mąż/żona, dziecko zależne, rodzice, dziadkowie, narzeczony/a. "Assisted Relative" to dalsza rodzina jak: dorosłe dzieci (niezależne), brat, siostra, siostrzeniec/-ica, bratanek/-ica, wnuk/czka. Różnica polega na tym, że w pierwszej kategorii nie trzeba przejść systemu punktacji - tylko trzeba spełnić warunki finansowe.

Seria pytań:

Pytanie: Nie wiem, gdzie mam się zwrócić. Mam duży problem z mężem. Nie bardzo mam z kim o tym rozmawiać. Trudno mi jest dokładnie opowiedzieć o moim problemie. Wstydę się.

Pytanie: Mówię tylko po polsku. Nie mam w Kanadzie znajomych, bo dopiero tu przyjechałam. Jestem sama. Boję się.

Pytanie: Mam bardzo poważny i osobisty problem rodzinny. Jak dotychczas - nikt mi pomocy nie potrafił udzielić. Szukam drogi - ale nie wiem co zrobić.

Odpowiedź: Przypuszczam, że chodzi tu o kłótnie w rodzinie, prawdopodobnie pomiędzy mężem a żoną, a nawet dochodzące do pobicia. To nie jest sprawa osobista (aczkolwiek żona zwykle tak myśli). To jest sprawa publiczna i nie jest tolerowana w naszym społeczeństwie w Kanadzie. Jest pomoc - tylko trzeba się zwrócić do odpowiedniego źródła. Pytania są akurat "na czasie", gdyż 9 września odbędzie się premiera 1-godzinowego filmu pt. "Cycle of Violence" (W kręgu przemocy). Film jest w języku polskim, z polskimi aktorami, grającymi sceny przemocy. Już wkrótce będzie dostępny w bibliotekach publicznych lub dostępny w sprzedaży w polskich biurach pomocy społecznej.

HANIA SOKOLSKA
766-4779/345-9012

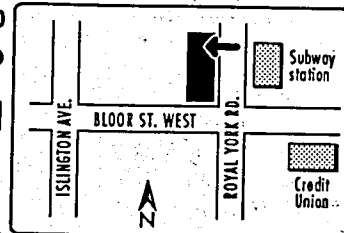
Dr. Jolanta Maj

LEKARZ DENTYSTA

Uprzejmie zawiadamia o otwarciu nowego
gabinetu dentystycznego

950 Royal York Road

naprzeciw stacji metra Royal York
(w pobliżu Polish Credit Union
przy 2987 Bloor Street).

PRZYJMUJEMY 6 DNI W TYGODNIU

Proszę dzwonić 237-9303

Czytelnik pan Stanisław Cieślak poskarżył się nam, że brakuje mu zarzuconej rubryki

ZE ŚMIECHEM NIE MA ŻARTÓW

Zyczenie Czytelnika uznajemy za w pełni uzasadnione. Spróbujemy coś niecoś wybierać tematycznie. **DZIŚ:**

o polityce

Polityka wydaje się być jedyną profesją, do której nie trzeba żadnego przygotowania.

Robert Luis Stevenson

Polityka to zbyt poważna sprawa, by zostawić ją politykom.

Charles de Gaulle

Politycy są zawsze tacy sami: obiecują wybudować most nawet tam, gdzie nie ma rzeki.

Nikita Chruszczow

Polityka jest kierowaniem sprawami publicznymi dla prywatnych korzyści.

Ambrose Bierce

Polityka nie jest grą: to uczciwy interes.

Winston Churchill

Nie powinno być kryzysu w następnym tygodniu: mój kalendarz jest już całkiem wypełniony.

Henry Kissinger

Polityk myśli o następnych wyborach, mąż stanu - o następnym pokoleniu.

J.F. Clarke

Polityka jest profesją poważną, skomplikowaną i - w jej prawdziwym znaczeniu - szlachetną.

Dwight Eisenhower

S
SUCCESS
G
GROWTH
M
MOTIVATION

consulting group

Z przyjemnością zaprasza na uroczysty wieczór prezentujący swoją działalność.

W programie artystycznym: **MOTYWY MUZYCZNE**

POKAZ JESIENNEJ KOLEKCJI MODY
GALA COCTAIL PARTY
• 3 troje wieczorowe mile widziane •

PO RAZ PIERWSZY WSPÓLNY PROTEKTORAT
KONGRESU POLONII CANADYJSKIEJ - OKRĘG TORONTO
KONSULATU GENERALNEGO RP - TORONTO

OŚRODEK KULTURY POLSKIEJ - SPK, 208 Beverley Street
18 września, 1992, godz. 20:00, piątek.
rezerwacja biletów: TEL. 242-9348, cena \$15

G.F.: Coś knują polscy humaniści w Toronto. Nowa firma. Usługi osobowościowe to jak rozumieniem specjałność S.G.M.?

I.M.: S.G.M. Cons Group to zespół ludzi, który pod hasłem "success, growth, motivation" pragnie upowszechnić wśród Polonii metody działania, pozwalające osiągnąć sukces i pełne zadowolenie w każdym wymiarze życia, od zdrowia i zintegrowanej osobowości przez rodzinę aż do kariery zawodowej.

G.F.: Skąd ten pomysł?

I.M.: Każdy z nas w jakiś sposób doświadczył w życiu prawdziwości tez zawartych w psychologii osiągnięć czy filozofii sukcesu. Niektórzy - jak Edward Ewczynski czy ja sama - poświęcili temu kilka lat studiów w Polsce i Kanadzie, inni - nauczyli się ich w działaniu. Poznaliśmy cechy sprzyjające osiągnięciu sukcesu i zadowolenia.

G.F.: Jakież?

I.M.: Pozytywne myślenie, zgodność pomiędzy tym czego pragniemy

z tym do czego dążymy oraz elastyczność w działaniu.

G.F.: Jak się chcecie tym podzielić?

I.M.: Nasza praca to seminaria, wykłady i warsztaty, gdzie uczestnicy zdobyć mogą niezbędne do sukcesu i radości życia umiejętności, udzielanie porad natury psychologicznej, konsultacje w zakresie rozwoju indywidualnego potencjału, planowania kariery zawodowej, a także konsultacje u specjalistów od biznesu i marketingu.

G.F.: To mało, by dotrzeć do szerszej publiczności.

I.M.: W październiku ukaże się pierwszy numer naszego miesięcznika, którego nazwę - "Motyw" - Ty mi podsunęłaś. Ma on na celu zarówno dostarczanie wiedzy na tematy istotne dla pełnego rozwoju człowieka jak i rozbudzanie potrzeby zadbania o ten rozwój i uświadamianie indywidualnych możliwości. "Motyw" będzie się także starał uświadomić Czytelnikom ich włas-

na odpowiedzialność za każdy dzień życia i jego całościowy wymiar, z czego - z racji komunistycznego piętna - nie wszyscy zdajemy sobie sprawę.

G.F.: Powiedzmy. I czego będą dziecię nauczać?

I.M.: Plany mamy ambitne, marzy nam się gremialne uczestnictwo Polaków w naszych zajęciach, wzrost samoświadomości, a co za tym idzie lepsze i pełniejsze funkcjonowanie jednostek, a zatem całej Polonii. Marzy nam się więcej szczęścia wśród naszych rodaków, lepsze zdrowie, wyższe konta... Będziemy uczyć jak to osiągnąć. Oto niektóre tytuły wykładów: "Zasady sukcesu w biznesie", "Jak poznać siebie?", "Jak okiełznać stres", "Jaczłowiek", "Samouzdrawianie", "Uwolnij tkwiącą w tobie siłę", "My i nasze dzieci w Kanadzie". Każdy znajdzie tu coś dla siebie.

G.F.: A skąd środki na produkcję szczęśliwców?

I.M.: Pracujemy według zasad, których nauczamy, dlatego choć grupa powstała w maju jesteśmy już dobrze zorganizowaną instytucją. Naturalnie potrzebujemy wsparcia. Mam nadzieję, że pozyskamy Credit Union, która zawsze patronuje cennym inicjatywom polonijnym. Obiecane nam pomoc w Konsulacie, a także KPK - Okręg Toronto z pewnością poprze naszą działalność. Pomoc ta jest nam niezbędna nie tylko ze względu na wiedzę i doświadczenie innych, ale także z powodu typowego dla naszego środowiska problemu - braku miejsca do prowadzenia działalności. Wynajęcie sali jest kosztowne, a my chcemy ustalić ceny na poziomie dostępnym dla każdego.

G.F.: To oczywiście nie wystarczy.

I.M.: Trzeba pobierać opłaty. To, co mamy do zaoferowania reprezentuje wysoki poziom fachowości, a dodatkowo - co już zauważył Napoleon Hill, jeden z twórców filozofii sukcesu - ludzie mają tendencję do nie szanowania tego co dostają za darmo. Nam zależy bardzo żeby nasze działania były traktowane z całym szacunkiem, aby ludzie słuchali uważnie, notowali, utrwalali i wcielali w życie.

Dokończenie ze str. 4

później niż do 31 października do MSW w tej sprawie.

Funkcyjni NSZZ Solidarność, którzy do 30 września nie złożą z własnej woli nakazanych uchwał

wniosków tracą prawo dalszego wykonywania funkcji.

Poniżej zamieszczamy pomniejszoną kopię oryginalnego upoważnienia, którego wzór jest załącznikiem do uchwały.

Wystąpienie do Ministra Spraw Wewnętrznych RP

Ja niżej podpisany imię / nazwisko urodzony(a) dnia w syn/córka zamieszkały(a) w pełniący funkcję w NSZZ "Solidarność" wnoszę do Ministra Spraw Wewnętrznych o wydanie zaświadczenia, że nie byłem(am) pracownikiem, tajnym współpracownikiem UB, SB, Zarządu Informacji Wojskowej, WSW, Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego od 21 lipca 1944 r. do 10 maja 1990 r. oraz upoważniam do złożenia tego wystąpienia w moim imieniu Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

czytelny podpis

nr dow. osobistego, paszportu

miejscowość, data

Nr rej. Komisji Zakładowej

Potwierdzenie złożenia wniosku:

data złożenia

zarejestrowano w Regionie pod nr

podpis przewodniczącego odbierającego wniosek

NIE TAKA GRUBA TA KRESKA

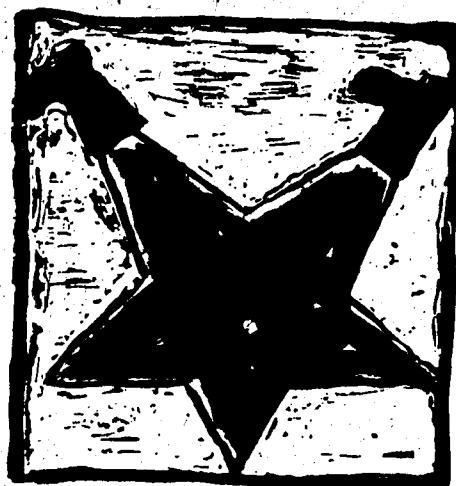
Decyzja Komisji Krajowej pokazuje jak z pośpiechem ukreślanej sprawie lustracji Iba się urwać nie da. Decyzja realizuje to czego zaniechano pod wpływem agenturalnych nacisków na najwyższych szczeblach administracji państwo-

wej. To, co w swoim aparacie dokonuje w tym miesiącu "Solidarność" jest wzorem postępowania dla innych instytucji. I to wzorem zaraźliwym. Decyzja KK jest też precedensem. Zakłada, że podstawowe informacje zawarte w MSW są

prawdziwe. Zakłada również, że obecni urzędnicy nie zdecydują się na wydanie fałszywych zaświadczeń. Można by było potraktować tego rodzaju założenia za dowód naiwności, gdyby nie przekonanie, że obecny układ polityczny ma już niewielkie szanse przetrwania. Coraz trudniej ukryć, że strajkujący robotnicy, podobnie jak w Sierpniu 80, nie żądają, jak próbowano to przedstawiać, wyłącznie podwyżek płac. Większość strajków i demonstracji przebiega pod hasłami pełnej lustracji, ujawnienia dowodów szkody dla interesów kraju, rozwiązania Sejmu, nowych wyborów i odejścia Wałęsy.

Nie pomogło chowanie uchwały KK pod prasowy korzec. Idea poszła już w Polskę. Wcześniej czy później dosięgnie i tych, którzy odeszli na eksponowane stanowiska polityczne czy administracyjne. Nie ominie i tych, którzy za państwowe pieniądze założyli swoje firmy, którzy rozkradali narodowy majątek. Jeżeli ma być inaczej jaki sens miało pójście za ideałami, utrata dla nich życia, zdrowia, ojczyzny, pracy. Decyzją o lustracji "Solidarność" zachowuje swe dobre imię. I wieź ze zwykłym szarym człowiekiem, który już wie, że był oszukiwany. Ciekawe, czy zaraźliwy pomysł KK dosięgnie pracowników biur zagranicznych Solidarności, organizacji polonijnych. I tych, którzy klóćli, osłabiali, infiltrowali polskie ugrupowania na Zachodzie. Nie taka gruba ta kreska, jak się z początku zdawało.

NACZELNA

Ciąg dalszy ZAIMKA

W dzisiejszej lekcji w dalszym ciągu będziemy się zajmować zaimkami. Oto cztery reguły na zgodę zaimka z podmiotem zdania:

1. Jeśli podmiot połączony jest spójnikami **both ... and**, lub składa się z dwóch lub więcej wyrazów połączonych za pomocą **and**, zaimek odnoszący się do podmiotu musi mieć formę liczby mnogiej.

Both Tom and his sister forgot their promises.

Steve, Richard, and Jeff talked about their stamp collections.

2. Jeśli podmiotem jest jeden z następujących zaimków: **somebody, someone, something, anybody, anyone, anything, nobody, no one, nothing, everybody, everyone, everything**, zaimek odnoszący się do podmiotu powinien mieć formę 3 osoby 1. poj. (he, his, she, her, it, its) odpowiednią dla znaczenia podmiotu w zdaniu.

Everyone who belongs to the Boy Scouts should wear his badge.

3. Jeśli dwa wyrazy połączone są przez **either... or, neither ... nor**, lub **not only ... but also**, zaimek musi się zgadzać z tą częścią wyrażenia, kto rej bliżej stoi:

Neither Steve nor Susan will lend you her car.

Either you or your husband has to show his ID.

Not only the director but also his assistants have lost their jobs.

4. Zaimki odnoszące się do rzeczowników zbiorowych mogą mieć formę pojedynczą lub mnogą, w zależności od tego, jak rzeczownik traktowany jest przez osobę wypowiadającą zdanie:

L. poj. The **class was** arguing about its plans.

L. mn. The **class were** arguing about their plans.

(Zwróćcie uwagę na czasowniki w powyższych zdaniach - to zagadnienie poruszaliśmy już poprzednio).

Ćwiczenie

Podkreście prawidłową formę zaimka:

1. Everyone needs (her, his) own lipstick.
2. Neither June nor her friends apologized for (her, their) blunders.
3. John and Judy called (her, their) boss.
4. You can give her anything that will not lose (its, it) value.
5. Anyone can invite (his, their) wife to our Christmas dinner.
6. Everyone on the baseball team has to do (their, his) morning exercises every day.

7. The jury has decided to give (its, their) verdict.

8. For twenty minutes now the audience have been applauding (its, their) favourite actor.

9. Neither John nor his wife can be responsible for (their, her) words.

10. He was wondering why no one was willing to give him (his, their) address.

K l u c z

1. her, 2. their, 3. their, 4. its, 5. his, 6. his, 7. its, 8. their, 9. her, 10. his.

Opr.

DANUTA KUKULKA

WAŻNA WIADOMOŚĆ DLA RODZICÓW
dzieci od noworodka do 13-stu lat

CHILDREN'S EDUCATION TRUST

Registered Education Savings Plan
(RESP)

- specjalny plan oszczędnościowy dla dzieci (tax shelter)
- pomoże pokryć koszty nauki pomaturalnej na całym świecie

EWA RENSEN

wieloletni konsultant
planów
oszczędnościowych
na edukację

762 - 3442

LECH BEZ STRAT

Odbyla się 5 kolejka w I lidze. Wygrywali faworyci. Nadal bez straty punktu jest Lech Poznań - drużyna zdecydowanie najlepsza w kraju. WYNIKI 5 KOLEJKI I LIGI:

Zawisza B. - Lech P.	0:2
Olimpia P. - Legia W.	1:3
Szombierki B. - Górniki Z.	1:0
Wisła K. - Śląsk W.	5:0
Pogoń Szcz. - GKS K.	1:1
Zagłębie L. - Stal M.	1:1
LKS Ł. - Widzew Ł.	3:3
Siarka T. - Hutnik K.	2:0
Jagiellonia B. - Ruch Ch.	0:3

TABELA:

1. Lech	10	14-2
2. Ruch	8	12-4
3. Widzew	8	9-5
4. Legia	7	9-6
5. LKS	7	10-8
6. Wisła	5	9-5
7. GKS	5	7-5
8. Siarka	5	8-7
9. Stal	5	8-7
10. Zagłębie	5	7-6
11. Hutnik	4	8-6
12. Górnik	4	7-4
13. Śląsk	4	7-12
14. Szombierki	3	4-8
15. Jagiellonia	3	6-11
16. Zawisza	2	4-8
17. Pogoń	2	3-11
18. Olimpia	1	2-13

DETRONIZACJA
SKANDYNAWÓW
WE WROCŁAWIU

46 mistrzem świata na żużlu został Gary Havelock, Anglik, złamał tym samym prawie 10-letnią hegemonię Skandynawów. Mimo to, Duńczycy i Szwedzi zajęli pozostałe sześć z siedmiu pierwszych miejsc. Polak Sławomir Drabik zdobył 10 miejsce. Drabik nie był w żadnym wypadku faworytem i jego 10 pozycja jest miłą niespodzianką dla Polaków - gospodarzy mistrzostw świata na żużlu we Wrocławiu.

Już w pierwszym wyścigu turnieju zaskoczył wszystkich. A najbar-

dziej trzech duńskich rywali. Wygrał start. Kiedy kibice przecierali oczy ze zdumienia widząc zdecydowanie prowadzącego Polaka, zepsuł mu się motocykl. Jeszcze bardziej żalowali tych straconych punktów po drugim starcie Drabika. Było to we wspomnianym już wyścigu ósmym, a właściwie w jego powtórce - za spowodowanie kolizji na torze wykluczony został Szwed Jimmy Nilsen. Polak ponownie był najszybszy w pierwszym łuku i nie oddał prowadzenia aż do mety. Jako jedyny z wszystkich uczestników finału, w bezpośredniej walce na torze, pokonał Gary Hoavelocka! Zwycięstwo Polaka nad zdobywcą mistrzowskiego tytułu było dla nas najsympatyczniejszym momentem tego wieczoru. W dalszych wyścigach Polakowi nie szło już tak dobrze. Gorąco dopinguwany przez wrocławską publiczność powiedział: "Chciałem zrobić trochę więcej. Nie udało się. Przepraszam".

Ekscentrycznie noszący się Havelock (włosy splecione w cienkie warkoczki) ma 23 lata, był już mistrzem Europy juniorów. Startuje w angielskim Bradford i polskiej Stali Gorzów. Lubi szybko jeździć, więc odpowiadają mu starty na polskich torach, które są, jak mówi, "szybkie i wygodne". Anglik jest młody, ale już wszechstronnie doświadczony. Na rok przerwał jego karierę narkotyki, którymi uagresywnieł się przed startem. Teraz mówi, że rzeczą ludzką jest błędzić. Najważniejsze, że zszedł z tej drogi i przeżywa najszybszy dzień w życiu. Swojego ekscentrycznego wyglądu nie przypisuje żadnej filozofii czy umysłowej orientacji. Identyfikuje się tylko z fanami speedwaya.

WYNIKI:

1. Gary Havelock (Anglia) - 14 pkt., 2. Per Jonsson (Szwecja) - 11, 3. Gert Handberg (Dania) - 10, 4. Henrik Gustafsson (Szwecja) - 9, 5. Tommy Knudsen (Dania) - 8, 6. John Jorgensert (Dania) - 8.

Sławomir Drabik zajął 19 miejsce (6 pkt.).

BUBKA RAZ JESZCZE

W Padwie Siergiej Bubka osłodził sobie życie po nieudanym starcie podczas Igrzysk Olimpijskich w Barcelonie. W drugiej próbie skoczył 6,12, bijąc o centymetr dotychczasowy, oczywiście własny, rekord świata z czerwca bieżącego roku. W hali potrafił skoczyć jeszcze o centymetr wyżej.

"Każdy myśli, że to tak łatwe, a ja jestem człowiekiem, a nie maszyną - powiedział o rekordowym skoku dziennikarzom. I dodał, że ponieważ ciężko trenuje, jest przekonany, iż stać go na jeszcze więcej. Może już podczas następnego mitingu?

Schmeichel
bramkarzem roku

Duńczyk Peter Schmeichel został uznany najlepszym bramkarzem świata sezonu 1991/92. W ankiecie Międzynarodowej Federacji Historii i Statystyki Futbolu (FFHS) przeprowadzonej wśród dziennikarzy i ekspertów z całego świata Schmeichel wygrał zdecydowanie, gromadząc 118 pkt. i wyprzedzając drugiego na liście Hiszpana Andoniego Zubizarreta (FC Barcelona) aż o 90 pkt.

25 tysięcy kroków

8333 warta jest każda minuta maratonu nowojorskiego. Pod warunkiem jednak, że zgłaszający się do kasy po specjalną premię przebiegł dystans 42.195 km poniżej dwóch godzin. Dla kobiet limit ten wynosi 2 godz. 15 min. Za poprawienie najlepszego wyniku w historii Etiopczyka Delayneha Densimo - 2:06.50 (z 1988 r.) lub Norweżki Ingrid Kristiansen - 2:21:06 (z 1985 r.) premia w Nowym Jorku wynosi ćwierć miliona dolarów.

Takie będą główne nagrody dla startujących w tym mieście 1 listopada. Rekord Kristiansen jest, zdaniem dyrektora maratonu Freda Lebowia, do poprawienia, choćby przez Szkotkę Liz McColgan lub Rosjankę Olgę Markową. Mniej prawdopodobne wydaje się uzyskanie już w tym roku "futurystycznego"

rezultatu, za który obiecano milionową premię.

Jeden z analityków amerykańskich uważa, że jeśli czołowi maratończycy świata poprawią technikę biegania, mogą jeszcze przed końcem stulecia uzyskać wynik poniżej 2 godzin. "Na trasie maratonu trzeba zrobić 25 tysięcy kroków. Tak więc każdy mały błąd powielany jest 25 tysięcy razy" - mówi specjalista mechaniki ruchu. Jego badania 4500 biegaczy wykazały, że wadliwa mechanika niszczy mięśnie nóg i bioder, powodując zmiany w ścięgnach łączących tkankę mięśniową.

SCHUMACHER
PO RAZ PIERWSZY

Po siedemnastu latach Niemcy mają swojego bohatera Formuły 1. Po dramatycznym wyścigu w deszczu na torze Spa-Francorchamps o Grand Prix Belgii zwyciężył Michael Schumacher jeżdżący na Benettonie. Mistrz Świata Nigel Mansell przyjechał drugi.

Nigel Mansell po treningu zajął pole position. Tuż za nim stanął Michael Schumacher. Start nie był zbyt udany ze strony mistrza świata, ale objął prowadzenie. O kolejności na mecie zadecydowała jednak błyskawiczna zmiana opon w Benettonie Niemca.

"To zwycięstwo zawdzięczam mojemu zespołowi. Bardzo się cieszę, że wreszcie zwyciężyłem. Mało tego, zwyciężyłem bez żadnej pomocy, przy udziale wszystkich zawodników. To się liczy. Niemcy długo czekali na zwycięstwo. Cieszę się, że dokonałem tego właśnie ja".

Rzeczywiście ostatni niemiecki zwycięzca wyścigu Grand Prix to Johan Maas. Wygrał w Grand Prix Hiszpanii w 1975 roku, które obfitowało w wiele wypadków. Tym razem również kilku kierowców wycofało się z wyścigu. Fatalny dzień miała stajnia Ferrari, której zresztą nie widzie się od kilku lat. Winę za wypadek Alesiego ponosi według Włochów Nigel Mansell. "Nigdy bym się nie spodziewał, że Mansell będzie wyprzedzał po zewnętrznej na za-

kręcie, na którym jest miejsce tylko dla jednego. Gdyby nie ten wypadek na pewno stanąłbym na podium" - powiedział rozgoryczony Alesii.

MIESZANKA AGENCYJNA:

W Polanicy-Zdroju dobiegł końca 29 Międzynarodowy Turniej Szachowy - Memorial Akiby Rubinstelna. Zwyciężył ukraiński arcymistrz Oleg Romaniszyn - 8 pkt. (w 11 partiach). Zwycięzca otrzymał 3300 marek oraz kryształowy puchar w kształcie szachowej wieży. Drugie miejsce zajął Wiktor Korcznoj (Szwajcaria) - 7,5 pkt. Za najładniejszą partię fachowcy uznali pojedynek Korcznoja z Romaniszynem w trzeciej rundzie wygrany przez Szwajcara.

Piłkarska przyszłość Diego Maradony jest nadal niejasna. Do końca czerwca 1993 r. Maradona związany jest kontraktem z włoskim klubem pierwszoligowym Napoli, ale

piłkarz wielokrotnie podkreślał, że nie ma zamiaru grać w tym zespole. On i jego menedżer Marcos Franchi robią wszystko, aby rozstać się z Napoli i ułatwić powrót na boiska Maradonie w barwach hiszpańskiej drużyny Sevilla.

Przypomnijmy, że Maradona został zdyskwalifikowany za używanie kokainy na 15 miesięcy i poddany kuracji odwykowej. Futbolista musi stawiać się raz na miesiąc na kontrolę lekarską w Buenos Aires.

Finiszują polscy brydżysty w rozgrywanej we Włoszech w Salsamaggiore olimpiadzie brydżowej. Na 5 rund do końca eliminacji zajmowali drugie miejsce w grupie A za Danią. Z dwóch grup eliminacyjnych do dalszych gier awansują po cztery zespoły.

W Pletarsaari Polska zremisowała w towarzyskim meczu z Finlandią 0:0. Nasz najbliższy rywal w eliminacjach mistrzostw świata - Turcja.

ZAGADKA TYGODNIA

KIM JEST TA MIŁA DZIEWCZYNA Z MEDALAMI SFOTOGRAFIOWANA PRZEZ NAS NA TORONTOŃSKIM LOTNISKU? ROZKŁOSUJEMY PÓŁROCZNĄ PRENUMERATĘ WŚRÓD TYCH KTÓRZY ZGADNĄ

FOTO- GAJA

SENSACJA ARCHEOLOGICZNA W TŁOKOWIE

W 1989 roku Wiesław Górnicki, rolnik ze wsi Tłokowo w gminie Jeziorany w województwie olsztyńskim, postanowił wykopać dla krów wodopój na łące za stodołą. Tak się złożyło, że łąka była niekiedy po byłym polodowcowym jeziorze. Kopiąc wodopój pan Górnicki wykopał kościasty harpun z krzemiennym grotem. Początkowo chciał zbagatelizować znalezisko, ale w końcu oddał je do muzeum regionalnego w Olsztynie. Pracownicy muzeum przekazali harpun do Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie. Tutaj naukowcy pod kierunkiem dr Zofii Sulgostowskiej stwierdzili po szczegółowych badaniach mikroskopowych i rentgenowskich, że harpun był używany do łowienia ryb i pochodzi z okresu borealnego, czyli sprzed ok. 8 tys. lat. Okazało się również, że tego typu harpun po raz pierwszy znaleziono w Polsce (wcześniej podobne znajdowano w niewielkiej ilości w krajach bałtyckich).

Odkrycie na miare stulecia

Dyrektor Instytutu Archeologii i Etnologii PAN prof. dr. Romuald Schild postanowił zaryzykować i rozpocząć prace wykopaliskowe w Tłokowie. Ryzyko polegało na tym, że prace takie kosztują, a harpun mógł przecież znaleźć się w miejscu, w którym wykopał go rolnik - zupełnie

przypadkowo. Od 2 do 28 lipca tego roku archeologowie z Warszawy wykonali 4 wąskie wykopy po 10 metrów, po dwa usytuowane na przeciwnych brzegach torfistej łąki - jeden z nich tuż w pobliżu miejsca znalezienia harpuna. Intuicja nie zawiodła profesora Schilda. "Łup" okazał się obfity. Drewniane rzeźby - idole sprzed 10,5 - 12 lat, resztki pomostów sprzed 9 tys. lat. "Jest to - twierdzi uradowany profesor Schild - jedno z największych odkryć archeologicznych tego stulecia z czasów dawniej nazywanych epoką kamienia łupanego, dziś - paleolitem lub mezolitem".

Dwa pomosty

W pierwszym wykopie, tam gdzie pan Górnicki znalazł harpun, archeologowie wykryli resztki dużych pni brzoźowych, które okazały się fragmentem liczącego około 9 tysięcy lat pomostu, prowadzącego ku środkowi jeziora (według archeologów jezioro, które powstało w tym miejscu jakieś 13-15 tys. lat temu po wycofaniu się lodowca miało rozmiary 40 na 70 metrów). Jest to pierwsza taka konstrukcja nie tylko w Europie, ale i na świecie. W Europie natomiast konstrukcja ta jest pierwszą tak zaawansowaną pod względem technicznym. Jest ona współczesna najstarszemu miastu świata, położonemu w Jordanii Jerycho. Z zachowanych szczątków pomostu

naukowcy szacują, że jego długość wynosiła co najmniej 20 metrów. Pomost ten pozwalał ówczesnym ludziom dostawać się na środek jeziora i łowić ryby oraz nabierać wodę w okresach suszy, gdy jezioro zmniejszało swe rozmiary. Po drugiej stronie jeziora w innym wykopie archeologowie odkryli resztki innego pomostu o zupełnie innej konstrukcji - zbudowanego z desek uzyskanych za pomocą klinów z pni - tzw. dranic. Deski umieszczone były na okorowanych konarach i umocnione zastrzonymi palami. Pomost ten znacznie krótszy od pierwszego mógł służyć do nabierania wody. "Odkrycie to - twierdzi prof. Schild - jest tak ważne, gdyż pokazuje skalę kształtowania środowiska przez społeczeństwa, które dotychczas uznawane były za bardzo prymitywne. Śięgnęliśmy oto namacalnie do okresu rozwoju cywilizacyjnego mało znanego. Takie pomosty - nazwijmy je urządzeniami ośpodarczymi - z tego okresu nie są znane z wykopalisk w Europie".

Drewniane rzeźby-idole

W dwóch innych wykopach w pobliżu pomostów w miejscu dawnej głębi jeziora w warstwie nazywanej młodszym dryasem archeologowie odkryli liczne figurki drewnianych rzeźb-idoli męskich i żeńskich, wykonane z gałązek wierzby lub osiki ze

śladowi krzemiennych narzędzi, którymi je wykonano. Według pierwszych ostrożnych analiz mają one około 10,5 tysiąca lat. Ale mogą liczyć także 12 tys. lat! Niektóre z idoli miały zaznaczone tylko nogi, inne głowę i niewielkie rączki. Jedna z rzeźb ma biust. Idole znacznie różnią się wielkością od kilku milimetrów do 5-7 cm. Na obszarze zaledwie kilku metrów kwadratowych znaleziono ponad 100 figurek, a archeologowie są pewni, że to dopiero część znaleziska.

Laska szamana?

Znaleziono też długą na 1,4 m drewnianą łaskę zwieńczoną prymitywnie wyrzeźbioną głową ludzką z zaznaczoną szyją w spiczastym nakryciu głowy bądź uczesaniu. Na twarzy w miejscu nosa jest wgłębienie, które może świadczyć, że twarz miała nos tyle, że odłamał się bądź odleciał. Wiadomo, że potem podobnych rekwizytów używali plemienni szamani. Laska ta może być stanowić więc własność miejscowego szamana?

Najstarsze miejsce kultu w Polsce

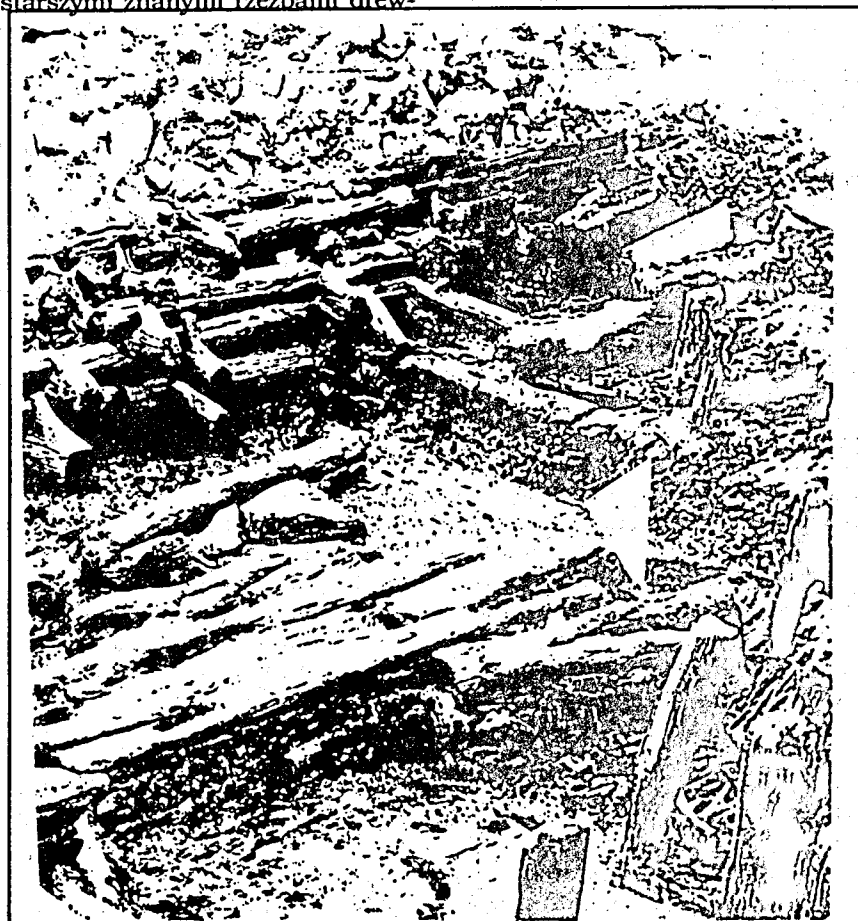
"Wielkość znalezionych obiektów - wotów - utrzymuje prof. Schild - brak innych przedmiotów osadnictwa sugeruje, że było to miejsce kultu". Prawdopodobnie nad brzegiem jeziora odbywały się nieznane nam uroczystości kultowe. Idole były wrzucane do wody z brzegu bądź z pomostów. Liczba wydobytych idoli wskazuje, że obrzędy te odbywały się przez wiele lat. Nie wiadomo kim byli ludzie zbierający się przy jeziorze, ale wiadomo, że w tych czasach tereny obecnej Polski zamieszkiwała ludność wędrowna zbieracko-łowiecka należąca do tzw. kultury świderskiej, której głównym sposobem utrzymania było łowiectwo (renifer był ich główną zwierzyną łowną). Ludzie ci żyli w małych grupach stanowiących klany rodzinne. Ich praktyki religijne pozostają nieznane.

Święte jezioro święte dla nauki światowej

Znaczenie odkrycia polskich archeologów dla nauki światowej trudno przecenić. "Święte" jezioro - to prehistoryczne miejsce kultu - jest jedynym tego rodzaju znaleziskiem na świecie pochodzącym z epoki kamienia łupanego. Do chwili odkryć w Tłokowie nie były znane drewniane przedstawienia antropomorficzne (o ludzkich kształtach) wcześniejsze niż około 5 tysięcy lat p.n.e. Nie oznacza to, że nie rzeźbione w drzewie, gdyż prymitywna rzeźba znana jest w kulturze ludzkiej od około 30 tysięcy lat. Oznacza to jedynie, że drewnianym rzeźbom z Tłokowa "udało" się dotrzeć do naszych czasów i są obecnie najstarszymi znanymi rzeźbami drev-

nianymi na świecie. Dlaczego się zachowały? Leżały w ziemi bogatej w węglan wapnia likwidującego kwaśne roztwory niszczące substancje organiczne i były stale przesłaknięte wodą, co uniemożliwiało dostęp tlenowych bakterii powodujących rozkład. Już dziś można powiedzieć, że odkrycie polskich archeologów objawiło nam słabo do tej pory znany wymiar duchowy ludzi z epoki kamienia łupanego. Życie to już wówczas było duchowo bardziej skomplikowane niż obecnie się zakłada. "Nigdy dotychczas - mówi profesor Schild - nie odkryto tak ewidentnego miejsca kultu. Waga znaleziska jest tak duża, że do Tłokowa zjadą naukowcy z różnych krajów. Dzięki nowoczesnemu sprzętowi można będzie ustalić m.in. przez ile lat, a nawet w jakiej porze roku nad jeziorem odbywały się uroczystości".

Opracowała:
J.DOWBÓR

NIE WSZYSTKO CO ZJESZ - STRAWISZ

Dobre trawienie zależy od wielu czynników

Często spotykamy się ze stwierdzeniem, że najważniejszy w prawidłowym odżywianiu jest pokarm, który spożywamy. Stwierdzenie takie jest słuszne, ale nieścisłe. Istotne jest w jakim stopniu pokarm jest przyswajany przez organizm. Innymi słowy, nawet jeśli dieta jest prawidłowa, ale są problemy z absorpcją pokarmów organizm nie otrzymuje tych wszystkich składników odżywczych jakie powinien. Może się wydawać, że wysoka jakość produktów pokarmowych daje gwarancję na przyswojenie wszystkich składników odżywczych w nich zawartych, niestety w wielu przypadkach tak nie jest. Aby podstawowe produkty odżywcze takie jak białko, tłuszcze, węglowodany były prawidłowo absorbowane musi się odbyć pełny proces trawienia. Rozpoczyna się on już w jamie ustnej, a kończy w jelicie grubym. Na całej długości przewodu pokarmowego, poszczególne narządy, a przede wszystkim żołądek, wątroba, woreczek żółciowy, trzustka i jelita produkują enzymy i kwasy, które rozkładają pokarm na łatwiej przyswajalne elementy. Następnie produkty rozpadu wydalone są na zewnątrz. Procesy trawienia odbywają się we wszystkich odcinkach przewodu pokarmowego.

Osoby starsze, lub osoby o niskim poziomie kwasu żołądkowego i osoby z niedoborami enzymów trawiennych mają trudności z trawieniem białka, trudności z trawieniem jak i przyswajaniem tłuszczów występują u osób z niedomogą pęcherzyka żółciowego. Osoby te mają trudności z przyswajaniem tłuszczów, a szczególnie niezbędnych kwasów tłuszczowych, takich jak linoleic acid, które to kwasy, podob-

nie jak witaminy i minerały, muszą być dostarczane do organizmu. Zaburzenia trawienne tłuszczów mogą prowadzić nie tylko do słabszego przyswajania niezbędnych kwasów tłuszczowych (EFA - skrót Essential Fatty Acids), ale również witamin rozpuszczalnych w tłuszczach, takich jak beta-karoten, witaminy A, oraz E.

Zaburzenia trawienia prowadzą do problemów ze strony przewodu pokarmowego. Nie przyswojone składniki odżywcze stają się dobrą pożywką dla fermentujących bakterii wywołując objawy takie jak: wzdęcia, odbijania lub bóle brzucha. Mechanizm trawienia, aby mógł pracować wymaga całego kompleksu pokarmów, a szczególnie zawartości w nich włókniaka. Włókniak dostępny w owocach, jarzynach, ziarnach ułatwia trawienie, przesuwając pokarm w przewodzie pokarmowym. Produkty zwierzęce, takie jak mięso, produkty mleczne nie zawierają włókniaka. Osoby, których dieta jest wysoko białkowa, składająca się głównie z mięsa skazują się częściej na zaparcia, są bardziej skłonni do chorób przewodu pokarmowego takich jak rak jelit, stany zapalne przewodu pokarmowego, gdyż produkty przemiany materii, zalegają w przewodzie pokarmowym, zamiast być wydalone.

Dieta niska w tłuszcze, o dużej zawartości włókniaka, zbalansowana w składniki odżywcze takie jak cynk, witamina E, A oraz kwas pantotenyowy pomagają utrzymać zdrową błonę śluzową jelit. Komórki, które wyszczepiają przewód pokarmowy regenerują się co dwa tygodnie, dlatego odpowiednio bogata dieta jest niezbędna

do zapewnienia odnawiania się komórek.

Istnieje kilka zasad, których należy przestrzegać, aby zapewnić układowi trawiennemu prawidłowe funkcjonowanie:

- Jeść mniejsze posiłki, nie przejadać się, szczególnie przed snem. Procesy trawienne w organizmie człowieka są znacznie wolniejsze podczas snu, co prowadzi do pozostawienia pokarmów przez dłuższy czas w żołądku.

- Unikać pokarmów, które są bogate w tłuszcze i białka. Tłuszcz jest szczególnie trudny do trawienia i absorpcji dla osób z zaburzeniami wydzielania żółci.

- Jeść świeże owoce, pić soki jarzynowe, które zawierają łatwo przyswajalne składniki odżywcze.

- Zwiększyć zawartość w diecie produktów bogatych w rozpuszczalny jak i nierozpuszczalny włókniak. Pszenica, kukurydza, kasza zawierają nierozpuszczalny włókniak, podczas gdy rozpuszczalny włókniak znajduje się między innymi w owsie oraz owocach takich jak jabłka.

- Pić należy duże ilości płynów, unikając alkoholu, kawy, które mają niepożądany efekt na funkcje trawienne.

- Unikać produktów, co do których wiemy, że jesteśmy na nie uczuleni lub wrażliwi. Mogą to być produkty mleczne zawierające laktozę (cukier zawarty w mleku). Mogą to być również produkty ziarniste zawierające gluten, jak np. pszenica, lub produkty o dużej zawartości fruktozy.

Produkty te u niektórych osób mogą spowodować biegunkę lub inne dolegliwości ze strony układu trawiennego.

Dobre, prawidłowe odżywianie zależy od szeregu czynników, od prawidłowego wydzielania soku żołądkowego, enzymów trzustki, wydzielania żółci, jak również obecności zdrowych bakterii przewodu pokarmowego współpracujących w celu lepszego procesu przyswajania oraz trawienia produktów odżywczych.

DR. LIDIA DOBOSZ
TEL. 534-6527

POZIOMO: 1 — republika w pld-wsch. Alryce • 2 — tam też można podziwiać gwiazdy • 3 — glos niektórych dużych zwierząt • 4 — występ na scenie na zmianę z drugim aktorem • 5 — pocucie umiaru, delikatność • 6 — produkt destylacji smoly pogazowej stosowany jako rozpuszczalnik i surowiec chemiczny • 7 — na rysunku: krewniaczka krurowalych występująca na wschód od Łaby (dwa wyrazy) • 8 — archipelag portugalski na Atlantyku • 9 — np. cholera • 10 — określony teren, obszar • 11 — transportowanie osób lub ładunków • 12 — komfortowy hotelowy • 13 — mały, jasowy szczekacz • 14 — elektroda dodatnia • 15 — stał na czele wyprawy po złote runo • 16 — stolica Jordanii • 17 — stał stopowa o zawartości ok. 35 proc. niklu • 18 — jeden ze zmysłów • 19 — nauka o moralności • 20 — wyrzekanie się wszelkich przyjemności w celu osiągnięcia doskonałości wewnętrznej • 21 — duży ozdobny puchar (XVI—XVII w.) • 22 — zdobywca nagrody za wybitne osiągnięcia • 23 — ze Szwajcarii — przez Austrię i RFN — płynię do Dunaju • 24 — ryba słodkowodna • 25 — dawniej worek podróżny, torba • 26 — jeden, dwa... • 27 — duża antylopa kształtem głowy przypominająca krowę • 28 — też może uderzyć do głowy • 29 — „as” tenisisty • 30 — telewizyjna

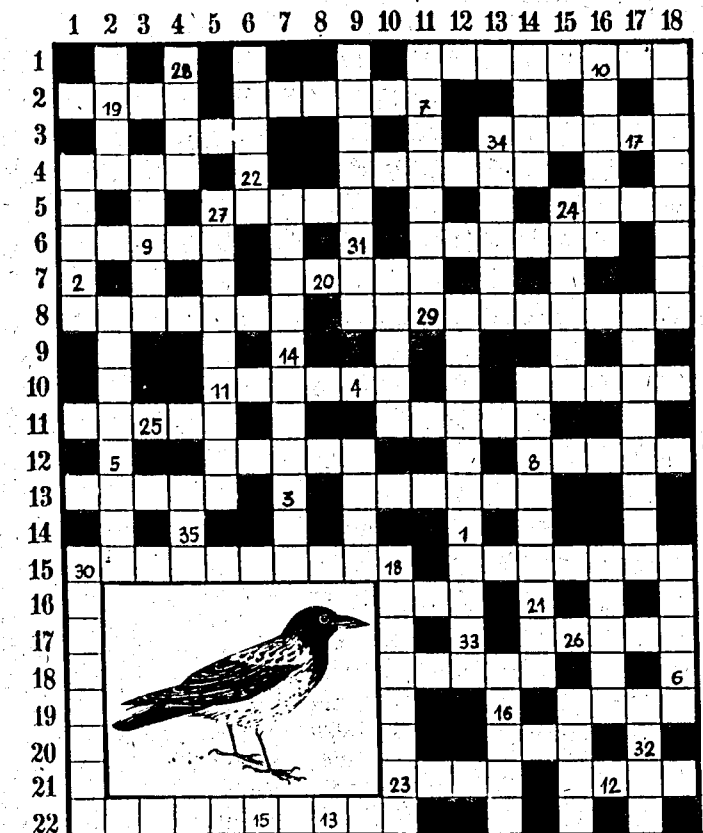
PIONOWO: 1 — obieżyświat, wędrowiec • 2 — odbicie się pocisku lub piłki od jakiegoś przedmiotu, powodujące zmianę kierunku lotu • 3 — „z makiem” czyli nic • 4 — wszy, pluskwy, karaluchy • 5 — rodzaj osłony ze szkła • 6 — zapewnia stłokom bezpieczny posłój • 7 — może być prosty, rozwarły itd. • 8 — zakład produkcyjny • 9 — imię wybitnego polskiego folklorysty, etnografa i kompozytora (1814—90) • 10 — samolot z silnikiem działającym na zasadzie reakcji wywieranej przez strumień gazów spalinowych • 11 — kaprys, zachcianka • 12 — skała podwodna znajdująca się na małej głębokości • 13 — przybytek sztuki dla melomani • 14 — leży nad Wisłą (woj. wrocławskie) • 15 — nie tylko statek może na niej osiąść • 16 — powinien świadczyć usługi dla ludności • 17 — akt prawny wydany przez Radę Państwa między sesjami Sejmu • 18 — energia, siła vitalna • 19 — służy do lamowania krwi (po gojeniu) • 20 — kraina historyczna w południowej Hiszpanii • 21 — imieniny może obchodzić z Izabelą • 22 — farba wodna dla kreślarza • 23 — monarchia nad Morzem Północnym • 24 — zamek błyskawiczny • 25 — elekt. przekroczenia założeń planu produkcji • 26 — takie niby nic a może wiele znaczyć • 27 — minerał występujący w złożach solnych stosowany głównie jako nawóz potasowy • 28 — znane nie tylko z labiryntu małuchów • 29 —

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI POLEGA NA ODGADNIĘCIU HASŁA, na które składają się litery oznaczone liczbami umieszczonymi w prawym dolnym rogu niektórych kretek.

Rozwiązanie
z poprzedniego numeru

**ZA LATA
ZBIERAJ NA ZIMĘ**

KRZYŻÓWKA

Najstarsze Polonijne Biuro
Pomocy Imigracyjnej
Lech W. Prusinski
Magister Praw,
Długoletni kierownik Rządowego
Biuro Pomocy Imigrantom.

Załatwianie stałego pobytu, wiz turystycznych,
sponsorowanie, imigracja do USA, wypełnianie
formularzy imigracyjnych, indywidualny serwis.
Bezpłatne porady we wtorek 12:00 - 19:00.
Prosimy o telefoniczne ustalanie wizyt.

Prowadzenie Wszelkich Spraw w Polsce

- sprawy podatkowe ■ sprawy spadkowe
- inne sprawy cywilne i administracyjne
- sporządzanie umów, podań, pozwów i innych pism.

**OFERUJEMY NAJLEPSZĄ OPIEKĘ PRAWNĄ
WE WSZYSTKICH SPRAWACH W POLSCE**
194 Garden Avenue, Toronto, Ont. M6R 1H7
TEL. (416) 588-1659

Horoskop tygodnia

2 - 8 września

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Spotkanie w gronie życzliwych Ci osób. Może nawet jakaś miła niespodzianka? Kilka rozmów, przeprowadzonych z tej okazji da Ci dużo do myślenia. Szczególnie jedna sprawa obudzi na nowo Twoje, już zarzucone, nadzieje i zamierzenia. Nie da się w tych dniach ominąć nadprogramowych wydatków, ale nie doprowadzi Cię to do bankructwa. Miły znak - Lew, unikaj Wagi. Dzień - piątek, liczba - 5.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Usłyszysz w tych dniach miłe słowa ze strony osób, na których zdaniu Ci zależy. Ta przyjemność wydatnie poprawi Twój nastrój, a nawet zdoła podnieść Cię do energiczniejszego działania. Warto bowiem udowodnić, że głoszone pochwały mają konkretne pokrycie. Dzieci wreszcie wdrożyły się w rytm obowiązków po wakacjach. Znak przyjazny - Bliźnięta, unikaj Koziorożca. Dzień - środa, liczba - 4.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Ruch, zabieganie, dużo pilnych i dość ważnych spraw. Okazja ku temu będzie istotna na tyle, że Twoja nerwowa kizantina okaże się w pełni uzasadniona. Rozmowa z kimś rzadko widywanym, a ważnym, może być bogata w efekty? Zadbaj o zdrowie i samopoczucie, mniej wagi przykładając do zbawienia świata całego. Znak miły - Ryby, unikaj Wagi. Dzień - wtorek, liczba - 8.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Atmosfera oczekiwania na dalszy bieg spraw, którym poświęcasz uwagę już od jakiegoś czasu. W tych dniach najpewniej dotrzesz do finału. Da Ci to nie małą satysfakcję. Ale rywalizacja z kimś równie zainteresowanym sprawą jak Ty trwać będzie nadal. Znak miły - Skorpion, unikaj Wodnika. Dzień - niedziela, liczba - 2.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Zbliża się okres pewnych zmian, dość zasadniczych w niektórych polach Twego działania. Odczujesz trochę tremy, a także moment niewiary we własne siły. Na szczęście nie potrwa to długo. Zaraz potem rzucisz się z nową energią w sam środek ważnych spraw. Dobra passa życiowa. Znak życzliwy - Strzelec, unikaj Panny. Dzień - piątek, liczba - 6.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Wysłuchasz pochwał, które nie zawsze wydadzą Ci się w pełni szczere. Nie zwracaj sobie głowy takim podejrzeniem. Ten, z którego zdaniem się liczysz, powie Ci prawdę. Stwórz mu tylko odpowiednią okazję. Spotkanie, na które w tych dniach dostaniesz zaproszenie powinno być udane, więc nie odmawiaj udziału. Znak miły - Lew, unikaj Raka. Dzień - sobota, liczba - 3.

WAGA: 23 września - 23 października
Nowe twarze, nowe tematy do rozmowy. Ruch w starych sprawach. Tak najpewniej będzie wyglądał ten tydzień. Trzeba będzie uważać, żeby zdażyć tam, gdzie Twoja obecność jest rzeczywiście potrzebna, a zrobić unik wówczas, gdy sytuacja Ci nie w smak. A może tak się zdarzyć. Uroczystości rodzinne w podniosłej i uroczystej atmosferze. Znak miły - Bliźnięta, unikaj Ryb. Dzień - środa, liczba - 4.

SKORPION: 24 październik - 22 listopada
Bieg niektórych spraw trochę zawlezione. Twoje oczekiwania. Spróbuj nie okazywać swoich przeżyć. Zwróć uwagę na długim czasie sytuacja się trochę unormuje i powoli wyjdiesz na swoje. Warto poświęcić czas i energię, bo sprawy, z którymi się zetkniesz będą miały duży ciężar gatunkowy. Znak sprzyjający - Baran, unikaj Wagi. Dzień - poniedziałek, liczba - 4.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Sprawy tego tygodnia ułożą się dość skomplikowanie. Potrzebne z Twojej strony będą takt i bardzo delikatne postępowanie. Nawet drobne uchybienie od przyjętych norm czy niedostrzeżenie na czas zmiany atmosfery mogą mieć poważne skutki związane z długo wlokącymi się kłopotami. Znak przychylny - Koziorożec, unikaj Raka. Dzień - sobota, liczba - 7.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Niektóre zdarzenia, nawet drobne, uświadomią Ci problemy dotyczące mało zrozumiałe. Po prostu - jakaś nowa sytuacja otworzy Ci na coś oczy. Inaczej zaczniesz traktować sprawy dotyczące istotne, a teraz już nie tak ważnej Niespodzianką będzie krótki, ale interesujący wyjazd. Znak życzliwy - Waga, unikaj Byka. Dzień - wtorek, liczba - 5.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Miłe spotkanie będzie ozdobą tego tygodnia. Jest szansa, że staniesz się ozdobą towarzystwa. Warto dobrze przygotować się do tej roli. Rywalizacja z kimś dobrze znanym nie powinna doprowadzić do splecia. Trzymaj więc nerwy w takich okolicznościach na wodzy. Zdrowie dopisze. Finanse lekko powyżej normy. Znak miły - Bliźnięta, unikaj Ryb. Dzień - wtorek, liczba - 5.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Napięta sytuacja. Nie komplikuj jej dodatkowo. Zwróć uwagę na szanse na szybkie uspokojenie się tego wzburzonego morza. Rozmowa z kimś życzliwym dużo Ci da. I w tę stronę zwróć swoją uwagę. Przelewać się nie będzie, ale na brak pieniędzy narzekać nie możesz. Znak miły - Waga, unikaj Raka. Twój dzień - niedziela, liczba - 4.

CENTRUM POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM POLISH IMMIGRANT AID SERVICES

affiliowane przy Kongresie
Polonii Kanadyjskiej
206 Beverley Street, Toronto,
Ontario M5T 1Z3

USŁUGI DLA IMIGRANTÓW OBEJMUJĄ:

- grupowe sesje orientacyjne dla nowo przybyłych imigrantów - wtorki o godz. 13.00,
- pomoc w zakresie prawa imigracyjnego, rodzinnego, lokalowego, prawa pracy oraz rejestracji "small business". Uwierzytelnianie dokumentów oraz oświadczeń koniecznych do otrzymania licencji zawodowych,
- pomoc w załatwianiu formalności w urzędach kanadyjskich,

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212

Dr. JOLANTA JASTRZĘBSKA

LEKARZ OGÓLNY

- Choroby skóry
- Choroby dzieci

Przyjmuje w niedzielną
porę w g. 10 - 18,
toronto, srody, piatki
w g. 10 - 20,
w soboty w g. 9 - 13
(Pierwsza i trzecia sobota
miesiąca gabinet nieczynny)

TEL. 588 7878
2333 Dundas St. W. 404

If You're
ambitious, trustworthy and
would like to earn TOP PAY
salary in the comfort of Your
own home, don't delay. Send
today for free information
package.
Please enclose \$2.00
for postal services+stamp.
Limited time offer.
HOMEWORERS DIRECT
MARKETING
P.O. Box 97005
• Toronto, Ont. M6R 3B3

ARNOLD PENK

GOLD MASTER SALESMAN

PONTIAC, BUICK, CADILLAC & GMC TRUCKS

SALES & LEASING
NISKIE OPROCENTOWANIE
lub RABAT

ARNOLD PENK przedstawiciel firmy General Motors istniejącej od 1922 roku, oferuje Państwu szeroki wybór nowych i używanych samochodów.

- Pełna gwarancja fabryczna na samochody GM
- Bezpłatna gwarancja antykorozyjna na okres sześciu lat.

- ARNOLD PENK specjalizuje się w sprzedaży samochodów i finansowaniu pożyczek od dwudziestu lat.
- Jest jednym z najlepszych w tej dziedzinie na terenie Kanady.
- Znany również jako społecznik, pomaga swoim Klientom w trudnych sytuacjach.
- Załatwia sprzedaż, pożyczkę oraz oferuje pomoc w znalezieniu ubezpieczenia.
- Osobista opieka ARNOLDA PENKA przez cały okres posiadania auta.
- PENK gwarantuje najlepsze warunki kupna.

PAMIĘTAJ! ZAKUP SAMOCHODU JEST POWAŻNĄ TRANSAKCJĄ,
TRZEBA WIEDZIEĆ KOMU MOŻNA ZAUFAC.
DOŚWIADCZENIE, WIEDZA I UCZCIWOŚĆ JEST PODSTAWĄ
BIZNESU ARNOLDA PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 771-0688,
podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto Ont. (przy College St.)

Zbigniew Obrębski Artysta-fotograf.
Wykonuje na zamówienie zdjęcia portretowe oraz ślubne
tel (416) 694-3792

PolBiz
BUSINESS WITH POLAND NEWSLETTER

IMPORT • EXPORT • INWESTYCJE W POLSKĘ
Na zamówienie publikujemy ogłoszenia o
poszukiwaniu i cenie o adresy o kwalifikacji
cyfry o daty o upłata o ceny

Interesujesz się biznesem w Polsce?

Wydajemy PolBiz miesięczny magazyn
niezbędny dla każdego
zainteresowanego tym tematem.

Numer z zeszłego miesiąca wysyłamy bezpłatnie
Bieżące numery dostępne są przez prenumeratę lub bezpośrednio w:

TORONTO	Quality Sausage (Roncesvalles) tel. 533-7054
Master Printing Inc. tel. 761-9659	MISSISSAUGA
Głos Polski tel. 533-9460	Mazowsze Meats & Deli tel. 897-9647
Roncesvalles Bakery tel. 535-7143	Krakow Delicatessen tel. 897-0694
Polimex tel. 537-7914	SCARBOROUGH
Gazeta tel. 531-3230	Polka Delicatessen tel. 289-0379

W celu zamówienia prenumeraty lub darmowego numeru napisz lub zadzwoń do redakcji
MASTER PRINTING INC. 2965 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1Z2
Tel. (416) 761-9659 Fax (416) 761-1933

TLUMACZENIA Z 9 JĘZYKÓW

Shabank
communications

Maciej Syrokomla
255-5691
Fax 251-8236
2559 Lakeshore Blvd. W. ste. 40

ANKA
Anka Czudec
photographer
2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

183 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT.
TEL. (416) 531-4647 Fax: 531-2396

- ☐ ZAPROSZENIA
- ☐ WIZY
- ☐ WYMIANA PASZPORTÓW
- ☐ UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
- ☐ BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

UBEZPIECZENIA NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE SKLEPY

HUMBERVIEW TRAVEL

183 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT.
TEL. (416) 588-0039 Fax: 531-2396

AUTHORIZED
DEALER

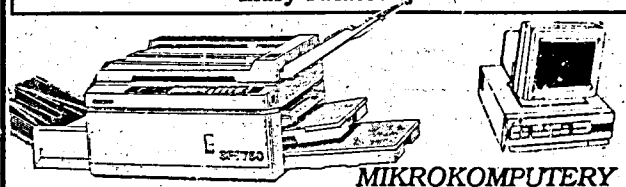
LOT
POLSKIE LINIE LOTNICZE POLSKA AIRLINES

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

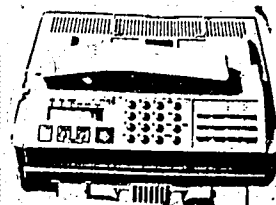
Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do
Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny
klasy światowej

MIKROKOMPUTERY

KOPIARKI

- możliwość kupowania
na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna
na wszystkie artykuły

SHARP FAXY

Nowi właściciele - wspaniała obsługa

STEFANIA GAMBAL HALINA GŁOWCKI SESAME PASTRY

Posiadamy smaczne i tanie wyroby
cukiernicze (m.in. pączki, wszelkiego
rodzaju ciasteczka, mazurki, pierniki,
serniki, drożdżówki, itp., jak również
gołąbki, patyczki, naleśniki.

Wypiekamy polski chleb
na naturalnym zakwasie.

2783 Lakeshore Blvd. W.
Toronto, Ont. M8V 1H4
TEL. 259-0966

CARAVAN VIDEO & CONVENIENCE STORE

Jacek i Anna Szkolak
zapraszają

do wypożyczalni filmów.

Mamy najnowsze filmy, ponad 400 polskich
i 3 tysiące angielskich, BETA, V.H.S., Nintendo.

U nas też kupisz polskie gazety.
ETOBICOKE, 5241 Dundas St. West
(w pobliżu przystanku metra na Kipling)
TEL. 234-5915

"PANI JADWIGA"

Polski

Program Radiowy

1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247

Wiadomości, publicystyka, muzyka

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. ANDRZEJ BOGUCKI

ANDRZEJ KOZIARSKI

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich
i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców
(pród lub tył) + części \$49.99

Wymiana oleju + filtra
(do 5 litrów oleju) \$24.99

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów
- obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

MAZDA

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadzwoń
o silnik - używając

FORTE

NAJBARDZIEJ ZNANA
WŚRÓD POLAKÓW
W KANADZIE

Dzięki darowi intuicji
pomocze Ci w rozwiązaniu
Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość
• teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

NR 245 •
2 - 8 WRZEŚNIA 92

KAPITAŁNE REMONTY SILNIKÓW

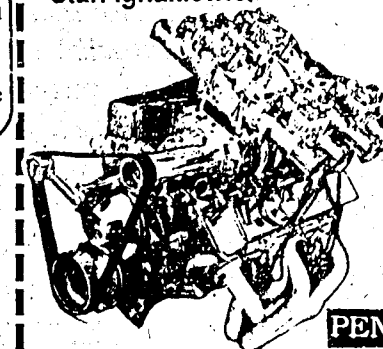
wraz z pełnym instalowaniem
objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz

30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowych i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

ROYAL LEPAGE 227 Vodden Str.
BRAMPTON, L6V 1N2
ROYAL LEPAGE REAL ESTATE SERVICES LTD., REALTOR

DANUTA MAJEWSKA

Sales Representative
Bezplatna porada i wycena domów
Dzwon:
biuro 457-5800;
dom 792-0866

Atrakcyjne oferty MATRYMONIALNE.
Dla osób: z i bez pobytu zaległego.
Komputerowy dobór partnerów. EUROPA, USA, CAN.
Gwarantowany kontakt z pięcioma osobami
odpowiadającymi Twoim wymaganiom!
Bez szansy na pobyt stały i normalne życie?
Send brief info-offer, picture and \$5 to:
POLON
PO Box 1022
KIT 1P3 OTTAWA ONT.
CANADA

... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-1408

adwokat
KRZYSZTOF PREOBRAŻEŃSKI
dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur

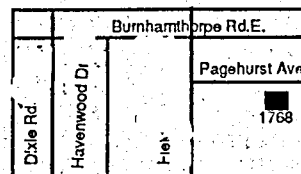
CENY KONKURENCYJNE

**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS
&
DELICATESSEN
LTD.**

INCOME TAX CONSULTANT

Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów Podatkowych
CZESŁAW KĘPA

1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Prowadzi jedną z najdłuższych istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołań do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, całoroczne konsultacje z prawa podatkowego.

DR. M.J. CELIŃSKI

Registered Psychologist

Usługi w języku polskim.

Badania powypadkowe dla sądu (urazy głowy, zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychosomatyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie, leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą)
Badania inteligencji dzieci i dorosłych

TEL. 226-6397

344 Sheppard Ave. East. Willowdale, Ont. M2N 3B4

TANIO, DOBRZE I SZYBKO
uzyskasz prawo jazdy dzwoniąc
TEL. 769-1280 lub 259-9233

AMICO
DRIVING SCHOOL

Video Digital Conversion

Pal Secam NTSC

Przegrywanie taśm video ze wszystkich systemów świata
na system amerykański i odwrotnie z taśm VHS i video B.

\$ 10 za 1 godz., 3 godz. \$ 25

Przegrywanie filmów 8 mm na video, \$1 za min.

Wysoka jak ótkie terminy.

614 - 0953

Codziennie 17.00 do 21.00, sobota 10.00 do 20.00

JERZY SZEMPLIŃSKI

Insurance Broker

DO YOU
KNOW?
We are
the biggest
life insurance
company
in Canada
by asset size...

- Ubezpieczenia na życie, biznesu, chorobowe i wypadkowe, dentystyczne
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Dożywotnie renty i emerytury RRIF
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Fundusze inwestycyjne 100% gwarantowane
- Ubezpieczenia dla odwiedzających oraz podróżujących poza Kanadę

TEL.: 848-1250, FAX: 897-1862

NEW YORK LIFE

INSURANCE COMPANY

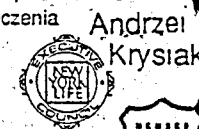
2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić

Biuro: 226-6515 Dom: 858-0129

Andrzej
Krysiak

Mutual of Omaha Insurance Company

na życie • biznesu
UBEZPIECZENIA dla odwiedzających
w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

METRO TORONTO

Sprzedaż - kupno -
wynajem domów, interesów
i apartamentów.

Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK**

TEL. biuro: 536-5000, dom: 247-2658

Umożliwiam zakup domu przy 5% wpłaty, hipoteki 6,5% na 1 rok
i 8,75% na 5 lat. Zwrot kosztów Land Transfer Tax dla kupujących
pierwszą nieruchomość.

- Polska dzielnica - wolno stojący legalny 5-mieszkaniowy budynek z możliwością wykończenia 2 dodatkowych mieszkań. Musi być sprzedany, tylko \$245,000.
- Mississauga - 4-sypialniowy townhouse, cena \$159,000.
- Centrum Toronto - znakomity "fast food", tylko \$43,000.
- Georgian Bay - przepiękna działka budowlana w drugiej linii od wody. "Power of sale", tylko \$39,000.
- Huntville Ontario - super okazja dla myśliwych, 5 akrów lasu z prawie wykończonym domem, blisko jeziora Dow Lake. \$68,000.
- Mississauga - 5-sypialniowe condominium, 7 tys. wpłaty.
- Scarb/Eglinton - 3-sypialniowe condo. \$139,000.
- OKAZJA - TYLKO \$99,000 za townhouse w idealnym stanie (Rexdale).
- Centrum Toronto - 3-mieszk. dom, prywatny zajazd, działka 30x148, cena \$219,000.
- Polska dzielnica - znakomite wykończony dom do zamieszkania od zaraz, \$199,000.
- Mississauga - apartamenty już od 70 tys. przy minimalnej wpłacie 5%, koszt spłaty \$560,00 (+ maintenance i podatek). Dlaczego płacić komuś za wynajem, jeżeli można płacić sobie?
- Mieszkania 1-sypialniowe (rejon Lakeshore) do wynajęcia od zaraz - \$600 miesięcznie.
- Do wynajęcia w dobrym miejscu na Lakeshore Blvd. W. miejsce na sklep, 3500 sq ft + basement, tylko \$1500 miesięcznie.

Biuro Podróży SAVE-O-WAY

Overseas Services
A division of 887421 Ontario Ltd.
World Wide Travel

331 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ont., Canada M6R 2M8

Tel. (416) 532-3042, 532-3794

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła
regularnie kontenery z paczkami do Polski

Save-O-Way jako autoryzowany przedstawiciel Pekao wysyła
sprawnie pieniądze na konta, owoce cytrusowe, lekarstwa,
paczki żywnościowe, samochody, maszyny rolnicze, itp.

Lista terenowych przedstawicieli Save-O-Way

Oshawa, Ont.
Barbara Rzeźniczek
869 Capri Court
Tel. 435-0600

Dana Parcel
55 Thornhill Dr.
Guelph, Ont.
Tel. 836-4672

St. Catharines Ont.
St. Joseph's Bakery
53 Facer St.
Tel. 937-4411

p. Aukja
160 Wilkinson Rd.
Unit 36
Brampton
Tel. 452-0485

Big Win Centre
Lottery Headquarters
760 Brant Street
Burlington, Ont.
Tel. 639-7547

European
Sausage Deli
Lidia Piskiewicz
92 Halsey Ave., Toronto
Tel. 755-4221

Cargo do Polski

Bezpłatny codzienny odbiór
paczek z domu klienta

Paczki do Polski

Bilety lotnicze do Polski i innych
krajów

- Przeloty czarterowe do Polski samolotami LOT
- Zaproszenia i najtańsze ubezpieczenia dla osób odwiedzających Kanadę
- Wysyłka samochodów
- Słoneczne wakacje w ciepłych krajach

PRACA

POTRZEBNA dochodząca pani do opieki nad 4-letnią dziewczynką oraz do gotowania i sprzątanía domu. TEL. 860-3815 lub 881-0888

245-247
POTRZEBNA kobieta do opieki nad trzema dziewczynkami (7 lat i bliźniaczki 5 lat, pół dnia w szkole) i lekkiej pracy domowej, z zamieszkaniem lub dochodząco, okolica Islington i Dixon. TEL. 241-9951

245-247
SERDECZNA opiekunka do grzecznej 2 1/2-letniego chłopca, niepaląca, lekkie prace domowe, okolica Bathurst i St. Clair. TEL. 658-6222 lub wiadomość na maszynie.

245-247
POTRZEBNA pani do prowadzenia domu z zamieszkaniem. TEL. 731-7809

245-247
PANI w średnim wieku ze znajomością jęz. rosyjskiego zaopiekuje się dzieckiem lub osobą starszą. TEL. 453-3062

245-247
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, Mississauga. TEL. 615-9520 Małgorzata

245-247
PODEJME pracę od zaraz z zamieszkaniem, najchętniej Mississauga lub w okolicy; bawienie dzieci, prowadzenie domu, opieka nad zwierzętami, itp. TEL. 507-8827

245-247
PODEJME pracę u osoby niepełnosprawnej, umię sprzątać, przyrządzać posiłki, mówię po polsku, rosyjsku, ukraińsku. TEL. 368-3206 Stanisław

245-247
POTRZEBNA pani (50 lat lub powyżej) do opieki nad 8-miesięcznym chłopcem, 5 dni w tygodniu od 8:30 rano do 6:00 po poł. Okolice Dundas i Dixie, Mississauga, od 17 sierpnia br. Proszę dzwonić pomiędzy 7:00 p.m. i 10:00 p.m. TEL. 897-2275

243-245
POSZUKUJĘ panią, odpowiedzialną, niepalącą do opieki nad dziećmi w dni: poniedziałek, wtorek i czwartek, okolica Scarborough (St. Clair - Kingston Rd.). TEL. 265-0784

243-245
POSZUKUJĘ do 6-letniego dziecka kobiety dochodzącej w okolicy Royal York i Lawrence. TEL. 240-1711 (między 7:00 i 8:00 wiecz.).

243-245
POSZUKUJĘ pracy na stacji benzynowej. Posiadam odpowiednie doświadczenie z Polski i z Austrii. TEL. 285-8691 wiadomość na maszynie. Bogdan.

244-246
KRAWCOWA, SIN, angielski, szuka pracy. TEL. 699-5060

244-246
PIELEGNIARKA z wieloletnim doświadczeniem z Polski, SIN, kanadyjskie prawo jazdy, słaba znajomość angielskiego - szuka pracy. TEL. 242-9962 Lidia.

244-246
POSZUKUJĘ pani do opieki nad dziećmi i do prac domowych od 1 września z zamieszkaniem, okolica Centre Str. i Bathurst. TEL. 738-4238 lub 635-7098

243-245
SPOSÓB na dzisiejszą ekonomię i możliwość zarobienia dodatkowych pieniędzy dla ludzi z inwencją. Stała praca wymagana. TEL. 445-9445

243-245
POSZUKUJĘ organistę i perkusistę z własnym sprzętem do grania w zespole muzycznym. Zgłoszenia kierować proszę po g. 9:00 wieczorem. TEL. 270-6521 Zbyszek

POTRZEBNA odpowiedzialna kobieta do opieki nad dwójką dzieci bez zamieszkania. Okolice Burnhamthorpe i Hurontario. TEL. 276-2639 pog. 17

244-246
POTRZEBNA dochodząca pani w średnim wieku do 3 1/2-letniej dziewczynki. Godz. 7 rano do 4 po poł. TEL. 769-9630

244-246
DOCHODZĄCA pani w średnim wieku do 1 1/2-letniego dziecka i lekkich prac domowych - potrzebna. Okolice Markham i Eglinton. TEL. 267-1827 po godz. 18.

244-246
LOOKING for live in lady, no smoking. TEL. 737-9372

244-246
POTRZEBNY doświadczony rzemieślnik do paździerzni. Konieczność przeniesienia do innej prowincji. TEL. 244-1422

244-246
POTRZEBNE są osoby (na part time) do sprzątanía w Toronto. TEL. 751-4827 w godz. 12.00-17.00

244-246
POSZUKUJĘ kobiet i mężczyzn do szycia odzieży damskiej. TEL. 777-0498, 140 Spadina Av. "Babilon".

244-246
POTRZEBNA młoda kobieta do pracy w biznesie. TEL. 398-2108 (może być z zamieszkaniem na miejscu).

244-246
PRACA dorywcza w zakresie montażu i napraw maszyn przemysłowych. Zgłoszenia kierować pod adres: Automation P.O. Box 578 STN A Downsview, Ontario M3N 3A9 (mille widziane krótkie resume - może być w języku polskim).

244-246
POTRZEBNE osoby do pracy przy kwiatkach. Płaca gotówka. TEL. 238-7484

244-246
POTRZEBNA pani do sprzątanía domu i prania bielizny, w okolicy Bloor i Royal York, dwa razy w miesiącu od 9 rano. TEL. 860-3615 lub domowy 881-0668

244-246
PRZERÓBKİ odzieży. TEL. 695-3029

244-246
PRZYJME dziecko do opieki w swoim domu. Keele i Wilson. TEL. 633-8444 Edyta.

244-246
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, okolica High Park. TEL. 533-3425

244-246
MEŻCZYŻNA posiadający SIN z doświadczeniem na budowach poszukuje pracy. Maciej. TEL. 630-2993

244-246
SOLIDNIE sprzątam mieszkania, suteryny, garaże. Przycinam żywopłoty i trawę. TEL. 368-3206

244-246
PODEJME pracę od zaraz. TEL. 368-3206

244-246
ZAOPIEKUJĘ się osobą starszą w jej mieszkaniu. Stanisław. Dobre referencje - siostra Archangiela - wleczo-rem 278-5452, siostra Józefa - 388-5217

244-246
ENERGICZNA Polka, SIN, angielski, szuka pracy. TEL. 699-5060

244-246
UWAGA LONDON - nauczycielka zaopiekuje się dzieckiem lub dziećmi u siebie w domu, okolica White Hills. TEL. 472-1237

243-245
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w moim domu, okolica Wilson i Keele. TEL. 633-8444 po 5:00 p.m., proszę Edytę.

243-245
ECHO

SZUKAM pracy z przyszłością, mam 5 lat doświadczenia kanadyjskiego, dyplom kanadyjskiej szkoły średniej, referencje, 5 lat prawo jazdy oraz mam samochód. Oczekuję propozycji. TEL. 949-1068 Bernard

243-245
DWIE Polki mieszkające w dużym, wygodnym domu z ogrodem zaopiekują się Twoim dzieckiem. Okolice Bloor i Tomken. TEL. 272-1972

243-245
SOLIDNIE sprzątam mieszkania, suteryny, garaże, przycinam żywopłoty i trawę. TEL. 368-3206

245-247
PODEJME pracę od zaraz po godz. 18. TEL. 368-3206 Stanisław

245-247
ELEKTRYK, spawacz przyjmie każdą pracę na SIN. TEL. 538-9163 po g. 20 Waldek

245-247
ELEKTRONIK z 4-letnim doświadczeniem w Niemczech poszukuje pracy. TEL. 782-6969

245-247
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem, dziećmi - u siebie w domu lub dochodząco. TEL. 949-4707 Danuta

243-245

MIESZKANIA

DO WYNAJĘCIA pokój ze wspólną kuchnią i łazienką, okolica Bloor i Dundas W. TEL. 538-6680

244-246
DO WYNAJĘCIA pokój w 2-sypialniowym apartamencie. Bardzo blisko metra i tanich sklepów. TEL. 285-8691

244-246
POSZUKUJĘ pokoju w Mississauga, najchętniej w pobliżu centrum rekreacyjnego. TEL. 633-9136 wiadomość na maszynie. Piotr.

244-246
POKÓJ do wynajęcia, okolica Brimley i Ellsmere. Osobne wejście, używalność kuchni i łazienki, klimatyzacja, kabel TV. TEL. 289-3413

244-246
SAMODZIELNE, 2-pokojowe mieszkanie w domu do wynajęcia, blisko polskiej dzielnicy i blisko metra, \$500 miesięcznie. TEL. 538-1773

244-246
POSZUKUJĘ młodej dziewczyny - współlokatorki do dużego mieszkania 2-sypialniowego w budynku apartamentowym w Mississauga. TEL. 855-7625

244-246
OD 1 września do wynajęcia sypialnia z prywatną łazienką i garderobą, wspólna kuchnia z pokojem śniadaniowym, klimatyzacja, blisko autobusu, kolejka "Go-go". TEL. 855-7625

244-246
WYNAJME pokój niepalącemu panu, Bramlea, okolica Thorbram i Steeles. TEL. 793-4053

244-246
POKÓJ do wynajęcia w centrum Mississauga. TEL. 949-5410

244-246
MIESZKANIE w domu do wynajęcia. Blisko stacji metra i polskiej dzielnicy. TEL. 538-1773

244-246
DO 1-sypialniowego mieszkania poszukuję lokatorki niepalącej, okolica Old Mill, 266 dol. miesięcznie. TEL. 604-4034

244-246
CONDOMINIUM - 2-sypialniowy apartament - pokój do wynajęcia, okolica Downtown-Eaton's Centre i Bay Str., cena \$375 miesięcznie, od września każdego dnia. TEL. 408-3593 Janusz

245-247

WSCHODNIA Mississauga. Dla niepalącej osoby, elegancko umeblowane i wyposażone: sypialnia, saloniki i łazienka. Spokojny, kulturalny dom, tylko jedna w nim osoba. Klimatyzacja, kabel TV, wszystkie domowe urządzenia, własna linia telefoniczna, 50 m od przystanku autobusowego. Cena przystępna. TEL. 629-3103

POKÓJ do wynajęcia w townhouse dla spokojnej i niepalącej osoby. Cena \$300 - okolica Don Valley Pkwy i York Mills. TEL. 391-5121

243-245
UMEBLOWANY pokój z osobnym wejściem, kuchnia, łazienka i inne wspólne, dobry dojazd, możliwość parkowania, spokojna okolica - Royal York, Evans, Queensway. TEL. 256-4219

243-245
SAMODZIELNE mieszkanie w domu do wynajęcia, blisko polskiej dzielnicy, tuż przy metrze. TEL. 538-1773. Cena \$350 miesięcznie.

243-245
1-SYPIALNIOWY apartament na Scarborough do wynajęcia. TEL. 289-3413, cena \$650.

243-245
DUŻY, słoneczny, samodzielny pokój, z osobną łazienką, kuchnią i osobnym wejściem w spokojnej dzielnicy do wynajęcia dla 1 osoby lub dwóch, niedrogo, Scarborough, okolica Orton Park i Brimorton, 5 min. od TTC. TEL. 438-0894

243-245
SAMODZIELNE 2-pokojowe mieszkanie w domu do wynajęcia, blisko polskiej dzielnicy i blisko metra. Cena \$500 miesięcznie. TEL. 538-1773

245-247
APARTAMENT w basemenie wynajmę 2 sypialnie, living room, kuchnia, łazienka, TV, osobne wejście (wynajmę całość lub pokoje), Mississauga. TEL. 599-2135

245-247
DO WYNAJĘCIA kawalerka w Warszawie na zapleczu Łazienek, tanio. TEL. 237-1989

SPRZEDAŻ

SPRZEDAM dom we Wrocławiu i mieszkanie w Sopocie. TEL. 828-5728

245-247
SPRZEDAM narożnik, cena \$300. TEL. 538-1773

245-247
HYUNDAI 87 r., sprzedam poniżej \$800. TEL. 731-5262

245-247
SPRZEDAM samochód Oldsmobile - Omega, 84 r., b. dobry stan. TEL. 502-9248

245-247
SPRZEDAM damskie futro długie z nutril - muskrap, kolor jasno brązowy w pierwszorzędnym stanie, rozmiar 10-12, cena \$200 oraz baranek - skóra nakrycie na siedzenia w samochodzie, cena \$45. TEL. 457-3537

245-247
POZNAM pannę, panią lat 25-32. Cel matrymonialny. 1124 Lansdale Ave. Box 133, N.Vancouver, B.C. V7M 2H1

245-247

WYKORZYSTAJ ZUCIOWA SZANSE !!!

Tel.: (519) 433-6600, Fax: (519) 433-3685, 205-111 Waterloo St., London, Ont. N6B 2M4

WARTA, LTD.

MIESZKAJ I PRACUJ

W USA

WARTA LTD. OFERUJE SPECJALNY PROGRAM DLA :

- * LEKARZY
- * PIELEGNIAREK
- * TECHNIKÓW LABOLATORYJNYCH I MEDYCZNYCH
- * OSÓB Z WYŻSZYM WYKSZTAŁCENIEM

GWARANTUJEMY CI :

- :: WIZĘ PRACOWNICZĄ
- :: POZWOLENIE NA PRACĘ
- :: PEŁNE ZATRUDNIENIE
- :: PEŁNY PATRONAT (SPONSORSTWO)
- :: WYSOKIE ZAROBKI

PO DOKŁADNE INFORMACJE DZWOŃ :
TEL.: (519) 433-6600